

Euroopan unionin virallinen lehti

C 72

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

52. vuosikerta

26. maaliskuuta 2009

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
II <i>Tiedonannot</i>		
EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN JA ELINTEN ANTAMAT TIEDONANNOT		
Komissio		
2009/C 72/01	Komission tiedonanto arvoltaan alentuneiden omaisuuserien käsittelystä yhteisön pankkisektorilla	1
2009/C 72/02	Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen (Asia COMP/M.5364 — Iberia/Vueling/Clickair) ⁽¹⁾	23
IV <i>Tiedotteet</i>		
EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN JA ELINTEN ANTAMAT TIEDOTTEET		
Komissio		
2009/C 72/03	Euron kurssi	24
JÄSENVALTIOIDEN ANTAMAT TIEDOTTEET		
2009/C 72/04	Luettelo asetuksen (ETY) N:o 2091/91 15 artiklassa tarkoitetuista tarkastuksista vastaavista laitoksista tai viranomaisista	25

FI

Hinta:
18 EUR

(¹) ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

(jatkuu kääntöpuolella)

EUROOPAN TALOUSALUEESEEN LIITTYVÄT TIEDOTTEET

EFTAn valvontaviranomainen

2009/C 72/05	Kehotus huomautusten esittämiseen valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti valtioneudesta, joka liittyy vakuutusalan kytkösyhtiöiden verotukseen Liechtensteinissä	50
--------------	--	----

V Ilmoitukset

KILPAILUPOLITIIKAN TOIMEENPANOON LIITTYVÄT MENETTELYT

Komissio

2009/C 72/06	Päätös N:o 842, tehty 23 päivänä joulukuuta 2008, menettelyn aloittamisesta luvan myöntämiseksi maanalaisten luonnonvarojen — Öljyn ja maakaasun — Etsintää ja tutkimusta varten maanalaista luonnonvaroista annetun lain 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan mukaisesti alueella Blok 1-5 Devetaki, joka sijaitsee Lovechin, Plevenin ja Gabrovon alueilla, sekä luvan myöntämistä koskevasta kilpailuilmoituksesta	52
2009/C 72/07	Päätös N:o 843, tehty 23 päivänä joulukuuta 2008, menettelyn aloittamisesta luvan myöntämiseksi maanalaisten luonnonvarojen — Öljyn ja maakaasun — Etsintää ja tutkimusta maanalaista luonnonvaroista annetun lain 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan mukaisesti alueella Blok 1-9 Mizia, joka sijaitsee Vratzan alueella, sekä luvan myöntämistä koskevasta kilpailuilmoituksesta	54
2009/C 72/08	Päätös N:o 844, tehty 23 päivänä joulukuuta 2008, menettelyn aloittamisesta luvan myöntämiseksi maanalaisten luonnonvarojen — Öljyn ja maakaasun — Etsintää ja tutkimusta maanalaista luonnonvaroista annetun lain 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan mukaisesti alueella Blok 1-10 Botevo, joka sijaitsee Vratzan ja Montanan alueilla, sekä luvan myöntämistä koskevasta kilpailuilmoituksesta	56

MUUT ILMOITUKSET

Komissio

2009/C 72/09	Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 510/2006 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rekisteröintihakemuksen julkaiseminen	58
2009/C 72/10	Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 510/2006 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rekisteröintihakemuksen julkaiseminen	62

2009/C 72/11

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 510/2006 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rekisteröinti-hakemuksen julkaiseminen

67

II

(Tiedonannot)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN JA ELINTEN ANTAMAT
TIEDONANNOT

KOMISSIO

Komission tiedonanto arvoltaan alentuneiden omaisuuserien käsittelystä yhteisön pankkisektorilla

(2009/C 72/01)

1. JOHDANTO

1. Rahoituksen tukumarkkinoiden toiminta on häiriintynyt pahasti vuoden 2007 puolivälistä lähtien. Seurauksena on ollut pankkien likviditeetin ehtyminen ja pankkien haluttomuus myöntää lainoja toisilleen sekä muille yrityksille. Luottomarkkinoiden häiriötilan syventyessä viimeisten puoleltoista vuoden aikana finanssikriisi on pahentunut ja maailmantalous on ajautunut syvään taantumiaan.
2. On vaikea kuvitella, että finanssikriisi saataisiin ratkaistua ja maailmantalous voisi toipua ilman, että ensin turvataan pankkialan ja koko rahoitusjärjestelmän vakaus. Vain siten on mahdollista palauttaa sijoittajien luottamus, ja pankit voivat jatkaa tavanomaista lainanantoaan. Jäsenvaltiot ovat sen vuoksi toteuttaneet toimenpiteitä, joilla tuetaan niiden pankkisektorin vakautta ja vahvistetaan lainanantoa erityisesti sijoittamalla pankkialalle uutta pääomaa julkisista varoista ja myöntämällä pankkien ottamiin lainoihin valtion takauksia. Kyseiset lokakuussa 2008 ilmoitetut toimenpiteet on pantu viime kuukausina vähitellen täytäntöön.
3. Eräät jäsenvaltiot ovat äskettäin ilmoittaneet aikovansa täydentää nykyisiä tukijärjestelmiään toimenpiteillä, jotka kohdistuvat arvoltaan alentuneisiin pankkien omaisuuseriin. Näiden ilmoitusten sekä Yhdysvaltain julkistaman vastaavan aloitteen johdosta yhteisössä on käynnistynyt laaja keskustelu siitä, olisiko tällaisesta ongelmallisten omaisuuserien hoitoon (*asset relief*) suunnatusta valtion tukitoimenpiteestä pankeille hyötyä. Komissio on kyseisen keskustelun pohjalta ja yhteistyössä Euroopan keskuspankin (EKP) kanssa valmistellut tämän tiedonannon, joka perustuu eurojärjestelmän 5 päivänä helmikuuta 2009 antamiin suosituksiin (ks. liite I).
4. Tässä tiedonannossa keskitytään kysymyksiin, jotka jäsenvaltioiden on ratkaistava harkitessaan, suunnitellessaan ja pannessaan täytäntöön ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuja toimenpiteitä. Näitä ovat esimerkiksi rahoitusalan vakautta ja pankkien lainanantoa tukevien toimenpiteiden perustelut, pankkialan elinkelpoisuuteen ja julkisen talouden kestävyyspitkällä aikavälillä liittyvät kysymykset, jotka on otettava huomioon ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden suunnittelussa, sekä tarve ottaa yhteisössä käyttöön yhteinen, koordinoitu lähestymistapa ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuihin toimenpiteisiin erityisesti yritysten tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi. Tässä tiedonannossa esitetään yhteisön yleisen lähestymistavan lisäksi tarkempia ohjeita siitä, miten valtiontukisääntöjä sovelletaan ongelmallisten omaisuuserien hoitoon erityisesti seuraavilta osin: i) läpinäkyvyys- ja tiedonantovaatimukset; ii) vastuun jakaminen valtion, osakkeenomistajien ja velkojien kesken; iii) edunsaajille tarjottavien kannustimien yhdenmukaistaminen julkisten poliittisten tavoitteiden kanssa, iv) ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden suunnittelussa sovellettavat periaatteet, jotka koskevat arvoltaan alentuneiden omaisuuserien tukikelpoisuutta, arvostusta ja hoitoa, sekä v) ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden, muiden valtion tukitoimenpiteiden ja pankkien rakenneuudistuksen suhde.

2. ONGELMALLISTEN OMAISUUSERIEN HOITO: RAHOITUSALAN VAKAUDEN JA PANKKIEN LAINANNON TURVAAMINEN

5. Jäsenvaltioiden lokakuussa 2008 julkistamien pelastuspakettien välittömänä tavoitteena oli varmistaa rahoitusalan vakaus ja vahvistaa luotonantoa reaalityaloudelle. Tässä vaiheessa on liian aikaista tehdä lopullisia päätelmiä elvytyspakettien tehokkuudesta, mutta on selvää, että niiden ansiosta on vältetty rahoitusalan täydellinen romahtaminen ja niillä on tuettu tärkeiden, pankkien välisten markkinoiden toimintaa. Toisaalta lainananto reaalityaloudelle on kehittynyt epäsuotuisalla tavalla elvytyspakettien julkistamisen jälkeen, sillä tuoreiden tilastotietojen mukaan luottojen kasvu on hidastunut huomattavasti ⁽¹⁾. Monissa jäsenvaltioissa raportoidaan laajalti tapauksista, joissa yritykset eivät ole saaneet lainaa pankista. Näyttää siltä, että kiristynyttä luotonsaantia ei voida enää selittää pelkästään suhdannevaihteilla.
6. Tärkein syy riittämättömään luototukseen on epävarmuus arvoltaan alentuneiden omaisuuserien arvostuksesta ja sijainnista. Kyseiset omaisuuserät ovat aiheuttaneet pankkialalla ongelmia finanssikriisin alusta lähtien. Omaisuuserien arvostukseen liittyvä epävarmuus on paitsi nakertanut jatkuvasti luottamusta pankkialaan myös heikentänyt lokakuussa 2008 sovittujen valtiollisten tukitoimenpiteiden tehoa. Esimerkiksi pankkien pääomapohjan vahvistaminen on ehkäissyt omaisuuserien arvon alentumista, mutta toisaalta pankit ovat käyttäneet suuren osan pääomapuskurista siihen, että ne ovat varautuneet omaisuuserien tulevaan arvon alentumiseen. Pankit ovat pyrkinet jo jossain määrin ratkaisemaan arvoltaan alentuneiden omaisuuserien ongelmaa. Ne ovat tehneet huomattavia omaisuuserien arvonalennuksia ⁽²⁾, pyrkineet rajoittamaan tappiot luokittelemalla omaisuuseriä uudelleen taseessaan ja siirtäneet vähitellen syrjään ylimääräistä pääomaa vahvistaakseen vakavaraisuusasemaansa. Ongelmaa ei kuitenkaan ole ratkaistu tyydyttävästi. Ennakoitua syvempi talouden taantuma huomioiden vaikuttaa siltä, että pankkien omaisuuseriin sisältyvien luottojen laatua uhkaa jatkuva ja arvioitua pahempi heikkeneminen.
7. Ongelmallisten omaisuuserien hoidolla pureuduttaisiin suoraan pankkien taseiden laatuun kohdistuviin epäilyihin ja edistettäisiin siten luottamuksen palautumista pankkialaan. Lisäksi näin vältettäisiin riski, että pankkien pääomapohjaa olisi vahvistettava useaan kertaan ongelmallisten omaisuuserien määrän kasvaessa ja reaalityalouden tilanteen huonontuessa. Tämän vuoksi useat jäsenvaltiot harkitsevat aktiivisesti tukitoimia, jotka kohdistuisivat arvoltaan alentuneisiin pankkien omaisuuseriin ja joilla täydennettäisiin muita toimenpiteitä osana valtioiden ja hallitusten päämiesten lokakuussa 2008 hyväksymää strategiaa.

3. PITKÄN AIKAVÄLIN KYSYMYKSET: PANKKIALAN ELINKELPOISUUDEN PALAUTTAMINEN JA JULKISEN TALOUDEN KESTÄVYYS

8. Ongelmallisiin omaisuuseriin suunnatut toimenpiteet on suunniteltava ja toteutettava siten, että niillä saavutetaan mahdollisimman tehokkaasti välittömät tavoitteet eli turvataan rahoitusalan vakaus ja vahvistetaan pankkien luotonantoa. Tässä yhteydessä on erityisesti varmistettava, että osallistuminen toimenpiteisiin on riittävän laajaa. Tähän päästään huolehtimalla asianmukaisesta hinnoittelusta ja muista edellytyksistä sekä tarvittaessa tekemällä osallistumisesta pakollista. Toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa ei kuitenkaan pitäisi keskittyä vain välittömiin tavoitteisiin. Myös pitkän aikavälin kysymykset on ehdottomasti otettava huomioon.
9. Jos ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden täytäntöönpanon yhteydessä ei kyetä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen valtioneuvoston mukaisesti ehkäisemään riskiä pankkien välisen kilpailun vakavasta vääristymisestä (sekä jäsenvaltioiden sisällä että niiden välillä), tarvittaessa toteuttamalla edunsaajien rakenneuudistuksia, tuloksena on yhteisön pankkialan rakenteellinen heikkeneminen. Tällä puolestaan on haitalliset vaikutukset talouden tuotantopotentiaaliin. Lisäksi tämä saattaa johtaa jatkuvaan valtion tukitoimien tarpeeseen pankkialalla sekä siitä aiheutuvaan lisääntyvään taakkaan julkiselle taloudelle. Nämä riskit ovat vakavia ottaen huomioon valtion rahoitusosuuden

⁽¹⁾ Vaikka euroalueen virallisten tietojen mukaan pankkien luotonanto yrityksille näyttää edelleen vahvalta, on suuntauksena kuitenkin ollut luotonannon väheneminen: luotonantoa kuvaavat kuukausittaiset kasvuprosentit pienenevät selvästi vuoden 2008 loppua kohden. Joulukuussa 2008 pankkien yksityissektorille myöntämien lainojen määrä (muille kuin rahalaitoksille myönnettyt lainat, valtioita lukuun ottamatta) laski 0,4 prosenttia marraskuuhun verrattuna.

⁽²⁾ Vuoden 2007 puolivälistä lähtien omaisuuserien arvonalennuksia on toteutettu yhteensä 1 063 miljardin USD arvosta. Tästä määrästä Yhdysvalloissa toimivien pankkien osuus on 737,6 miljardia USD ja eurooppalaisten pankkien 293,7 miljardia USD. Jälkimmäisestä summasta 68 miljardin USD osuus koskee Sveitsiä. Huolimatta jo toteutetuista mittavista arvonalennuksista Kansainvälinen valuuttarahasto arvioi tällä hetkellä, että arvoltaan alentuneista omaisuuseristä aiheutuu pankeille todennäköisesti yhteensä jopa 2 200 miljardin USD tappiot. Arvio perustuu Yhdysvalloista peräisin olevien arvopaperistettujen asunto-, kulutus- ja yrityslainojen maailmanlaajuisiin omistuksiin, ja sitä on jatkuvasti nostettu kriisin alusta lähtien. Eräiden markkina-asiantuntijoiden mukaan kokonaistappiot voivat nousta vielä huomattavasti suuremmiksi. Esimerkiksi Nouriel Roubini on jatkuvasti väittänyt, että viralliset arvot ovat liian pienet. Nyt hän esittää, että tappiot voivat olla yhteensä 3 600 miljardia USD pelkästään Yhdysvaltojen osalta.

todennäköisen suuruuden. Jotta pitkän aikavälin haittojen riskiä voitaisiin rajoittaa, olisi valtion tukitoimet pankkialalla kohdennettava asianmukaisesti. Niiden lisäksi tarvitaan pankkien toimintalinjoihin liittyviä suojatoimia, joiden avulla varmistetaan, että pankeille tarjottavat kannustimet ovat julkisen politiikan mukaisia. Ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden olisi oltava osa yleistä strategiaa, jolla pyritään palauttamaan pankkialan elinkelpoisuus tarpeellisten rakenneuudistusten pohjalta. Valtiontuen vastineeksi tarvittavaa pankkialan rakenneuudistusta käsitellään tarkemmin valtioneuvoston yhteydessä 5 ja 6 jaksossa.

10. Ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa on keskeistä, että jäsenvaltiot ottavat huomioon talousarvion tilanteen. Arviot odotettavissa olevista yhteenselvityksistä omaisuuserien arvonalennuksista viittaavat siihen, että ongelmallisten omaisuuserien hoidosta aiheutuvat kustannukset — todelliset tai ehdolliset tai molemmat — saattavat nousta korkeiksi sekä absoluuttisesti ilmaistuna että suhteessa jäsenvaltioiden BKT:hen. Ongelmallisten omaisuuserien hoidon (ja muiden toimenpiteiden) muodossa toteutettava valtion tuki ei saisi olla niin mittavaa, että se vaarantaa julkisen talouden kestävyuden ja aiheuttaa esimerkiksi ylivelkaantumista tai rahoitusongelmia. Nämä kysymykset ovat tärkeitä erityisesti nykyisessä taloustilanteessa, jossa julkisen talouden alijäämät ja valtioiden velat kasvavat ja joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskuun liittyy haasteita.
11. Jäsenvaltioiden talousarvion tilanne on lisäksi otettava huomioon erityisesti siinä vaiheessa, kun päätetään omaisuuserien hoitojärjestelystä: omaisuuserien ostoista, vakuuttamisesta tai vaihtamisesta tai näiden yhdistelmästä ⁽¹⁾. Valittavalla käytännön lähestymistavalla ei välttämättä ole suurta vaikutusta julkisen talouden uskottavuuden kannalta, sillä todennäköisesti rahoitusmarkkinat soveltavat samanlaista menetelmää mahdollisten tappioiden arvioimiseen ⁽²⁾. Jos valtio kuitenkin ryhtyy ostamaan arvoltaan alentuneita omaisuuseriä, on sillä välitön vaikutus valtion budjettiasemaan ja rahoitukseen. Vaikka jokainen jäsenvaltio valitsee itse tavan, jolla se aikoo käsitellä arvoltaan alentuneita omaisuuseriä, on mahdollista soveltaa myös yhdistettyjä lähestymistapoja, joissa huonot omaisuuserät erotetaan pankkien taseista erillisyyhtiöön (joko pankkien sisällä tai niiden ulkopuolella), ja sille myönnetään valtion takaus. Tällainen lähestymistapa on hyödyllinen, sillä se tarjoaa monia omaisuuserien ostoon liittyviä etuja: luottamus pankkijärjestelmään palautuu, mutta välittömät talousarviovaikutukset ovat kohtuulliset.
12. Rajalliset julkiset varat huomioon ottaen saattaa olla aiheellista keskittää ongelmallisten omaisuuserien hoitoon suunnatut toimenpiteet tiettyihin pankkeihin, jotka ovat tärkeitä koko pankkijärjestelmän kannalta. Eräissä jäsenvaltioissa saattaa olla hyvin suppeat mahdollisuudet toteuttaa ongelmallisten omaisuuserien hoitoa sen takia, että käytettävissä on niukasti julkisia varoja ja/tai pankkien taseet ovat hyvin suuret suhteessa BKT:hen.

4. YHTEINEN, KOORDINOITU LÄHESTYMISTAPA YHTEISÖSSÄ

13. Kun harkitaan ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuja toimenpiteitä, on sovittava yhteen rahoitusjärjestelmän vakautta ja pankkien luotonantoa koskevat välittömät tavoitteet ja tarve ehkäistä pitkällä aikavälillä haitat yhteisön pankkialalle, yhteismarkkinoille ja koko talouselämälle. Tähän päästään tehokkaimmin ottamalla yhteisössä käyttöön yhteinen ja koordinoitu lähestymistapa, joka käsittää seuraavat yleiset tavoitteet:
 - a) vahvistetaan markkinoiden luottamusta osoittamalla, että yhteisö kykenee tehokkaasti vastaamaan finanssikriisiin, ja luomalla mahdollisuudet myönteisille heijastusvaikutuksille jäsenvaltioiden välillä ja rahoitusmarkkinoilla yleisesti;
 - b) rajoitetaan jäsenvaltioiden välisiä kielteisiä heijastusvaikutuksia, sillä ensimmäisen jäsenvaltion ottaessa käyttöön ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuja toimenpiteitä muiden jäsenvaltioiden on seurattava esimerkkiä ja riskinä saattaa olla jäsenvaltioiden välinen tukikilpailu;

⁽¹⁾ Näitä järjestelyjä käsitellään tarkemmin liitteessä II.

⁽²⁾ Vaikka valtio ostaisi omaisuuseriä, ei siitä välttämättä aiheutuisi suuria kustannuksia julkiselle taloudelle pitkällä aikavälillä, jos riittävän suuri osuus hankituista omaisuuseristä voidaan myöhemmin myydä voitolla (ks. Yhdysvaltoja ja Ruotsia koskevat esimerkit liitteessä II). Tämä kuitenkin sitoo budjettivaroja etupainotteisesti, mikä puolestaan kasvattaa valtion bruttovelkaa ja bruttomääräistä rahoitustarvetta. Sen sijaan vaihtamalla valtion velkainstrumentteja arvoltaan alentuneisiin omaisuuseriin voidaan helpottaa liikkeeseenlaskuun liittyviä käytännön ongelmia. Toimella on kuitenkin epäedulliset vaikutukset budjettiasemaan, ja lisäksi se kasvattaa valtion velkainstrumenttien tarjontaa markkinoilla.

- c) suojataan rahoituspalvelujen yhtenäismarkkinoita huolehtimalla siitä, että jäsenvaltioiden toteuttamat ongelmallisiin omaisuususeriin suunnatut toimenpiteet ovat keskenään johdonmukaisia ja että rahoitusallalla ei harjoiteta protektionismia;
- d) varmistetaan valtiontuen valvontaa koskevien ja muiden lainsäädännön asettamien vaatimusten noudattaminen huolehtimalla ongelmallisiin omaisuususeriin suunnattujen toimenpiteiden yhdenmukaisuudesta sekä minimoimalla kilpailun vääristyminen ja moraalikato.
14. Jäsenvaltioiden toimia olisi koordinoitava ainoastaan yleisellä tasolla, ja samalla olisi säilytettävä riittävä joustavuus, jotta toimenpiteet voidaan räätälöidä yksittäisten pankkien tilanteeseen sopiviksi. Ellei etukäteen huolehdita toimien riittävästä koordinoinnista, monet tavoitteista voidaan saavuttaa ainoastaan ottamalla jälkikäteen käyttöön ylimääräisiä valtiontuen valvontavaatimuksia. Tämän vuoksi ongelmallisiin omaisuususeriin suunnattujen toimenpiteiden keskeisiä piirteitä käsittelevät suuntaviivat vähentäisivät osaltaan tarvetta toteuttaa korjaustoimia ja muutoksia valtiontukisääntöjen mukaisesti tehtävän arvioinnin jälkeen. Nämä suuntaviivat esitetään seuraavissa jaksoissa.

5. SUUNTAVIIVAT VALTIONTUKISÄÄNTÖJEN SOVELTAMISESTA ONGELMALLISTEN OMAISUUS- ERIEN HOITOON SUUNNATTUIHIN TOIMENPITEISIIN

15. Pankkien on aina arvioitava hankkimiinsa omaisuususeriin liittyvät riskit ja huolehdittava siitä, että ne kykenevät kattamaan omaisuususeristä mahdollisesti aiheutuvat tappiot ⁽¹⁾. Ongelmallisten omaisuususerien hoitoa voidaan kuitenkin harkita rahoitusalan vakauden tukemiseksi. Ongelmallisiin omaisuususeriin suunnatut julkiset toimenpiteet ovat valtiontukea siltä osin kuin ne vapauttavat edunsaajapankin velvollisuudesta kirjata arvoltaan alentuneista omaisuususeristä aiheutuvat tappiot tai mahdollisia tappioita koskevat varaukset taseeseen (tai kun niillä kompensoidaan tappioiden kirjaamisen vaikutukset) ja/tai vapauttavat lakisääteistä pääomaa muihin käyttötarkoituksiin. Tämä koskee esimerkiksi tapauksia, joissa arvoltaan alentuneita omaisuususeriä ostetaan tai vakuutetaan markkinahintaa korkeammasta arvosta tai joissa takauksen hinta ei tarjoa valtiolle riittävää hyvitystä sen maksettavaksi mahdollisesti tulevasta enimmäiskorvauksesta ⁽²⁾.
16. Ongelmallisten omaisuususerien hoitoon tarkoitettujen tuen olisi kuitenkin oltava tuen tarpeellisuutta, oikeasuhteisuutta ja kilpailun vääristymisen minimoimista koskevien yleisten periaatteiden mukaista. Tuki saattaa vääristää huomattavasti kilpailua edunsaajapankkien ja muiden pankkien välillä sekä edunsaajapankkien kesken, sillä niillä on erilaiset tarpeet. Muut kun edunsaajapankit, joiden toiminta on yleisesti ottaen terveellä pohjalla, saattavat katsoa, että niiden on pakko hakea valtiolta tukea säilyttääkseen kilpailuasemansa markkinoilla. Vastaavaa kilpailun vääristymistä voi esiintyä myös jäsenvaltioiden kesken: vaarana on valtioiden välinen tukikilpailu (pyrkimys pelastaa omat pankit huomioimatta tukitoimien vaikutusta pankkeihin muissa jäsenvaltioissa) ja ajautuminen kohti rahoitusalan protektionismia ja sisämarkkinoiden pirstoutumista. Tämän vuoksi ongelmallisten omaisuususerien hoitoa koskevaan ohjelmaan osallistumiselle olisi määritettävä selkeät ja objektiiviset ehdot, jotta yksittäiset pankit eivät pääse hyötymään tuesta tarpeettomasti.
17. Komissio on vahvistanut *valtiontukisääntöjen soveltamisesta maailmanlaajuisen finanssikriisin seurauksena rahoituslaitosten suhteen toteutettuihin toimenpiteisiin* antamassaan tiedonannossa ⁽³⁾ periaatteet valtiontukisääntöjen ja erityisesti perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan b alakohdan soveltamiselle tukitoimenpiteisiin, joita pankeille tarjotaan maailmanlaajuisen finanssikriisin yhteydessä. Komission tiedonannossa *"Rahoituslaitosten pääomapohjan vahvistaminen tämänhetkessä finanssikriisissä: tuen rajaaminen välttämättömään vähimmäismäärään ja suojatimet kilpailun kohtuuttoman vääristymisen estämiseksi"* ⁽⁴⁾ on tarkempia ohjeita kyseisten periaatteiden soveltamisesta pankin pääomapohjan vahvistamiseen. Samoihin periaatteisiin perustuvissa tämän tiedonannon suuntaviivoissa esitetään ongelmallisten omaisuususerien hoitoon suunnattujen toimenpiteiden tai ohjelmien keskeiset piirteet, jotka määräävät paitsi toimenpiteiden tuloksellisuuden myös niiden vaikutuksen kilpailuun. Suuntaviivoja sovelletaan kaikkiin

⁽¹⁾ Pankeilla on yleensä monentyyppistä omaisuutta: käteisvaroja ja muita rahoitusvaroja (valtion velkasitoumuksia, vieraan pääoman ehtoisia arvopapereita, oman pääoman ehtoisia arvopapereita, siirrettyjä lainoja ja hyödykkeitä), johdannaisia (swap-sopimuksia, optioita), lainoja, sijoituksia, aineettomia hyödykkeitä ja aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä. Tappioita saattaa aiheutua silloin, kun omaisuususeriä myydään alle niiden kirjanpitoarvon, kun omaisuususerien arvo alenee ja on tehtävä varaukset mahdollisia tappioita varten, tai jälkikäteen, kun tulovirrat ovat erääntymishetkellä kirjanpitoarvoa alhaisemmat.

⁽²⁾ Takaus katsotaan valtiontueksi, jos edunsaajapankki ei kykene löytämään markkinoilta yksityistä toimijaa, joka olisi valmis myöntämään vastaavan takauksen. Valtiontuen määrä on valtiolle takauksesta mahdollisesti aiheutuvan nettovastuun enimmäismäärä.

⁽³⁾ EUVL C 270, 25.10.2008, s. 8.

⁽⁴⁾ EUVL C 10, 15.1.2009, s. 2.

pankkeihin, joille myönnetään tukea, riippumatta niiden yksilöllisestä tilanteesta. Suuntaviivojen soveltamisen vaikutukset voivat kuitenkin vaihdella kunkin edunsaajan riskiprofiilista ja elinkelpoisuudesta riippuen. Näiden suuntaviivojen periaatteita sovelletaan soveltuvin osin silloin, kun kaksi tai useampia jäsenvaltioita koordinoi keskenään ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuja toimenpiteitä, jotka on tarkoitettu useammassa kuin yhdessä maassa toimiville pankeille.

18. Tämän tiedonannon tarkoituksena on ottaa käyttöön yhteiset periaatteet ja edellytykset, joilla varmistetaan yhtenäismarkkinoilla toteutettavien ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden tuloksellisuus ottaen huomioon pitkän aikavälin tavoite eli paluu tavanomaisiin markkinaolosuhteisiin. Samalla tiedonannon on tarkoitus olla riittävän joustava, jotta voidaan ottaa huomioon yksittäisten pankkien tai jäsenvaltioiden tiettyjä erityispiirteitä tai toteuttaa lisätoimenpiteitä tai ottaa käyttöön ylimääräisiä menettelyjä, joilla turvataan rahoitusalan vakaus. Tehokkailla ongelmallisiin omaisuuseriin suunnatuilla toimenpiteillä olisi voitava turvata luotonanto reaalityöelölle.

5.1 Tunnistetaan asianmukaisesti ongelma ja sen ratkaisuvaihtoehdot: selvitetään etukäteen läpinäkyvästi kaikki omaisuuserien arvonalennukset ja suoritetaan tukikelpoisten pankkien etukäteisarviointi

19. Ennen minkäänlaisia ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuja toimenpiteitä on selvästi määritettävä pankin omaisuuseriin liittyvien ongelmien laajuus, pankin vakavaraisuus ennen tukea ja sen mahdollisuudet palauttaa elinkelpoisuus kaikki mahdolliset vaihtoehdot huomioon ottaen. Tavoitteena on helpottaa välttämätöntä rakenneuudistusta, ehkäistä vääristymät kaikille toimijoille tarkoitettujen kannustimien käytössä ja varmistaa, että valtion varoja ei tuhlata, vaan niillä edistetään paluuta reaalityöelölle.
20. Jotta voitaisiin vähentää riskiä, että samat edunsaajat tarvitsevat jatkuvasti valtion tukea, olisi ongelmallisten omaisuuserien hoitoon suunnattua tukea hakevan pankin ensiksi täytettävä seuraavat ehdot:
 - a) Tukikelpoisten pankkien olisi tukihakemusta tehdessään annettava etukäteen läpinäkyvästi täydelliset tiedot toimenpiteiden kohteena olevista ongelmallisista omaisuuseristä käyttäen riippumattomien ja tunnustettujen asiantuntijoiden sertifioimaa ja asianmukaisen valvontaviranomaisen vahvistamaa asianmukaista arvostusmenetelmää 5.5 jaksossa esitettyjen arvostusperiaatteiden mukaisesti ⁽¹⁾. Kaikista arvonalennuksista olisi annettava tiedot ennen valtion tukitoimia. Sen pohjalta voitaisiin vahvistaa tuen määrä ja määrittää pankille omaisuuserien siirrosta aiheutuvat tappiot ⁽²⁾.
 - b) Yksittäisen pankin jätettyä tukihakemuksensa olisi tarkasteltava kaikkia pankin toimintoja ja tasetta sekä arvioitava pankin omien varojen riittävyys ja sen mahdollisuudet palauttaa elinkelpoisuus (elinkelpoisuuden kartoitus). Kartoitus on suoritettava yhtä aikaa ongelmallisten omaisuuserien hoitoa koskevan ohjelman soveltamisalaan kuuluvien arvoltaan alentuneiden omaisuuserien sertifioinnin kanssa. Koska kyseessä on kuitenkin laaja prosessi, se saadaan mahdollisesti päätökseen vasta, kun pankki on jo otettu mukaan kyseiseen ohjelmaan. Elinkelpoisuutta koskevan kartoituksen tuloksista on ilmoitettava komissiolle ja ne otetaan huomioon tarvittavien jatkotoimenpiteiden arvioinnissa (ks. 6 jakso).

5.2 Arvoltaan alentuneisiin omaisuuseriin liittyvät kustannukset jaetaan valtion, osakkeenomistajien ja velkojien kesken

21. Periaatteessa pankkien tulisi itse vastata arvoltaan alentuneisiin omaisuuseriin liittyvistä tappioista mahdollisimman suurelta osin. Tämä edellyttää ensinnäkin täydellisten tietojen antamista läpinäkyvästi ja etukäteen, omaisuuserien oikeaa arvostusta ennen valtion tukitoimia sekä valtiolle jossakin muodossa maksettavaa asianmukaista korvausta ongelmallisiin omaisuuseriin suunnatuista toimenpiteistä. Näin varmistetaan osakkeenomistajien yhtäläinen vastuu ja kustannusten jakaminen valitusta mallista

⁽¹⁾ "Läpinäkyvyydellä" ja "täydellisillä tiedoilla" tarkoitetaan läpinäkyvyyttä suhteessa kansallisiin viranomaisiin, riippumattomiin asiantuntijoihin ja komissioon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta velvollisuutta julkistaa ongelmallisiin omaisuuseriin suuntautuvan toimenpiteen vaikutus pankin taseeseen asianmukaista vastuunjakoa noudattaen.

⁽²⁾ Tuen määrä on omaisuuserien siirtoarvon (joka perustuu yleensä omaisuuserien todelliseen taloudelliseen arvoon) ja markkinahinnan välinen erotus. Tässä tiedonannossa tappioilla tarkoitetaan omaisuuserien siirtoarvon ja kirjanpitoarvon välistä erotusta. Todelliset tappiot tiedetään yleensä vasta jälkikäteen.

riippumatta. Nämä seikat yhdistämällä pyritään turvaamaan johdonmukainen vastuunjako kaikkien valtion tukitoimien osalta, ottaen huomioon eri tukimuotojen ominaispiirteet ⁽¹⁾.

22. Jos omaisuuserien asianmukaisen arvostuksen ja tappioiden määrittämisen ⁽²⁾ jälkeen todetaan, että pankki olisi ilman valtion väliintuloa teknisesti maksukyvytön, on pankki joko asetettava selvittäjän valvontaan tai likvidaatiomenettelyyn yhteisön ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tällaisessa tilanteessa saattaa olla asianmukaista tarjota joukkovelkakirjojen haltijoille suojaa tai takeet, jotta voidaan turvata rahoitusalan vakaus ja luottamus ⁽³⁾.
23. Jos pankin asettaminen selvittäjän valvontaan tai likvidaatiomenettelyyn ei vaikuta hyvältä ratkaisulta rahoitusalan vakautta ajatellen ⁽⁴⁾, pankeille voitaisiin myöntää tukea välttämätön vähimmäismäärä joko takauksen muodossa tai ostamalla omaisuuseriä, jotta pankit voivat jatkaa toimintaansa niin kauan, että ehditään laatia suunnitelma joko pankin rakenneuudistusta tai likvidaatiota varten. Siinä tapauksessa osakkeenomistajien olisi vastattava tappioista ainakin siihen saakka, kun pankin omien varojen riittävyys on jälleen lakisääteisellä tasolla. Myös kansallistamisvaihtoehtoa voidaan harkita.
24. Jos täyttä vastuunjako ei voida varmistaa etukäteen, olisi pankkia pyydyttävä kirjaamaan tappioita tai kattamaan riskit myöhemmin esimerkiksi ottamalla käyttöön takaisinperintälauseke tai, jos on kyse vakuutusjärjestelystä, ns. *first loss* -lauseke, joka koskee pankin vastattavaksi jäävää osuutta (yleensä vähintään 10 %), sekä muiden tappioiden jakamista koskeva lauseke, jonka mukaan pankki vastaa tietystä prosentiosuudesta (yleensä vähintään 10 %) mahdollisista muista tappioista ⁽⁵⁾.
25. Yleisesti ottaen mitä vähemmän pankki osallistuu kustannuksiin etukäteen, sitä suurempi on osakkeenomistajien korvausosuus myöhemmin. Korvaus on suoritettava joko muuttamalla valtion tappiot pankin osakkeiksi ja/tai toteuttamalla muita korvaavia toimenpiteitä, joilla rajoitetaan kilpailun vääristymistä tarvittavien rakenneuudistustoimien arvioinnin yhteydessä.

5.3. Varmistetaan, että pankeille tarjottavat kannustimet osallistua ongelmallisten omaisuuserien hoitoa koskeviin ohjelmiin ovat yhdenmukaisia julkisten poliittisten tavoitteiden kanssa

26. Arvoltaan alentuneiden omaisuuserien hoitoa koskeville ohjelmille olisi yleensä asetettava enintään kuuden kuukauden määräaika, jonka kuluessa ohjelmaan on ilmoitauduttava. Määräaika alkaa siitä, kun valtio on käynnistänyt ohjelman. Näin estetään pankkeja viivyttämästä välttämätöntä tietojen luovuttamista siinä toivossa, että myöhemmin tarjottaisiin vielä suurempia tukia. Samalla varmistetaan pankkien ongelmien nopea ratkaiseminen, ennen kuin talouden taantuma pahentaa tilannetta edelleen. Kuusi kuukautta olisi pankeille riittävä aika esittää ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuja toimenpiteitä varten tukikelpoiset omaisuuserät. Määräaika voidaan jatkaa myöhemmin ⁽⁶⁾.
27. Saattaa olla tarpeen kehittää asianmukaisia keinoja, joilla varmistetaan, että valtion toimenpiteistä hyötyvät juuri ne pankit, jotka tarvitsevat eniten ongelmallisten omaisuuserien hoitoa. Niihin voisi kuulua pakollinen osallistuminen ohjelmaan, minkä lisäksi olisi määrättävä ainakin velvollisuudesta antaa tietoja valvontaviranomaisille. Kaikille pankeille asetettava velvollisuus ilmoittaa omaisuuseriin liittyvien ongelmien laajuus auttaa määrittämään jäsenvaltioiden tasolla ongelmallisten omaisuuserien hoitoa koskevan ohjelman tarpeellisuuden ja tarvittavan laajuuden.

⁽¹⁾ Ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuja toimenpiteitä voidaan jossain määrin verrata pääomasijoituksiin siltä osin kuin niiden avulla voidaan vähentää tappioita ja vaikuttaa lakisääteiseen pääomaan. Valtion riski on tukitoimenpiteiden osalta kuitenkin suurempi, ja se liittyy arvoltaan alentuneisiin omaisuuseriin, jotka eivät hyödy suoraan pankin muista tuloa tuottavista toiminnoista ja varoista. Lisäksi riski on suurempi kuin valtion mahdollinen sijoitus pankkiin. Koska arvoltaan alentuneiden omaisuuserien hoitoon liittyvät riskit ovat suuremmat ja sen tarjoamat hyötymismahdollisuudet ovat rajalliset, olisi siitä yleensä perittävä suurempi korvaus kuin tavanomaisesta pääomasijoituksesta.

⁽²⁾ Omaisuuserien siirtoarvoa verrataan niiden siirtoarvoon (eli niiden todelliseen taloudelliseen arvoon).

⁽³⁾ Yleensä osakkeenomistajien etujen suojaamista ei hyväksytä. Ks. päätökset NN 39/08 (Tanska, tuki Roskilde Bankin liiketoiminnan lopettamiseen) ja NN 41/08 (Yhdistynyt kuningaskunta, pelastamistuki Bradford & Bingleyille).

⁽⁴⁾ Esimerkiksi jos pankkia ei sen koon tai toimialan takia olisi mahdollista hallita joko hallintomenettelyssä tai oikeudellisessa menettelyssä tai jos pankkia ei voida asettaa likvidaatiomenettelyyn ilman, että tästä aiheutuisi vakavia systeemisiä seurauksia muille rahoituslaitoksille tai reaalitalouden luotonsaannille. Tältä osin tarvitaan rahapolitiikasta vastaavan viranomaisen ja/tai valvontaviranomaisen perustelut.

⁽⁵⁾ Valittavaan tasoon vaikuttavat myös muut tekijät, kuten korkeampi korvaus. Lisäksi on todettava, että jälkikäteen maksettavat korvaukset voivat tulla ajankohtaisiksi vasta useita vuosia toimenpiteen aloittamisen jälkeen, ja sen vuoksi ne saattavat haitallisesti pitää yllä arvoltaan alentuneiden omaisuuserien arvostukseen liittyvää epävarmuutta. Etukäteen tehtävään arvostukseen perustuviin takaisinperintälausekkeisiin ei liity tällaista ongelmaa.

⁽⁶⁾ Kyse on ohjelmaan hyväksytyistä omaisuuseristä, jotka saattavat erääntyä myöhemmin.

28. Jos osallistuminen ei ole pakollista, ohjelmaan voidaan sisällyttää sopivia kannustimia pankeille (kuten merkintäoptioiden tai muiden oikeuksien antaminen nykyisille osakkeenomistajille, jotta he voivat tulevaisuudessa osallistua yksityisen pääoman hankkimiseen edullisin ehdoin), poikkeamatta kuitenkaan läpinäkyvyyden ja täydellisten tietojen ilmoittamisen, asianmukaisen arvostamisen ja vastuun jakamisen periaatteista.
29. Kuuden kuukauden määräajan päätyttyä ohjelmaan voisi osallistua vain poikkeuksellisissa ja odottamattomissa tilanteissa, joista pankki ei itse ole vastuussa (¹). Tällöin sovelletaan ankarampia ehtoja, kuten valtiolle maksettavaa suurempaa korvausta ja/tai laajempia korvaavia toimenpiteitä.
30. Ongelmallisten omaisuuserien hoidon ehdoksi olisi aina asetettava toimintaa koskevien rajoitteiden käyttöönotto. Edunsaajapankkeihin olisi erityisesti sovellettava suoja-toimia, joilla varmistetaan, että tuen pääomavaikutuksia hyödynnetään luotonannossa ja näin vastataan asianmukaisesti kysyntään kaupallisia perusteita noudattaen ja ilman syrjintää. Sen sijaan tuella ei saa rahoittaa kasvustrategiaa (varsinkaan terveiden pankkien hankintaa), josta olisi haittaa kilpailijoille.
31. Lisäksi olisi harkittava osingonjaon ja johdon palkkioiden rajoittamista. Pankkien toimintaa koskevat rajoitteet olisi suunniteltava oikeasuhteisuuden arvioinnin perusteella, ja samalla olisi otettava huomioon kaikki rakenneuudistustarpeeseen vaikuttavat tekijät (ks. 6 jakso).

5.4 Tukikelpoiset omaisuuserät

32. Määritettäessä tukikelpoisia ongelmallisia omaisuuseriä on löydettävä tasapaino seuraavien tavoitteiden välille: rahoitusalan välittömän vakauden turvaaminen ja markkinoiden normaalin toiminnan palauttaminen keskipitkällä aikavälillä. Näyttää siltä, että koko finanssikriisin käynnistäneet ns. ”myrkylliset” omaisuuserät (esimerkiksi Yhdysvaltain kiinnitysluottovakuudelliset arvopaperit sekä niihin liittyvät suojausinstrumentit ja johdannaiset), jotka ovat ilmeisesti suurelta osin muuttuneet epälikvideiksi tai joiden arvoa on jouduttu huomattavasti alentamaan, ovat suurin syy pankkien elinkelpoisuuteen kohdistuviin epäilyksiin. Rajaamalla tukikelpoiset omaisuuserät kyseisiin omaisuuseriin voidaan pienentää valtion mahdollisia tappioita ja ehkäistä kilpailun vääristymistä (²). Toisaalta, jos ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattu toimenpide rajataan hyvin tiukasti, on olemassa riski, ettei luottamusta pankkialaan kyetä palauttamaan. Eri jäsenvaltioilla ja pankeilla on omat ongelmansa, ja lisäksi maiden välillä on eroja siinä, miten laajalti omaisuuserien arvonalennuksiin liittyvät ongelmat ovat vaikuttaneet muihinkin varoihin. Sen vuoksi tarvitaan käytännöllistä ja joustavaa lähestymistapaa sen varmistamiseksi, että muihinkin omaisuuseriin voidaan soveltaa ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattua toimenpidettä sopivassa määrin silloin, kun se on asianmukaisesti perusteltavissa.
33. Yhteisössä on otettava käyttöön yhteinen ja koordinoitu lähestymistapa ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuihin toimenpiteisiin tukikelpoisten omaisuuserien määrittämistä varten. Näin voidaan ehkäistä kilpailun vääristyminen jäsenvaltioiden välillä ja yhteisön pankkialan sisällä sekä rajoittaa useammassa kuin yhdessä maassa toimivien pankkien houkutusta harjoittaa arbitraasia eri kansallisten ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden välillä. Jotta kaikki jäsenvaltiot määrittäisivät tukikelpoiset omaisuuserät yhdenmukaisella tavalla, olisi kehitettävä omaisuuserien luokat, jotka kuvastavat omaisuuserien arvonalennuksen suuruutta. Tarkempia ohjeita näiden luokkien määrittelystä esitetään liitteessä III. Omaisuuserien luokkien avulla on helpompaa vertailla pankeja ja niiden riskiprofiileja koko yhteisön tasolla. Jäsenvaltioiden olisi päätettävä, mitkä omaisuusryhmien luokat hyväksytään ja missä laajuudessa, kunhan komissio on ensin tarkistanut valittujen omaisuuserien arvonalennusten suuruuden.
34. Tarvitaan oikeasuhteinen lähestymistapa, jotta jäsenvaltio, jonka pankkisektoriin kohdistuu lisäksi muita, koko rahoitusalan vakauden vaarantavia riskitekijöitä (kuten kiinteistömarkkinoiden kuplan puhkeaminen), voi ilman määrällisiä rajoituksia laajentaa tukikelpoisuuden käsitettä tiettyihin selkeästi määriteltyihin ja systeemisen uhan kannalta keskeisiin omaisuuserien luokkiin asianmukaiset perustelut esitettyään.

(¹) ”Odottamaton tilanne” on sellainen, jota yhtiön johto ei millään olisi voinut ennakoida päättäessään määräajan kuluessa olla osallistumatta ongelmallisten omaisuuserien hoitoa koskevaan ohjelmaan. Odottamaton tilanne ei myöskään ole seurausta yhtiön johdon laiminlyönnistä tai virheestä tai yhtiön emokonsernin päätöksistä. ’Poikkeuksellisella tilanteella’ tarkoitetaan tilannetta, joka on poikkeuksellinen myös tämänhetkiseen kriisiin verrattuna. Jos jäsenvaltiot haluavat vedota tällaisiin tilanteisiin, niiden on toimitettava komissiolle kaikki tarvittavat tiedot.

(²) Näyttää siltä, että Yhdysvallat on valinnut tämän lähestymistavan Citigroupin ja Bank of American osalta.

35. Ottaen huomioon jäsenvaltioiden ja pankkien vaihtelevat olosuhteet olisi mahdollista harkita myös lisäjoustoa eli pankeille annettaisiin mahdollisuus hankkiutua eroon arvoltaan alentuneista omaisuuseristä myös 32, 33 ja 34 kohdassa esitetyn tukikelpoisuuden käsitteen ulkopuolella ilman, että niiden olisi esitettävä erityisiä perusteluja. Tämä jousto koskisi enintään 10–20 prosenttia ohjelmaan osallistuvan pankin kokonaisvaroista. Sen sijaan ongelmallisten omaisuuserien hoitoa koskevaan ohjelmaan ei pitäisi hyväksyä sellaisia omaisuuseriä, joiden arvo ei ole tällä hetkellä alentunut. Ongelmallisten omaisuuserien hoidon ei ole tarkoitus olla rajoittamaton vakuutus taantuman mahdollisten tulevien seurausten varalta.
36. Yleisperiaatteena on oltava, että mitä väljemmin kelpoisuusvaatimukset määritellään ja mitä suurempi on tukikelpoisten omaisuuserien osuus pankin kokonaisvaroista, sitä perusteellisempia rakenneuudistus- ja muita toimia tarvitaan kilpailun tarpeettoman vääristymisen välttämiseksi. Joka tapauksessa komissio ei hyväksy ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuja toimenpiteitä varten tukikelpoisiksi sellaisia omaisuuseriä, jotka on kirjattu edunsaajapankin taseeseen tietyn, ongelmallisten omaisuuserien hoitoa koskevan ohjelman julkistamista edeltävän ajankohdan jälkeen ⁽¹⁾. Muutoin riskinä olisi omaisuuserien arbitraasi ja arveluttava moraalikato, sillä pankit saattaisivat laiminlyödä luotonantoon ja muihin sijoituksiin liittyvien riskien asianmukaisen arvioinnin myös tulevaisuudessa. Tämä johtaisi niiden samojen virheiden toistumiseen, jotka ovat aiheuttaneet tämänhetkisen kriisin ⁽²⁾.

5.5 Tukikelpoisten ongelmallisten omaisuuserien arvostus ja hinnoittelu

37. Jotta voidaan ehkäistä kilpailun tarpeeton vääristyminen ja välttää jäsenvaltioiden välinen tukikilpailu, on olennaista kehittää sopiva ja johdonmukainen menetelmä arvostaa omaisuuseriä, myös monimutkaisia ja vähemmän likvidejä omaisuuseriä. Arvostus olisi tehtävä noudattaen yhteisön tasolla vahvistettavia yleisiä menetelmiä, ja komission olisi koordinoitava toimintaa etukäteen jäsenvaltioiden kesken, jotta varmistetaan ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden maksimaalinen teho sekä vähennetään kilpailun vääristymisen riskiä ja haitallista arbitraasia erityisesti useammassa kuin yhdessä maassa toimivien pankkien osalta. Lisäksi saatetaan tarvita vaihtoehtoisia menetelmiä, jotta voidaan huomioida erityiset olosuhteet, jotka liittyvät esimerkiksi keskeisten tietojen ajantasaiseen ilmoittamiseen. Myös vaihtoehtoisten menetelmien on kuitenkin täytettävä läpinäkyvyyttä koskevat vaatimukset. Tukikelpoisten pankkien olisi arvostettava omaisuuseränsä päivittäin ja annettava kansallisille viranomaisille ja valvontaviranomaisille tietoja säännöllisesti.
38. Jos omaisuuserien arvostus näyttää erityisen monimutkaiselta, voidaan harkita vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Esimerkiksi valtio voi ostaa arvoltaan alentuneiden omaisuuserien sijasta pankin kannattavat toiminnot. Toinen vaihtoehto voisi olla pankin julkinen omistus (myös kansallistaminen). Tavoitteena olisi toteuttaa omaisuuserien arvostus ajan mittaan rakenneuudistuksen tai likvidaatian yhteydessä. Näin vältettäisiin epävarmuus ongelmallisten omaisuuserien asianmukaisesta arvosta ⁽³⁾.
39. Ensimmäisessä vaiheessa omaisuuserät olisi mahdollisuuksien mukaan arvostettava niiden tämänhetkisen markkina-arvon pohjalta. Kaikki tapaukset, joissa ohjelmaan kuuluvien omaisuuserien siirrossa on käytetty markkinahintaa korkeampaa arvoa, katsotaan yleisesti ottaen valtioneuoksi. Tämänhetkinen markkina-arvo voi nykyoloissa kuitenkin poiketa huomattavasti omaisuuserien kirjanpitoarvosta, tai markkina-arvo voi olla mahdotonta määrittellä markkinoiden puuttuessa (eräiden omaisuuserien markkina-arvo voi käytännössä olla jopa nolla).
40. Toisessa vaiheessa arvoltaan alentuneille omaisuuserille ongelmallisten omaisuuserien hoitoa koskevan ohjelman puitteissa määritetty arvo (siirtoarvo) on luonnollisesti senhetkistä markkinahintaa suurempi, jotta saadaan aikaan tukivaikutus. Varmistaakseen tuen soveltuvuuden johdonmukaisen arvioinnin komissio katsoo, että siirtoarvo, joka kuvastaa omaisuuserien pitkän aikavälin taloudellista arvoa (todellinen taloudellinen arvo) ja joka on määritetty kassavirtojen ja laajempien ajallisten tekijöiden pohjalta, on sopiva vertailuperuste sen osoittamiseksi, että tuen määrä on rajattu välttämättömään vähimmäismäärään. Kun on kyse niin monimutkaisista omaisuuseristä, ettei niiden tulevasta kehityksestä ole mahdollista tehdä luotettavia ennusteita, on harkittava omaisuuserien yhtenäistä aliarvostusta, jotta omaisuuserille voidaan vahvistaa todellinen taloudellinen arvo.

⁽¹⁾ Yleisesti ottaen komissio katsoo, että määrittämällä yksi objektiivinen ajankohta, kuten vuoden 2008 loppu, varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset pankkien ja jäsenvaltioiden kesken.

⁽²⁾ Tuleviin varoihin liittyviin riskeihin myönnettävä valtioneuoksi voidaan tarvittaessa käsitellä takauksia koskevan tiedonannon ja väliaikaisen kehyksen pohjalta.

⁽³⁾ Näin kävisi esimerkiksi silloin, jos valtio vaihtaisi omaisuuseriä valtion joukkovelkakirjoihin niiden nimellisestä arvosta, mutta saisi merkintäoptiot pankin pääomaan. Optioiden arvo riippuisi arvoltaan alentuneiden omaisuuserien lopullisesta myyntihinnasta.

41. Omaisuuserien ostoa tai vakuuttamista ⁽¹⁾ koskevien toimenpiteiden yhteydessä niiden siirtoarvoksi olisi sen vuoksi määritettävä niiden todellinen taloudellinen arvo. Lisäksi on huolehdittava siitä, että valtio saa riittävän korvauksen. Jos jäsenvaltioiden mielestä on tarpeen erityisesti teknisen maksukyvyttömyyden välttämiseksi määrittää omaisuuserille siirtoarvo, joka ylittää niiden todellisen taloudellisen arvon, on toimenpiteeseen sisältyvä tukiosuus vastaavasti suurempi. Tämä on hyväksyttävää vain, jos sen lisäksi toteutetaan laajamittainen rakenneuudistus ja otetaan käyttöön ehdot, joiden mukaan ylimääräinen tuki voidaan periä takaisin myöhemmin, esimerkiksi takaisinperintälausekkeiden perusteella.
42. Omaisuuserien markkina-arvo ja todellinen taloudellinen arvo sekä valtion korvaus olisi määritettävä noudattaen liitteessä IV lueteltuja periaatteita ja prosesseja.
43. Arvioidessaan arvostusmenetelmiä, joita jäsenvaltiot ovat esittäneet ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuja toimenpiteitä varten ja niiden soveltamista yksittäisiin tapauksiin komissio aikoo konsultoida arvonnäilytyksen asiantuntijoista koostuvia ryhmiä ⁽²⁾. Lisäksi komissio aikoo hyödyntää yhteisön tasolla toimivien nykyisten elinten asiantuntemusta varmistaakseen arvostusmenetelmien johdonmukaisuuden.

5.6 Toimenpiteiden kohteena olevien ongelmallisten omaisuuserien hoito

44. Jäsenvaltiot saavat itse valita kaikista 3 jaksossa ja liitteessä II esitetyistä vaihtoehdoista sopivimman mallin, jonka mukaan pankkien annetaan siirtää arvoltaan alentuneita omaisuuseriä taseestaan. Jäsenvaltiot tekevät valintansa arvoltaan alentuneisiin omaisuuseriin liittyvän ongelman laajuuden, yksittäisten pankkien tilanteen ja talousarviotilanteen pohjalta. Valtiontuen valvonnalla pyritään varmistamaan, että valittu malli takaa yhdenmukaisen kohtelun ja ehkäisee kilpailun tarpeetonta vääristymistä.
45. Vaikka tukitoimenpiteiden hinnoittelua koskevat järjestelyt saattavat vaihdella, eivät toimenpiteiden erityispiirteet saisi juuri vaikuttaa valtion ja edunsaajapankkien väliseen tasapuoliseen vastuunjakoon. Omaisuudenhoito-yhtiön kokonaisvaltaisen rahoitusmekanismin, vakuutuksen tai näiden yhdistelmän avulla olisi kyettävä varmistamaan asianmukaisen arvostuksen pohjalta, että pankki ottaa yhtä suuren vastuun tappioista. Tässä yhteydessä voidaan harkita takaisinperintälausekkeitä. Yleisesti ottaen kaikissa ohjelmissa on huolehdittava siitä, että edunsaajapankit vastaavat omaisuuserien siirrosta aiheutuvista tappioista (ks. 50 kohta ja alaviite 10).
46. Valittavasta mallista riippumatta on tarpeen varmistaa, että edunsaajapankki ja sen omaisuuserät, joiden arvo on alentunut, erotetaan toisistaan sekä toiminnallisesti että organisatorisesti erityisesti hallinnon, henkilöstön ja asiakaskunnan osalta. Tarkoituksena on auttaa pankkia keskittymään elinkelpoisuuden palauttamiseen ja ehkäistä mahdolliset eturistiriidat.

5.7 Menettelyyn liittyvät näkökohdat

47. Näiden suuntaviivojen vaikutusta valtioneuvoston menettelyyn — alkuperäiseen tuki-ilmoitukseen ja mahdollisten rakenneuudistussuunnitelmien arviointiin — kuvaillaan yksityiskohtaisesti liitteessä V.

6. JATKOTOIMENPITEET: RAKENNEUUDISTUS JA ELINKELPOISUUDEN PALAUTTAMINEN

48. Edellä 5 jaksossa esitetyt periaatteet ja ehdot muodostavat kehyksen valtioneuvoston päätösten mukaisten ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden suunnittelulle. Valtioneuvoston päätöksillä pyritään tässä yhteydessä varmistamaan, että tiettyihin omaisuuseriin liittyvien riskien poistoon edunsaajapankkeilta annetaan tukea minimimäärä ja että kilpailun vääristyminen on mahdollisimman vähäistä, jotta voidaan luoda vankka perusta pankkien pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamiselle ilman valtioneuvoston tukea. Arvoltaan alentuneiden omaisuuserien hoito edellä kuvailtujen periaatteiden mukaisesti on välttämätöntä pankkien elinkelpoisuuden palauttamiseksi, mutta se ei yksinään riitä kyseisen tavoitteen saavuttamiseen. Pankkien on oma-aloitteisesti toteutettava omaan tilanteeseensa ja omiin erityispiirteisiinsä sopivia toimenpiteitä, jotta vältetään samantyyppisten ongelmien toistuminen ja varmistetaan kestävällä pohjalla oleva kannattavuus.

⁽¹⁾ Vakuuttamisen yhteydessä siirtoarvoksi katsotaan vakuutettu määrä.

⁽²⁾ Komissio käyttää arvonnäilytyksen asiantuntijaryhmien lausuntoja samalla tavoin kuin muissa valtioneuvoston menettelyissä, joissa se voi turvautua ulkopuolisten asiantuntijoiden apuun.

49. Valtiontukea ja erityisesti pelastamis- ja rakenneuudistustukea koskevien sääntöjen mukaan ongelmallisten omaisuuserien hoidossa on kyse rakenteellisesta operaatiosta, joka edellyttää seuraavien kolmen ehdon huolellista arviointia: i) edunsaajan riittävä osallistuminen arvoltaan alentuneisiin omaisuuseriin kohdistuvan ohjelman kustannuksiin; ii) asianmukaiset toimet, joilla varmistetaan elinkelpoisuuden palauttaminen; ja iii) tarvittavat toimenpiteet, joilla poistetaan kilpailun vääristymät.
50. Ensimmäinen ehto toteutuu yleensä silloin, jos täytetään 5 jaksossa esitetyt vaatimukset, jotka koskevat erityisesti tietojen ilmoittamista, omaisuuserien arvostusta, tuen hinnoittelua ja vastuunjakoja. Näin varmistuisi, että edunsaaja vastaa ainakin niistä tappioista, joita aiheutuu omaisuuserien siirrosta valtiolle. Jos tämä ei ole olennaisilta osin mahdollista, tuki voidaan silti sallia poikkeuksellisesti, kunhan kahden muun ehdon kohdalla sovelletaan tiukempia vaatimuksia.
51. Vaatimukset, jotka koskevat elinkelpoisuuden palauttamista ja kilpailun vääristymisen poistamiseksi toteutettavia toimia, määritellään tapauskohtaisesti. Toisen ehdon eli pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamisen osalta olisi huomattava, että ongelmallisten omaisuuserien hoidolla voidaan edistää tavoitteen saavuttamista. Elinkelpoisuuden kartoituksessa olisi varmistettava, että pankilla on riittävästi omia varoja sekä tällä hetkellä että tulevaisuudessa, sen jälkeen kun kaikki mahdolliset riskitekijät on arvioitu ja otettu huomioon ⁽¹⁾.
52. Kun komissio on alustavasti hyväksynyt ongelmallisiin omaisuuseriin suunnatut toimenpiteet, se arvioi tarvittavan rakenneuudistuksen laajuuden seuraavien perusteiden mukaan: tiedonannossa *"Rahoituslaitosten pääomapohjan vahvistaminen tämänhetkisessä finanssikriisissä: tuen rajaaminen välttämättömään vähimmäismäärään ja suojaotimet kilpailun kohtuuttoman vääristymisen estämiseksi"* esitetyt perusteet, tuen kohteena olevien pankin omaisuuserien osuus kaikista omaisuuseristä, omaisuuserien siirtohintasuhteessa markkinahintaan, arvoltaan alentuneiden omaisuuserien hoitoon suunnatun tuen erityispiirteet, valtion rahoitusosuuden suuruus suhteessa pankin riskipainotettuihin omaisuuseriin, edunsaajapankin ongelmien luonne ja alkuperä sekä pankin liiketoimintamallin ja investointistrategian toimivuus. Lisäksi komissio ottaa huomioon mahdollisesti myönnettyt muut valtion takaukset tai valtion toteuttaman pääomapohjan vahvistamisen, jotta voidaan muodostaa kokonaiskuva edunsaajapankin tilanteesta ⁽²⁾.
53. Pitkän aikavälin elinkelpoisuus edellyttää sitä, että pankki kykenee selviytymään ilman valtion tukea. Tämä tarkoittaa, että pankilla on oltava selvät suunnitelmat siitä, miten valtiolta mahdollisesti saatu pääoma maksetaan takaisin ja valtion takaukset lopetetaan. Arvioinnin tuloksesta riippuen rakenneuudistukseen on sisällytettävä perusteellinen pankin strategian ja toiminnan tarkastelu sekä ydintoimintoihin keskittyminen, liiketoimintamallien uudelleen määrittäminen, liiketoimintayksiköiden/tytäryhtiöiden lopettaminen tai myynti, varojen ja velkojen hallinnan muuttaminen ja muut muutokset.
54. Perusteellinen rakenneuudistus on oletettavasti tarpeen silloin, kun 5.5 jaksossa ja liitteessä IV esitettyjen periaatteiden mukaisesti suoritettun, arvoltaan alentuneiden omaisuuserien asianmukaisen arvostuksen tuloksena on negatiivinen pääoma/tekninen maksukyvyttömyys ilman valtion väliintuloa. Myös toistuva tuen pyytäminen ja poikkeaminen 5 jaksossa esitetyistä yleisistä periaatteista kuvastavat yleensä sitä, että pankki tarvitsee perusteellista rakenneuudistusta.
55. Perusteellista rakenneuudistusta tarvitaan myös silloin, kun pankki on jo saanut valtiontukea missä tahansa muodossa tappioiden kattamiseen tai ehkäisemiseen tai kun aiemmin annetun valtiontuen kokonaismäärä ylittää 2 prosenttia pankin kaikista riskipainotetuista omaisuuseristä. Tällöin otetaan asianmukaisesti huomioon kunkin edunsaajan tilanteeseen liittyvät erityiset tekijät ⁽³⁾.
56. Elinkelpoisuuden palauttamiseksi toteutettavien toimenpiteiden ajoittamisessa otetaan huomioon paitsi kyseisen pankin asema myös koko pankkialan tilanne. Tarvittavia muutoksia ei kuitenkaan pitäisi tarpeettomasti viivästyttää.
57. Kolmanneksi olisi tarkasteltava tarvittavien korvaavien toimenpiteiden laajuutta tuen aiheuttaman kilpailun vääristymisen pohjalta. Tämä saattaa edellyttää kannattavien liiketoimintayksiköiden tai tytäryhtiöiden toiminnan supistamista tai myyntiä tai sitoumuksia, jotka koskevat luopumista liiketoiminnan laajentamisesta.

⁽¹⁾ Tarvittaisiin olisi myös varmistettava, että tiedonannon "Rahoituslaitosten pääomapohjan vahvistaminen tämänhetkisessä finanssikriisissä: tuen rajaaminen välttämättömään vähimmäismäärään ja suojaotimet kilpailun kohtuuttoman vääristymisen estämiseksi" 40 kohdassa esitetyt vaatimukset on noudatettu.

⁽²⁾ Kun on kyse pankista, jolle on jo aiemmin myönnetty valtiontuen yhteydessä asetettu velvollisuudeksi laatia rakenneuudistus suunnitelma, olisi uusi tuki otettava asianmukaisesti huomioon suunnitelmassa ja lisäksi olisi tarkasteltava kaikkia mahdollisia vaihtoehtoja rakenneuudistuksesta likvidaatioon.

⁽³⁾ Tämän kohdan osalta ei oteta huomioon osallistumista hyväksytyyn luottotakausohjelmaan, jos takaukseen ei ole jouduttu vetoamaan tappioiden kattamiseksi.

58. Korvaavia toimenpiteitä oletettavasti tarvitaan, jos edunsaajapankki ei täytä 5 jaksossa asetettuja ehtoja ja erityisesti niitä, jotka koskevat tietojen toimittamista, omaisuuserien arvostusta, tuen hinnoittelua ja vastuunjakoa.
59. Komissio aikoo arvioida tarvittavien korvaavien toimenpiteiden laajuutta tuen aiheuttamasta kilpailun vääristymisestä tekemänsä arvioinnin pohjalta ja ottaen huomioon erityisesti seuraavat seikat: tuen kokonaismäärä takaus ja pääomasijoitustoimenpiteet mukaan lukien, toimenpiteen kohteena olevien arvoltaan alentuneiden omaisuuserien määrä, omaisuuseristä aiheutuvien tappioiden osuus, pankin toiminnan vakaus, siirrettävien omaisuuserien riskiprofiili, pankin riskinhallinnan taso, vakavaraisuussuhdeluku ilman tukea, edunsaajapankin markkina-asema ja kilpailun vääristyminen siinä tapauksessa, että pankki jatkaa toimintaansa markkinoilla, sekä tuen vaikutus pankkialan rakenteeseen.

7. LOPPUSÄÄNNÖS

60. Komissio soveltaa tätä tiedonantoa 25 päivästä helmikuuta 2009, jolloin komissio periaatteessa hyväksyi tiedonannon sisällön ottaen huomioon rahoitusmarkkinoiden tilan ja yleisen talouskehityksen edellyttämän välittömän toiminnan.
-

LITE I

Eurojärjestelmän ohjeet pankkien ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattavista tukitoimenpiteistä

Eurojärjestelmä on nimennyt seitsemän periaatetta, joita sovelletaan pankkien ongelmallisiin omaisuuseriin kohdistettaviin tukitoimenpiteisiin:

1. *Rahoituslaitosten tukikelpoisuus*, jonka olisi perustuttava vapaaehtoisuuteen. Jos toimien soveltamisalaa rajoitetaan, etusijalle voitaisiin asettaa laitokset, joilla on arvoltaan alentuneiden omaisuuserien suuria keskittyymiä.
2. Suhteellisen laaja tukikelpoisten *omaisuuserien määrittelmä*.
3. *Tukikelpoisten omaisuuserien arvon määrittäminen* läpinäkyvällä tavalla. Arvon määrittämisen olisi mieluiten perustuttava jäsenvaltioissa hyväksytyihin lähestymistapoihin ja yhteisiin perusteisiin, joita laadittaessa on käytetty riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoja. Olisi myös käytettävä malleja, joissa hyödynnetään mikrotason markkinatietoja odotettujen tappioiden todennäköisyyden ja taloudellisen arvon arvioinnissa. Lisäksi yksittäisten omaisuuserien kirjanpitoarvoja olisi alennettava, jos markkina-arvon määrittäminen on erityisen vaikeaa tai jos tilanne edellyttää nopeita toimia.
4. Jokaiseen järjestelmään olisi sisällyttävä asianmukainen *riskien jakaminen*, jotta voidaan rajoittaa valtiolle aiheutuvia kustannuksia, tarjota osallistuville rahoituslaitoksille oikeita kannustimia ja varmistaa kyseisille rahoituslaitoksille tasapuolinen kilpailuympäristö.
5. Pankkien omaisuuseriin sovellettavien tukiohjelmien *voimassaoloajan* tulisi olla riittävän pitkä. Voimassaoloajat voisivat vastata tukikelpoisten omaisuuserien voimassaoloaikoja.
6. *Rahoituslaitosten johtamis- ja valvontajärjestelmien* olisi pysyttävä liiketoimintaperiaatteiden mukaisena. Olisi suosittava tukiohjelmia, joihin sisältyy tarkasti määritelty irrottautumisstrategia.
7. Julkisista varoista rahoitettuihin tukijärjestelmiin olisi sisällytettävä mitattavissa oleviin vertailukohtiin liittyviä *ehtoja*, esimerkiksi sitoumus jatkaa luottojen myöntämistä kysynnän tyydyttämiseksi kaupallisin perustein.

LIITE II

Ongelmallisten omaisuuserien hoitoon (asset relief) sovellettavat eri lähestymistavat ja roskapankkien käytöstä saadut kokemukset Yhdysvalloissa, Ruotsissa, Ranskassa, Italiassa, Saksassa, Sveitsissä ja Tšekin tasavallassa**I. Mahdolliset lähestymistavat**

Ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden piirissä olevien omaisuuserien hoidossa voitaisiin soveltaa kahta yleistä lähestymistapaa:

1. Arvoltaan alentuneet omaisuuserät erotetaan ns. hyvistä omaisuuseristä joko yksittäisissä pankeissa tai koko pankkisektorilla. Tämä lähestymistapa voitaisiin toteuttaa useilla tavoilla. Kutakin pankkia varten voitaisiin perustaa omaisuudenhoitoyhtiö (eräänlainen roskapankki tai riskisuoja), ja arvoltaan alentuneet omaisuuserät siirrettäisiin erilliselle oikeushenkilölle. Vaikeuksissa oleva pankki tai erillisyhtiö jatkaisi omaisuuserien hoitamista, ja mahdolliset tappiot jaettaisiin kannattavan pankin ja valtion kesken. Vaihtoehtoisesti valtio voisi perustaa itsenäisen laitoksen, ns. kokoojapankin (aggregator bank), joka ostaisi arvoltaan alentuneet omaisuuserät joko yksittäisiltä pankeilta tai koko pankkisektorilta. Näin pankit voisivat harjoittaa normaalia antolainausta ilman omaisuuserien kirjanpitoarvon alennuksiin liittyviä riskejä. Tätä toimenpidettä voisi edeltää pankkien kansallistaminen, jolloin valtio ottaa määräysvaltaansa osan pankeista tai kaikki pankit ennen hyvien ja ongelmallisten omaisuuserien erottamista.
2. Toinen vaihtoehto olisi omaisuuserien vakuutusjärjestelmä, jossa pankit säilyttävät arvoltaan alentuneet omaisuuserät taseissaan, mutta valtio korvaa niistä mahdollisesti aiheutuvia tappioita. Vakuutusjärjestelmässä valtio korvaisi pankkien taseisiin jätetyistä arvoltaan alentuneista omaisuuseristä aiheutuneet tappiot kokonaan tai osittain. Omaisuuserien vakuutusjärjestelmässä heterogeenisille ja monimutkaisille omaisuuserille on määritettävä asianmukainen preemio, jonka pitäisi periaatteessa perustua vakuutetuille omaisuuserille määritetyn arvon ja riskiominaisuuksien jonkinlaiseen yhdistelmään. Vakuutusjärjestelmät ovat lisäksi teknisesti hankalia, kun vakuutettavat omaisuuserät eivät ole keskityneet muutamiin suurimpiin pankkeihin vaan jakautuvat suuremäärään pankkeja. Vakuutettujen omaisuuserien säilyttäminen pankkien taseissa saattaa johtaa eturistiriitoihin eikä silloin saada vastaavaa psykologista etua kuin erotettaessa kannattavat pankkitoiminnot ongelmallisista omaisuuseristä.

II. Kokemuksia roskapankeista

Yhdysvalloissa perustettiin vuonna 1989 valtion omistama omaisuudenhoitoyhtiö Resolution Trust Corporation (RTC). RTC vastasi asuntolainarahastoille (savings and loan associations) kuuluneiden omaisuuserien (pääasiassa kiinnelainoja ja muita kiinteistöihin liittyviä omaisuuseriä) myynnistä. Säästöpankkivalvonnasta vastaava Office of Thrift Supervision oli todennut kyseiset asuntolainarahastot maksukyvyttömiksi vuosien 1989–1992 säästöpankkikriisin aikana. RTC otti vastuulleen myös entisen Federal Home Loan Bank Boardin vakuutustoiminnot. RTC sulki vuodesta 1989 vuoden 1995 puoliväliin yhteensä 747 säästöpankkia tai päätti muutoin niiden toiminnan. Pankeilla oli yhteensä 394 miljardin Yhdysvaltain dollarin varat. Vuonna 1995 RTC:n tehtävät siirrettiin talletussuojaviranomaisen (Federal Deposit Insurance Corporation) hallinnoimalle säästöpankkirahastolle (Savings Association Insurance Fund). Toimenpiteistä arvioidaan aiheutuneen veronmaksajille yhteensä 124 miljardin dollarin kustannukset vuoden 1995 rahassa.

RTC:n toiminta perustui ns. oman pääoman ehtoihin kumppanuusohjelmiin (equity partnership programs). Kaikissa oman pääoman ehtoisissa kumppanuuksissa on mukana yksityisen sektorin kumppani, joka hankkii osuuden omaisuuserien muodostamasta poolista. Säilyttämällä itsellään osuuden omaisuuseräalkuista RTC saattoi hyötyä portfoliosijoittajien saamista erittäin korkeista tuotoista. RTC pystyi lisäksi oman pääoman ehtoisten kumppanuuksien avulla hyötymään yksityissektorin kumppanien toteuttamista hallinnointi- ja likvidaatiotoimista. Tällä kumppanuudella voitiin myös helpommin varmistaa kannustimet, jotka olivat suurempia kuin tyypillisissä päämiehen ja alihankkijan välisissä suhteissa. Oman pääoman ehtoisia kumppanuuksia ovat seuraavat: Multiple Investment Fund (rajoitettu vastuu ja valittu kumppani, omaisuuseriä ei nimetty), N-series ja S-series Mortgage Trusts (tarjouskilpailu nimetyistä omaisuuseristä), Land fund (tavoitteena saada pidemmällä aikavälillä voittoa maan arvon noususta ja maaomaisuuden kehittämistä) ja JDC-kumppanuus (Judgments, Deficiencies, Chargeoffs), jossa vastuullinen yhtiömies valittiin pätevyyden perusteella hoitamaan saamia, jotka olivat vakuudettomia tai arvoltaan epävarmoja.

Ruotsissa perustettiin kaksi pankkien omaisuudenhoitoyhtiötä, *Securum* ja *Retriva*, hoitamaan rahoituslaitosten järjestämättömiä luottoja pyrittäessä ratkaisemaan vuosien 1992 ja 1993 finanssikriisiin liittyviä ongelmia. Vaikeuksissa olevan pankin omaisuuserät jaettiin ”hyviin” ja ”huonoihin”, minkä jälkeen huonot omaisuuserät siirrettiin jompaankumpaan omaisuudenhoitoyhtiöön, pääasiassa *Securumiin*. Ruotsin ohjelman erityispiirteisiin kuului pankkien velvollisuus ilmoittaa odotetut luottotappiot kokonaisuudessaan ja määrittää realistiset arvot kiinteistöille ja muille omaisuuserille. Ruotsin rahoitusvalvontaviranomainen tiukensi tämän vuoksi sääntöjään, jotka koskevat todennäköisten luottotappioiden määrittelyä ja kiinteistöjen arvon määrittystä. Valvontaviranomainen perusti kiinteistöalan asiantuntijoista koostuvan arviointilautakunnan saadakseen yhdenmukaisen arvion tukea hakevien pankkien kiinteistöömistuksista. Omaisuuserille due diligence -prosessin aikana määritettyjen alhaisten markkina-arvojen avulla voitiin asettaa omaisuuserien arvolle alaraja. Kaupankäyntiä voitiin

jatkaa, koska markkinatoimijat uskoivat hintojen pysyvän vähintään kyseisellä minimitasolla⁽¹⁾. Pidemmällä aikavälillä kummannkin omaisuudenhoitoyhtiön toiminta oli menestyksekkästä, koska rahoitusjärjestelmän tukemiseen käytetyt julkiset varat saatiin melkein kokonaan takaisin omaisuudenhoitoyhtiöiden myytyä niiden hallussa olleen omaisuuden.

Ranskassa perustettiin 1990-luvulla julkinen elin, jolla oli rajoittamaton valtioneuvosto, ottamaan haltuunsa ja myymään Credit Lyonnais -pankin ongelmalliset omaisuuserät. Roskapankki rahoitti omaisuuserien hankinnan lainalla, jonka myönsi Credit Lyonnais. Credit Lyonnais välttyi näin omaisuuseristä aiheutuvien tappioiden kirjaamiselta, ja siltä vapautui pääomaa riskipainotettuja omaisuuseriä vastaava määrä, koska roskapankille myönnetyn valtion takaaman lainan riskipaino oli nollla. Komissio hyväksyi roskapankin perustamisen rakenneuudistustukena. Mallille oli ominaista kannattavien ja tappiollisten pankkitoimintojen selkeä erottaminen toisistaan eturistiriitojen välttämiseksi sekä ns. palautuslauseke (better fortunes clause), jonka mukaisesti valtio oli oikeutettu lisäosuuteen voitoista tilanteen parantuessa. Pankki yksityistettiin onnistuneesti muutaman vuoden kuluttua. Järjestelmässä oli myös haittoja, koska omaisuuserien siirtäminen ongelmapankkiin kirjanpitoarvolla esti osakkeenomistajien tappiot ja aiheutti valtiolle ajan mittaan suuret menot.

Muutamaa vuotta myöhemmin Italiassa Banco di Napolista erotettiin kannattavat ja tappiolliset pankkitoiminnot. Tätä ennen tappiot olivat siirtyneet osakkeenomistajien vastuulle, ja valtio oli vahvistanut pankin pääomapohjaa sen verran, että toiminta saattoi jatkua. Banco di Napoli rahoitti roskapankin hankkimat arvoltaan alennetut, mutta edelleen ongelmalliset omaisuuserät keskuspankin myöntämällä tuetulla lainalla, jolle valtio myönsi vastatakuun. Tällä tavoin puhdistettu pankki yksityistettiin vuotta myöhemmin. Valtiolla ei aiheutunut Credit Lyonnais'n eikä Banco di Napolin ongelmallisten omaisuuserien hankkimisesta välittömiä budjettimenoja pankeille järjestetyn pääoman lisäksi.

Saksassa sovellettiin vastikään roskapankin lievempää versiota käsiteltäessä osavaltioiden pankkien ongelmallisia omaisuuseriä. SachsenLB-pankki myytiin toimintaansa jatkavana yrityksenä sen jälkeen kun noin 17,5 miljardin EUR ongelmalliset omaisuuserät oli siirretty erillisyyhtiölle, jonka tarkoitus on pitää omaisuuserät niiden eräpäivään saakka. Pankin entinen omistaja Sachsenin osavaltio antoi tappiontakauksen, jonka arvo oli noin 17 prosenttia omaisuuserien nimellisarvosta. Tätä pidettiin stressitestin perusteella tappioiden suurimpana mahdollisena määränä (perusskenaariossa tappiot olivat vain kaksi prosenttia nimellisarvosta). Uusi omistaja otti vastuulleen pääosan jälleenrahoituksesta ja huolehti jäljelle jäävien riskien kattamisesta. Tuen määrän arvioitiin olevan vähintään pahimman skenaarion mukainen eli noin neljä prosenttia omaisuuserien nimellisarvosta. WestLB-pankin 23 miljardin EUR omaisuuserät ohjattiin erillisyyhtiöön, ja valtio myönsi niille viiden miljardin EUR takauksen. Takauksella varauduttiin mahdollisiin tappioihin ja taseessa tehtävään IFRS-standardien mukaiseen omaisuuserien arvonalennukseen. Näin WestLB pystyi poistamaan taseestaan omaisuuserien markkina-arvoihin liittyvän volatiliiteetin. Valtiolla maksettiin 0,5 prosentin takauspalkkio. Kyseinen riskisuoja on edelleen voimassa, ja sitä pidetään valtioneuvoston tukena.

Sveitsissä valtio perusti uuden rahaston, johon siirrettiin UBS-pankin ongelmallisia omaisuuseriä, joiden arvon ulkopuolinen taho määräsi ennen siirtoa. Rahaston rahoittamiseksi Sveitsin valtio sijoitti ensin UBS:ään pääomaa velkakirjoina, jotka ovat muunnettavissa UBS:n osakkeiksi. UBS poisti kyseiset velkakirjat välittömästi taseestaan ja siirsi ne rahastoon. Loput rahaston pääomasta varmistettiin Sveitsin keskuspankilta saadulla lainalla.

Tšekissä pankit myönsivät 1990-luvun lopussa yrityksille luottoja erittäin väljin ehdoin. Tšekkiläiset pankit joutuivat holtittoman lainanannon vuoksi pahoihin vaikeuksiin, ja valtio joutui pelastamaan ne 1990-luvun lopussa. Pankkialan tervehdyttämiseksi pankkien taseita jouduttiin puhdistamaan perusteellisesti.

Tšekin hallitus perusti helmikuussa 1991 konsolidointipankin (Konsolidační banka), joka otti haltuunsa ennen vuotta 1991 myönnettyjä pankkisektorin ongelmaluotoja. Näitä olivat muun muassa keskusjohtoisesta taloudesta periytyneet velat, jotka liittyivät erityisesti kaupankäyntiin entisen itäblokin maiden kanssa. Konsolidointipankki muutettiin syyskuussa 2001 virastoksi, joka joutui ottamaan vastuulleen ns. uusiin innovatiivisiin lainoihin liittyvät ongelmatapaukset (erityisesti yksityistämislainoja, järjestämättömiä luottoja ja luottoja, joihin liittyi petoksia).

Vuodesta 1991 ongelmaluottoja siirrettiin pois suurpankkien taseista, ja vuodesta 1994 keskityttiin pienempiin pankkeihin. Tšekin pankkijärjestelmää rasittivat jossain määrin erityisesti Kreditní bankan konkurssi elokuussa 1996 ja sen jälkeinen osittainen talletuspako Agrobankasta. Kyseiset ohjelmat kasvattivat ainoastaan tilapäisesti valtion pankkiomistuksia ensin vuonna 1995 ja toisen kerran vuonna 1998, kun Agrobankan toimilupa peruutettiin. Valtion omistusosuus kasvoi pankkisektorilla vuoden 1995 loppuun mennessä 32 prosenttiin, kun se oli ollut 29 prosenttia vuonna 1994.

Lisäksi vuonna 1997 käynnistettiin uusi vakautusohjelma, jolla tuettiin pieniä pankkeja. Vakautusohjelmassa pankkien huonolaatuiset omaisuuserät korvattiin tarjoamalla likvideettää enintään 110 prosenttia kunkin osallistuvan pankin pääomasta, kun kyseiset omaisuuserät ostettiin erillisyyhtiöön (Česká finanční). Jäljelle jääneet omaisuuserät oli tarkoitus ostaa takaisin viidestä seitsemään vuoden aikana. Vakautusohjelmaan ilmoitettiin kuusi pankkia, joista viisi hylättiin, koska ne eivät täyttäneet ohjelman ehtoja. Sitten ne lopettivat toimintansa. Epäonnistunut vakautusohjelma keskeytettiin tämän vuoksi.

⁽¹⁾ Japanissa sitä vastoin toimittiin päinvastoin asettamalla ongelmallisille omaisuuserille liian korkeat arvot. Tämän vuoksi kiinteistömarkkinat olivat pysähdyksissä noin 10 vuotta.

Vuoden 1998 loppuun mennessä oli myönnetty 63 pankkitoimilupaa (näistä 60 myönnettiin ennen vuoden 1994 loppua). Syyskuun lopussa vuonna 2000 Tšekissä harjoitti pankkitoimintaa 41 pankkia tai ulkomaisten pankkien sivuliikettä. Lisäksi 16 pankkia oli erityisjärjestelyjen kohteena (kahdeksan pankin omaisuutta likvidoititiin ja kahdeksan pankkia oli muiden konkurssimenettelyjen piirissä). Neljä pankkia oli sulautunut muihin pankkeihin, ja yhden ulkomaisen pankin toimilupa oli peruutettu, koska se ei ollut aloittanut toimintaansa. Pankkitoimintaa yhä harjoittavista 41 rahoituslaitoksesta (ml. CKA) 15 oli kotimaisessa ja 27 ulkomaisessa määräysvallassa, ulkomaisten pankkien tytäryhtiöt ja sivuliikkeen mukaan lukien.

Muutettu selvitysmenettely- ja konkurssilaki ja julkisista huutokaupoista annettu laki tulivat voimaan toukokuussa 2000. Laeilla pyrittiin nopeuttamaan konkurssimenettelyjä ja tasapainottamaan velkojien ja velallisten oikeuksia antamalla asiaan erikoistuneille yrityksille ja oikeushenkilöille oikeus toimia uskottuna miehenä konkurssimenettelyssä. Lisäksi annettiin mahdollisuus ratkaista konkurssiasioita neuvotteluteitse tuomioistuinten ulkopuolella.

LIITE III

Tukikelpoisten omaisuuserien luokkien määrittelmä sekä kattavien tietojen antaminen arvoltaan alentuneista omaisuuseristä ja pankin kaikista liiketoiminnoista**I. Tukikelpoisten omaisuuserien luokkien määrittelmä**

Pankkien arvoltaan alentuneiden omaisuuserien luokkien määrittelmän pitäisi olla yhteinen nimittäjä, joka perustuu jo käytössä oleviin luokituksiin:

1. vakavaraisuusraportointi ja arvostus (Baselin pilari 3 = luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun direktiivin 2006/48/EY liite XII; FINREP-raportointikehikko ja yhtenäinen vakavaraisuusraportointi COREP);
2. tilinpäätösraportointi ja arvon määrittäminen (erityisesti IAS 39 ja IFRS 7);
3. luottokriisiin liittyvä erikoistunut tapauskohtainen raportointi: IMF, vakauserofoorumi (FSF), Roubini ja läpinäkyvyyttä koskeva Euroopan pankkivalvontaviranomaisten komitean (CEBS) työ.

Käyttämällä omaisuuseräluokkien määrittelyssä yhteisenä nimittäjänä voimassa olevia raportointi- ja arvostusluokkia voidaan:

1. välttää pankkeja rasittavat ylimääräiset raportointivaatimukset;
2. arvioida yksittäisten pankkien arvoltaan alentuneiden omaisuuserien luokka yhteisön ja globaalien estimaattien mukaisesti (tällä voi olla merkitystä määritettäessä ns. taloudellista arvoa tietyssä ajankohtana); sekä
3. määrittää objektiiviset (sertifioidut) lähtökohdat arvoltaan alentuneiden omaisuuserien arvostukselle.

Edellä esitetyn mukaisesti komissio ehdottaa seuraavaa rahoitusvaroihin kuuluvien erien luokittelua lähtökohdaksi määritettäessä taloudellista arvoa ja ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattavia tukitoimia.

Taulukko 1

I. Strukturoitu rahoitus/arvopaperistetut tuotteet					
Tuotetyyppi	Kirjanpidollinen luokka	Järjestelmän arvostusperusta			Huomautukset
		Markkinaarvo	Taloudellinen arvo	Siirtoarvo	
1	Asuntolainavakuudellinen arvopaperi (RMBS)	FVPL/AFS (*)			Yksityiskohtaisempi jaottelu: maantieteellinen alue, etuoikeusluokkien järjestys, luottoluokitusluokat, yhteydessä subprime- tai Alt-A-lainoihin tai muihin omaisuuseriin, maturiteetti/aloitusvuosi (vintage), varaukset ja kirjanpidosta poistot
2	Liikekiinteistölainavakuudellinen arvopaperi (CMBS)	FVPL/AFS*			
3	Velkarypävakuudellinen velkasitoumus (CDO)	FVPL/AFS*			
4	Omaisuusvakuudellinen arvopaperi (ABS)	FVPL/AFS*			
5	Yrityslaina	FVPL/AFS*			
6	Muut lainat	FVPL/AFS*			
		Yhteensä			
II. Ei-arvopaperistetut lainat					
Tuotetyyppi	Kirjanpidollinen luokka	Järjestelmän arvostusperusta			Huomautukset
		Hankintameno (**)	Taloudellinen arvo	Siirtoarvo	
7	Yrityslaina	HTM/L&R (*)	Hankintameno (**)		Yksityiskohtaisempi jaottelu: maantieteellinen alue, vastapuoliriski (maksukyvyttömyyden todennäköisyys), luottoriskin pienentäminen (vakuudet) ja maturiteettirakenteet; varaukset ja kirjanpidosta poistot
8	Asuntolaina	HTM/L&R*	Hankintameno**		
9	Muut henkilökohtaiset lainat	HTM/L&R*	Hankintameno**		
		Yhteensä			

(*) FVPL = Fair value through profit and loss (käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava) = kaupankäyntisalkku + käypään arvoon arvostamismahdollisuus; AFS = available for sale (myytävissä olevat), HTM = Held to Maturity (eräpäivään asti pidettävät), L&R = loans and receivables (lainat ja saamiset).

(**) Hankintameno on lainojen kirjanpitoarvo, josta on vähennetty arvon alentuminen.

II. Kattavat tiedot arvoltaan alentuneista omaisuuseristä ja niihin liittyvistä liiketoiminnoista

Taulukossa 1 olevien omaisuuseräluokkien pohjalta tiedot pankin ongelmallisista omaisuuseristä, joiden halutaan kuuluvan ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden piiriin, olisi esitettävä yksityiskohtaisemmin, kuten taulukon 1 sarakkeessa "Huomautukset" kehoitetaan.

Euroopan pankkivalvontaviranomaisten komitea ⁽¹⁾ (Committee of European Banking Supervisors, CEBS) suosittaa hyviä käytänteitä, jotka liittyvät tietojen antamiseen markkinamyllerryksestä kärsineistä toiminnoista. Kyseisten käytänteiden mukaan tiedot arvoltaan alentuneisiin omaisuuseriin liittyvistä pankin toiminnoista, jotka vaikuttavat 5.1 jaksossa tarkoitettuun elinkelpoisuusarviointiin, voitaisiin ryhmitellä seuraavasti:

Taulukko 2

CEBS:n suositamat hyvät käytänteet	Senior Supervisors Group (SSG): Tietojen antaminen parhaista käytännöistä (leading practice disclosures)
<p>Liiketoimintamalli</p> <ul style="list-style-type: none"> — Liiketoimintamallin kuvaus (toiminnan aloittamisen perustelut ja niiden osuus arvonmuodostusprosessissa) ja tarvittaessa siihen tehdyt (esimerkiksi finanssikielisistä johtuvat) muutokset. — Kuvaus strategioista ja tavoitteista. — Kuvaus toimintojen tärkeydestä ja roolista liiketoiminnassa (ml. kvantitatiiviset tiedot). — Kuvaus toimien luonteesta, mukaan lukien kuvaus rahoitusvälineistä sekä niiden toiminnasta ja tuotteiden/sijoitusten hyväksymiskriteereistä. — Kuvaus rahoituslaitoksen roolista ja osallistumisesta toimintaan (sitoumukset ja velvoitteet) 	<ul style="list-style-type: none"> — Toiminnot (erillisyyhtiö) (*). — Riskien luonne (sponsori, likviditeetin ja/tai erillisten takausten tarjoaja) (erillisyyhtiö). — Toimintalinjojen kvalitatiivinen arviointi (velkarahoitus)
<p>Riskit ja niiden hallinta</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kuvaus toimintoihin ja rahoitusinstrumentteihin liittyvien riskien luonteesta ja laajuudesta. — Kuvaus toimintojen kannalta merkityksellisistä riskienhallintakäytännöistä, havaituista heikkouksista ja toteutetuista korjaustoimenpiteistä. — Käynnissä olevan kriisin aikana olisi erityisesti kiinnitettävä huomiota likviditeettiriskin hallintaan 	
<p>Kriisin vaikutus yritysten tuloksiin</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen kuvaus toiminnan tuloksesta, pääpaino tulokseen vaikuttavissa mahdollisissa tappioissa ja kirjanpitoarvon alennuksissa. — Kirjanpitoarvon alennusten ja tappioiden jaottelu kriisistä kärsineiden tuotteiden ja instrumenttien mukaan (CMBS, RMBS, CDO, ABS ja LBO (leveraged buy-out eli osin velkarahalla rahoitettu yritysosto) jaoteltuina eri perusteiden mukaisesti). — Kuvaus vaikutusten taustalla olevista syistä ja tekijöistä. — Asianomaisiin kausiin kohdistuneiden vaikutusten sekä tuloslaskelmien vertailu: tilanne ennen kriisiä ja sen jälkeen. — Kirjanpitoarvojen alentamisen jaottelu realisoituneisiin ja realisoitumattomiin määriin. — Kuvaus kriisin vaikutuksesta yrityksen osakekurssiin. — Tiedot riskeihin perustuvasta suurimmasta mahdollisesta tappiosta ja kuvaus siitä, kuinka talouden taantuman syventyminen tai markkinoiden elpyminen voisivat vaikuttaa rahoituslaitoksen tilanteeseen. — Tiedot omiin velkoihin kohdistuneiden luottoriskipreemioiden muutosten vaikutuksista yrityksen tulokseen sekä vaikutusten määrittämisessä käytetyistä menetelmistä 	<ul style="list-style-type: none"> — Riskien muutokset aiempaan kauteen verrattuna, ml. omaisuuserien myynti ja kirjanpitoarvon alennukset (liikekiinteistövaraukselliset/velkarahoitus)

(1) Lähde: CEBS report on banks' transparency on activities and products affected by the recent market turmoil, 18 päivänä kesäkuuta 2008.

<p>CEBS:n suosittelemat hyvät käytänteet</p>	<p>Senior Supervisors Group (SSG): Tietojen antaminen parhaista käytännöistä (leading practice disclosures)</p>
<p>Vastuutasot ja -tyypit</p> <ul style="list-style-type: none"> — Voimassa olevien vastuuden nimellisarvo (tai jaksotettu hankintameno) ja käyvät arvot. — Tiedot luottoriskiltä suojautumisesta (esim. luottoriskin vaihtosopimukset) ja sen vaikutuksesta vastuisiin. — Tiedot tuotteiden lukumäärästä. — Yksityiskohtaiset tiedot vastuista jaoteltuina seuraavasti: <ul style="list-style-type: none"> — etuoikeusluokkien järjestys, — luoton laatu (esim. luottoluokitukset, sijoituskelpoisuus (investment grade), aloitusvuosi (vintage)), — maantieteellinen alkuperä, — tieto siitä, onko vastuut siirretty muualle, onko ne pidetty itsellä, ovatko ne tilapäisesti omistuksessa (warehousing) vai onko ne ostettu, — tuotteen ominaisuudet: esim. luottoluokitukset, subprime-kiinteistölainojen osuus, diskonttaukset, korvausten maksamisen raja-arvot (attachment points), korkoerot, rahoitus, — kohteena olevien omaisuuserien ominaisuudet: esim. sijoitusyökin vaihe, lainan ja omaisuuserän arvon suhde, tiedot panttauksista, kohteena olevan omaisuuserän painotettu keskimääräinen voimassaoloaika, oletukset aikais-tetun takaisinmaksun ajoituksesta, odotetut luottotappiot. — Vastuiden muuttumisaikataulu asianomaisten raportointikausien välillä ja muutosten syyt (myynnit, luovutukset, ostot jne.). — Tiedot vastuista, joita ei ole konsolidoitu (tai jotka on merkitty kirjanpitoon kriisin aikana), ja taustalla olevat syyt. — Monoline-vakuutusyhtiöiden vakuuttamat vastuut ja vakuutettujen omaisuus-serien laatu: <ul style="list-style-type: none"> — vakuutettujen vastuuden nimellisarvot (tai jaksotettu hankintameno) ja luot-toriskiltä suojatut määrät, — voimassa olevien vastuuden ja niihin liittyvän luottoriskisuojaajan käyvät arvot, — kirjanpitoarvon alennukset ja tappiot jaoteltuina realisoituneisiin ja realisoitumattomiin määriin, — vastuuden jakauma luottoluokkien tai vastapuolien mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> — Sijoitusvälineen koko suhteessa yrityksen kaikkiin vastuisiin (erillisyhtiö/CDO). — Vakuus: tyyppi, etuoikeusluokat, luottoluokitus, toimiala, maantieteellinen jakautuma, keskimääräinen maturiteetti, sijoitusyökin vaihe (erillisyhtiö/CDO/ liikekiin-teistö-vakuudellinen/velka-rahoitus). — Suojaukset ml. monoline-vakuutusyhtiöiden vakuuttamat vastuut, muut vastapuolet (CDO). Suojauksen vastapuolien luotto-kelpoisuus (CDO). — Kokonaisuutena myydyt lainat (whole loans), RMBS, johdannaiset, muut. — Tiedot luoton laadusta (esim. luottoluokitus, lainan ja omaisuuserän arvon suhde, tuloksellisuuden mittarit) (muut). — Riskien muutokset aiempaan kauteen verrattuna, ml. omaisuus-serien myynti ja kirjanpitoarvon alennukset (liikekiinteistövakuu-delliset/velkarahoitus). — Konsolidoitujen ja konsolidoi-mattomien sijoitusvälineiden jaottelu. Mahdollisen konsoli-doinnin perustelut (erillisyhtiö). — Rahoitetut vastuut ja rahoit-tamattomat sitoumukset (velka-rahoitus)
<p>Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja arvostuskysymykset</p> <ul style="list-style-type: none"> — Transaktioiden ja strukturoitujen tuotteiden luokittelu ja käsittely kirjan-pidossa. — Erillisyhtiöiden ja muiden sijoitusvälineiden (esim. variable interest entity, VIE) konsolidointi ja niiden täsmäytys subprime-kriisistä kärsineiden strukturoitujen tuotteiden kanssa. — Yksityiskohtaiset tiedot rahoitusinstrumenttien käyvästä arvoista: <ul style="list-style-type: none"> — rahoitusinstrumentit, joihin sovelletaan käypää arvoa, — käyvän arvon hierarkia (kaikkien käypään arvoon arvostettujen vastuuden jaottelu hierarkiatasoinnain sekä jaottelu käteis- ja johdannaisinstrument-teihin ja tiedot vastuuden siirtymisestä eri tasojen välillä), — transaktiota toteutettaessa syntyneiden (Day 1) voittojen kirjanpitokäsittely (ml. kvantitatiiviset tiedot), — käypään arvoon arvostamismahdollisuuden soveltaminen (ml. soveltamis-ehdot) ja siihen liittyvät määrät (ja asianmukainen jaottelu). — Tiedot rahoitusinstrumenttien arvoa määritettäessä käytetyistä mallintamis-teknikoista, sisältäen kuvauksen seuraavista: <ul style="list-style-type: none"> — mallintamistekniikat ja instrumentit, joihin niitä on sovellettu, — arvonmäärittämisprosessit (erityisesti mallien perustana käytetyt oletukset ja panostekijät), — oikaisut, jotka vastaavat malliriskiä ja muita arvonmäärittämisepä-varmuustekijöitä, — käypien arvojen herkkyys, ja — stressiskenaariot 	<ul style="list-style-type: none"> — Arvostusmenetelmät ja keskeiset tekijät (CDO). — Tiettyjä vastapuolia koskevat luottojen arvonoi-kaisuus (CDO). — Arvonmäärittämisprosessin herkkyys keskeisissä oletuksissa ja panok-sissa tapahtuville muutoksille (CDO)

CEBS:n suositamat hyvät käytänteet	Senior Supervisors Group (SSG): Tietojen antaminen parhaista käytän- teistä (leading practice disclosures)
<p>Muut tietojen antamista koskevat seikat</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kuvaus tietojen antamisessa sovellettavista käytän-teistä sekä tietojen antamisen ja tilinpäätösraportoinnin periaatteista 	
<p>Tietojen esitystapa</p> <ul style="list-style-type: none"> — Tarvittavat tiedot rahoituslaitoksen osallistumisesta tiettyyn toimintaan olisi mahdollisuuksien mukaan annettava yhdessä paikassa. — Jos tiedot annetaan monessa asiakirjan osassa tai useissa lähteissä, lukijalle olisi annettava selkeät viittaukset asiakirjan osiin ja eri lähteisiin. — Selkeyden parantamiseksi tekstiä olisi mahdollisuuksien mukaan täydennettävä kattavilla ja havainnollisilla taulukoilla ja tiivistelmillä. — Rahoituslaitosten olisi varmistettava, että monimutkaisten rahoitusinstrumenttien ja transaktioiden kuvauksissa käytettävää terminologiaa täydennetään selkeillä ja riittävän kattavilla selityksillä 	
<p>(*) SSG:n raportissa viitataan joko tietyn tyyppiseen erillisyhtiöön (SPE) tai erillisyhtiöihin yleisesti. Muut = Muut subprime- ja Alt-A-luokan vastuut.</p>	

LIITE IV

Arvostus- ja hinnoitteluperiaatteet ja -prosessit**I. Arvostusmenetelmä**

Ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuja toimenpiteitä varten omaisuuserät olisi luokiteltava liitteessä III olevissa taulukoissa 1 ja 2 esitetyllä tavalla.

Tässä tiedonannossa tarkoitetun todellisen taloudellisen arvon (ks. 5.5 jakso) määrittämisen pitäisi perustua seurattavissa oleviin markkinatietoihin sekä realistisiin ja varovaisiin oletuksiin tulevista rahavirroista.

Tukikelpoihin omaisuuseriin sovellettavista arvostusmenetelmistä olisi sovittava yhteisön tasolla. Ne voisivat vaihdella yksittäisestä omaisuuserästä tai omaisuuseräluokasta riippuen. Määritettyä arvoa olisi mahdollisuuksien mukaan tarkistettava säännöllisin väliajoin vertaamalla sitä markkina-arvoihin omaisuuserän voimassaoloaikana.

Tähän mennessä on sovellettu useita eri arvostusvaihtoehtoja vaihtelevalla menestyksellä. Yksinkertaiseen käänteiseen huutokauppaan perustuvat menettelyt ovat osoittautuneet käyttökelpoisiksi, kun tiettyyn luokkaan kuuluvien omaisuuserien markkina-arvot tiedetään suhteellisen varmasti. Tällä menetelmällä ei kuitenkaan pystytty määrittämään monimutkaisempien omaisuuserien arvoa Yhdysvalloissa. Pidemmälle viedyt huutokauppanenettelyt soveltuvat paremmin silloin kun markkina-arvot ovat epävarmempia ja kunkin omaisuuserän hinnan määrittämisessä tarvitaan täsmällisempää menetelmää. Kyseisiä menetelmiä ei ole kuitenkaan helppo kehittää. Monimutkaisten omaisuuserien arvoa määrittäessä vaihtoehtona olevien mallien perustuvien laskelmien huono puoli on herkkyyks taustaoletusten muutoksille ⁽¹⁾.

Markkina-arvon yhdenmukaisen aliarvostuksen soveltaminen kaikkiin monimutkaisiin omaisuuseriin yksinkertaistaa arvonnäytystä yleisesti, mutta johtaa samalla yksittäisten omaisuuserien epätarkempaan hinnoitteluun. Keskuspankeilla on paljon kokemusta mahdollisista perusteista ja parametreista, jotka liittyvät jälleenerahoituksen hankkimiseksi pantattuihin vakuuksiin. Ne voisivat olla käyttökelpoisia viitearvoja.

Valitusta mallista riippumatta arvonnäytysprosessin ja erityisesti tulevien tappioiden todennäköisyyden arvioinnin olisi perustuttava perusteellisiin stressitesteihin, joissa otetaan huomioon maailmantalouden taantumisen pitkittyminen.

Arvonnäyttyksen on perustuttava kansainvälisesti tunnustettuihin standardeihin ja vertailuarvoihin. Yhteisön tasolla sovitulla yhteisellä arvostusmenetelmällä, jota sovelletaan johdonmukaisesti jäsenvaltioissa, voitaisiin merkittävästi vähentää yritysten toimintaolosuhteiden tasapuolisuuteen kohdistuvia uhkia, jotka johtuvat toisistaan poikkeavien arvostusjärjestelmien huomattavista potentiaalisista vaikutuksista. Käytäntönsä mukaisesti komissio kuulee todennäköisesti arvonnäyttyksen asiantuntijaryhmiä, kun se arvioi jäsenvaltioiden ehdottamia arvostusmenetelmiä, jotka liittyvät pankkien ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattuihin toimenpiteisiin ⁽²⁾.

II. Valtion tukitoimien hinnoittelu omaisuuserien arvostuksen perusteella

Omaisuuserien arvostus on erotettava tukitoimienpiteiden hinnoittelusta. Omaisuuserien ostaminen tai vakuuttaminen määritetyn markkina-arvon tai "todellisen taloudellisen arvon" (jossa on otettu huomioon tulevat ennustetut kassavirrat olettaen, että omaisuuserät pidetään eräpäivään saakka) perusteella ylittää usein käytännössä tuensaajapankkien kyvyn osallistua toimista aiheutuvan taakan jakamiseen ⁽³⁾. Hinnoittelun tavoitteena on oltava siirtoarvo, joka on mahdollisimman lähellä määritettyä todellista taloudellista arvoa. Vaikka "todelliseen taloudelliseen arvoon" perustuva hinnoittelu näyttää tuottavan etua markkina-arvoihin verrattuna ja sen myötä valtiontukea, sen voidaan kuitenkin katsoa tasapainottavan finanssikriisin aiheuttamia markkinoiden ylilyöntejä, jotka ovat johtaneet joidenkin markkinoiden alamäkeen tai jopa romahtamiseen. Mitä enemmän siirtoarvo poikkeaa todellisesta taloudellisesta arvosta ja mitä suuremmaksi tuen määrä näin kasvaa, sitä enemmän tarvitaan korjaavia toimenpiteitä (esimerkiksi valtion tuotto-osuutta kasvattavia palautuslausekkeitä, better fortune clauses), joilla varmistetaan tarkka hinnoittelu pidemmällä aikavälillä, ja perusteellisempia rakenneuudistuksia. Omaisuuserille, joiden markkinat eivät ole likvidit, olisi sallittava suurempi poikkeaminen arvonnäyttyksen tuloksesta kuin niille omaisuuserille, joiden arvo voidaan määrittää luotettavien markkinatietojen perusteella. Näiden periaatteiden noudattamatta jättäminen lisäisi huomattavasti pitkälle menevien rakenneuudistusten ja korvaavien toimenpiteiden tai jopa likvidaatiomenettelyn tarvetta.

Pankkien ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattavien tukitoimien hinnoitteluun on joka tapauksessa sisällytettävä valtiolle maksettava korvaus, jonka määrässä otetaan asianmukaisesti huomioon riski tulevista tappioista, jotka ylittävät todellista taloudellista arvoa määritettäessä arvioidut tappiot. Lisäksi on hinnoiteltava lisäriski, joka liittyy todellisen taloudellisen arvon ylittävään siirtoarvoon.

Korvaus voidaan maksaa asettamalla omaisuuserien siirtohintaa riittävän paljon todellista taloudellista arvoa pienemmäksi, jotta valtio saa arvonnousun myötä asianmukaisen vastineen riskin siirtämisestä. Vaihtoehtoisesti takausmaksua voidaan mukauttaa.

⁽¹⁾ Huutokauppa olisi joka tapauksessa mahdollinen ainoastaan homogeenisten omaisuuseräluokkien osalta, kun potentiaalisia myyjiä on riittävän paljon. Tämän lisäksi olisi otettava käyttöön rajahinta, jolla suojataan valtion edut, ja takaisinperintämenettely siltä varalta, että lopulliset tappiot ylittävät rajahinnan. Näin varmistetaan, että edunsaajapankki osallistuu järjestelyyn riittävän suurella rahoitusosuudella. Näiden menettelyjen arvioimiseksi on toimitettava vertailevat skenaariot vaihtoehtoisista takaus- ja ostojärjestelmistä, stressitestit mukaan lukien, jotta voidaan taata, että kaikkien mekanismien taloudelliset vaikutukset ovat suunnilleen samat.

⁽²⁾ Komissio käyttää arvonnäyttyksen asiantuntijaryhmien lausuntoja samalla tavoin kuin muissa valtiontukimenettelyissä, joissa se voi turvautua ulkopuolisten asiantuntijoiden apuun.

⁽³⁾ Katso 5.2 jakso.

Tavoiteltavana tuottona voitaisiin pitää korvausta, joka olisi vaadittu pääomasijoitustoimenpiteiltä, jotka vastaavat pankkien ongelmallisille omaisuuserille suunnattujen tukitoimien pääomavaikutusta. Tavoitetuottoa määritettäessä olisi noudatettava tiedonantoa "Rahoituslaitosten pääomapohjan vahvistaminen tämänhetkisessä finanssikriisissä: tuen rajaaminen välttämättömään vähimmäismäärään ja suoja-toimet kilpailun kohtuuttoman vääristymisen estämiseksi". Lisäksi olisi otettava huomioon pankkien ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden erityispiirteet, erityisesti se tosiseikka, että niihin voi liittyä suurempia riskejä kuin pelkkiin pääomasijoituksiin ⁽¹⁾.

Hinnoittelujärjestelmään voisi myös sisältyä omaisuuserien arvoa vastaava määrä pankkien osakkeiden merkintäoptioita. Tällöin korkeampi maksettu hinta johtaa suurempaan potentiaaliseen omistusosuuteen. Yksi vaihtoehto tällaisen hinnoittelujärjestelmän toteuttamiselle on omaisuuserien ostoskenaario, jossa merkintäoptiot palautetaan pankille sen jälkeen kun roskapankki on myynyt omaisuuserät ja niistä on saatu vaadittu tavoitetuotto. Jos omaisuuserät eivät tuota tarpeeksi, pankin pitäisi maksaa erotus rahana, jotta tavoitetuottoon päästään. Jos pankki ei maksa rahasuoritusta, jäsenvaltio voi saavuttaa tavoitetuoton myymällä merkintäoptiot.

Omaisuuserien takausskenaariossa takausmaksu voitaisiin suorittaa osakkeina, jolloin kiinteä kumulatiivinen tuotto takaisi tavoitetuoton. Jos takaukseen joudutaan vetoamaan, jäsenvaltio voisi hankkia merkintäoptioilla osakkeita, joiden arvo vastaa määriä, joiden maksamista on vaadittu takauksen perusteella.

Hinnoittelujärjestelmillä on aina varmistettava se, että tuensaajapankkien kokonaisrahoitusosuus supistaa valtion nettotuen pienimpään välttämättömään määrään.

⁽¹⁾ Pääomasijoitustoimenpiteistä poiketen omaisuuserille myönnettävien takausten osalta olisi myös otettava huomioon, että likviditeettiä ei tarjota.

LIITE V

Valtiontukimenettely

Jäsenvaltioiden, jotka ilmoittavat pankkien ongelmallisiin omaisuuseriin suunnatuista toimenpiteistä, on toimitettava komissiolle kattavat ja yksityiskohtaiset tiedot kaikista seikoista, jotka ovat merkityksellisiä arvioitaessa julkisia tukitoimenpiteitä tässä tiedonannossa esitettyjen valtiontukisääntöjen mukaisesti ⁽¹⁾. Tietoihin on erityisesti sisällytettävä yksityiskohtainen kuvaus sovellettavasta arvostusmenetelmästä ja sen suunnitellusta toteutuksesta, johon osallistuu riippumattomia ulkopuolisia asiantuntijoita ⁽²⁾. Komissio hyväksyy järjestelmät kuudeksi kuukaudeksi. Hyväksymisen ehtona on sitoumus toimittaa kustakin tukea saaneesta rahoituslaitoksesta joko rakenneuudistussuunnitelma tai elinkelpoisuuden kartoitus kolmen kuukauden kuluessa rahoituslaitoksen liittymisestä ongelmallisten omaisuuserien hoitoa koskevaan ohjelmaan.

Kun pankkien ongelmallisille omaisuuserille myönnetään tukea joko yksittäisellä toimenpiteellä tai hyväksytyyn ongelmallisten omaisuuserien hoitoa koskevan ohjelman mukaisesti, jäsenvaltion on toimitettava komissiolle viimeistään rakenneuudistussuunnitelmaa tai elinkelpoisuuden kartoitusta koskevassa ilmoituksessa yksityiskohtaiset tiedot ohjelman piiriin kuuluvista omaisuuseristä ja niiden arvostuksesta yksittäisen tuen myöntämisaikajakohtana. Lisäksi on esitettävä virallisesti vahvistetut tiedot ongelmallisiin omaisuuseriin suunnattujen toimenpiteiden kohteena olevien omaisuuserien arvonalennuksista ⁽³⁾. Kattavat tiedot pankin toiminnoista ja taseesta olisi toimitettava mahdollisimman pian. Näin voidaan aloittaa neuvottelut rakenneuudistustoimien luonteesta ja laajuudesta hyvissä ajoin ennen virallisen rakenneuudistussuunnitelman esittämistä. Tavoitteena on prosessin nopeuttaminen sekä tilanteen selkiyttäminen ja oikeusvarmuuden luominen mahdollisimman pikaisesti.

Niiden pankkien osalta, jotka ovat jo saaneet muuntyyppistä valtiontukea (hyväksytyt takaus, omaisuuserien vaihto, pääomasijoitusjärjestelyt tai yksittäiset toimenpiteet), ongelmallisten omaisuuserien hoitoa koskevan ohjelman puitteissa myönnettystä tuesta on ensin ilmoitettava jo voimassa olevien raportointivelvoitteiden mukaisesti. Komissio saa näin kattavan käsityksen kaikista yhtä tuensaajaa hyödyttävistä valtiontukitoimenpiteistä, ja se voi tehdä paremman kokonaisarvion aiempien toimenpiteiden vaikuttavuudesta ja jäsenvaltion uusista tukitoimista.

Komissio arvioi tilapäisesti hyväksytyä tukea uudelleen ottaen huomioon ehdotetun rakenneuudistuksen ja korjaavien toimenpiteiden riittävyyden ⁽⁴⁾. Komissio tekee uuden päätöksen siitä, soveltuuko tuki yhteismarkkinoille yli kuuden kuukauden ajan.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kuuden kuukauden välein kertomus ongelmallisia omaisuuseriä hoitoa koskevien ohjelmien toiminnasta ja pankkien rakenneuudistussuunnitelmien etenemisestä. Jos jäsenvaltio on jo velvoitettu toimittamaan tiedot muuntyyppisestä pankeille myönnettystä tuesta, kyseisiin tietoihin on liitettävä tarvittavat tiedot ongelmallisiin omaisuuseriin suunnatuista toimenpiteistä ja pankkien rakenneuudistussuunnitelmista.

⁽¹⁾ Jäsenvaltioita suositetaan olemaan yhteydessä komissioon ennen ilmoituksen tekemistä.

⁽²⁾ Ks. 5.5 jakso ja liite IV.

⁽³⁾ Jäsenvaltioiden on toimitettava valvontaviranomaisen johtajan allekirjoittama kirje, jossa kyseiset yksityiskohtaiset tiedot vahvistetaan.

⁽⁴⁾ Jäsenvaltioiden ja komission oman työn helpottamiseksi komissio on valmistautunut tutkimaan useita samankaltaisia rakenneuudistuksia tai likvidaatiomenettelyjä yhtä aikaa. Komissio voi todeta, että suunnitelmaa ei tarvitse toimittaa, jos kyseessä on pelkkä likvidaatiomenettely tai jos rahoituslaitos on kooltaan pieni.

Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen
(Asia COMP/M.5364 — Iberia/Vueling/Clickair)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2009/C 72/02)

Komissio päätti 9. tammikuuta 2009 olla vastustamatta edellä mainittua keskittymää ja julistaa, että se soveltuu yhteismarkkinoille. Päätös perustuu neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 6 artiklan 1 kohtaan yhdessä 6 artiklan 2 kohdan kanssa. Päätöksen koko teksti on saatavissa vain espanjan kielellä, ja se julkistetaan sen jälkeen, kun siitä on poistettu kaikki sen mahdollisesti sisältämät liikesalaisuudet. Se on saatavissa:

- kilpailun pääosaston verkkosivuilla (<http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/>). Näillä sivuilla on monenlaisia hakukeinoja sulautumapäätösten löytämiseksi, muun muassa yritys-, asianumero-, päivämäärä- ja alakohtaiset hakemistot,
 - sähköisessä muodossa EUR-Lex-sivustossa asiakirjanumerolla 32009M5364. EUR-Lex on Euroopan yhteisön oikeuden online-tietokanta (<http://eur-lex.europa.eu>).
-

IV

(Tiedotteet)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN JA ELINTEN
ANTAMAT TIEDOTTEET

KOMISSIO

Euron kurssi ⁽¹⁾

25. maaliskuuta 2009

(2009/C 72/03)

1 euro =

Rahayksikkö	Kurssi	Rahayksikkö	Kurssi	
USD	Yhdysvaltain dollaria	1,3494	AUD Australian dollaria	1,9310
JPY	Japanin jeniä	132,24	CAD Kanadan dollaria	1,6598
DKK	Tanskan kruunua	7,4486	HKD Hongkongin dollaria	10,4580
GBP	Englannin punttaa	0,92425	NZD Uuden-Seelannin dollaria	2,3847
SEK	Ruotsin kruunua	10,9565	SGD Singaporin dollaria	2,0376
CHF	Sveitsin frangia	1,5230	KRW Etelä-Korean wonia	1 837,68
ISK	Islannin kruunua		ZAR Etelä-Afrikan randia	12,8317
NOK	Norjan kruunua	8,7275	CNY Kiinan juan renminbiä	9,2176
BGN	Bulgarian leviä	1,9558	HRK Kroatian kunaa	7,4750
CZK	Tšekin korunaa	27,290	IDR Indonesian rupiaa	15 754,25
EEK	Viron kruunua	15,6466	MYR Malesian ringgitiä	4,8956
HUF	Unkarin forinttia	300,22	PHP Filippiinien pesoa	64,880
LTL	Liettuan litiä	3,4528	RUB Venäjän ruplaa	45,4110
LVL	Latvian latia	0,7095	THB Thaimaan bahtia	47,890
PLN	Puolan zlotya	4,5600	BRL Brasilian realia	3,0442
RON	Romanian leuta	4,2811	MXN Meksikon pesoa	19,3909
TRY	Turkin liiraa	2,2433	INR Intian rupiaa	68,3740

⁽¹⁾ Lähde: Euroopan keskuspankin ilmoittama viitekurssi.

JÄSENVALTIOIDEN ANTAMAT TIEDOTTEET

LUETTELO ASETUKSEN (ETY) N:O 2091/91 15 ARTIKLASSA TARKOITETUISTA TARKASTUKSISTA VASTAAVISTA LAITOKSISTA TAI VIRANOMAISISTA

(2009/C 72/04)

Maataloustuotteiden luonnonmukaisesta tuotantotavasta ja siihen viittaavista merkinnöistä maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa 24 päivänä kesäkuuta 1991 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2092/91 9 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot perustavat tarkastusjärjestelmän, jota ohjaavat yksi tai useampi nimetty tarkastusviranomainen ja/tai valtuutetut yksityiset tarkastuslaitokset.

Tässä tiedoksiannossa luetellaan kyseisen asetuksen 15 artiklan viimeisen alakohdan mukaisesti jäsenvaltioilta vuonna 2008 saatujen tietojen perusteella kussakin jäsenvaltiossa käytettävät järjestelmät sekä valtuutetut tarkastuslaitokset ja/tai -viranomaiset

Sarakkeessa ”huomautuksia” ilmoitetaan kussakin jäsenvaltiossa käytössä oleva järjestelmä seuraavasti:

A: valtuutetut yksityiset tarkastuslaitokset

B: yksi tai useampi nimetty tarkastusviranomainen

C: nimetty tarkastusviranomainen ja valtuutetut yksityiset tarkastuslaitokset

Vuoden 1998 tammikuusta lähtien Euroopan unionissa hyväksytyt tarkastuslaitokset ovat standardin EN 45011 mukaisia (Asetuksen (ETY) N:o 2092/91 9 artiklan 10 kohta).

Luettelossa on myös Euroopan talousalueeseen kuuluvien Euroopan yhteisön ulkopuolisten maiden hyväksymät tarkastuslaitokset ja/tai -viranomaiset.

ITÄVALTA JA ESPANJA

Itävallassa ja Espanjassa elinten toiminta on rajattu tiettyihin osavaltioihin/tietyille autonomisille alueille

Näistä osavaltioista/ autonomisista alueista on huomautuksia-sarakkeessa käytetty seuraavia koodeja:

Itävalta		Baleaarit	BA
Kärnten	K	Kanariansaaret	CA
Ala-Itävalta	N	Kantabria	CN
Ylä-Itävalta	O	Kastilia-La Mancha	CM
Salzburg	S	Kastilia ja León	CL
Steiermark	ST	Katalonia	CT
Tirol	T	Extremadura	EX
Wien	W	Galicía	GA
Burgenland	B	La Rioja	RI
Vorarlberg	V	Madrid	MA
Espanja		Murcia	MU
Andalusia	AN	Navarra	NA
Aragonia	AR	Baskimaa	VAS
Asturia	AS	Valencia	VA

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
ITÄVALTA		Järjestelmä A
AT-N-01-BIO	Austria Bio Garantie Königsbrunnerstrasse 8 A-2202 Enzersfeld Tel: +43 2262 67 22 12 Fax: +43 22 62 67 41 43 E-mail: nw@abg.at Website: www.abg.at	N, B, K, O, S, ST, T, V, W
AT-0-01-BIO	BIOS — Biokontrollservice Österreich Feyregg 39 A-4552 Wartberg Tel: +43 7587 7178 Fax: +43 7587 71 78-11 E-mail: office@bios-kontrolle.at Website: www.bios-kontrolle.at	O, B, K, N, S, ST, T, V, W
AT-O-02-BIO	LACON GmbH Linzerstrasse 2 A-4150 Rohrbach Tel: +43 7289 40977 Fax: +43 7289 40977-4 E-mail: office@lacon-institut.at Website: www.lacon-institut.at	O, B, K, N, S, ST, T, V, W
AT-O-04-BIO	GfRS Gesellschaft für Ressourcenschutz mbH Prinzenstraße 4 D-37073 Göttingen Tel: +49 551 58657 Fax: +49 551 58774 E-mail: postmaster@gfrs.de Website: www.gfrs.de	O, B, K, S, ST, T
AT-S-01-BIO	SLK GesmbH Maria-Cebotari-Strasse 3 A-5020 Salzburg Tel: +43 (0)662 649483 14 or +43 (0)662 649483 11 Fax: +43 662 649 483 19 E-mail: office@slk.at Website: www.slk.at	S, B, K, N, O, ST, T, V, W
AT-T-01-BIO	Kontrollservice BIKO Tirol Wilhelm — Greil — Straße 9 A-6020 Innsbruck Tel: +43 (0)59292-3100 or +43 (0)59292 3101 Fax: +43 059292-3199 E-mail: office@biko.at Website: www.biko.at	T, K, N, O, S, V, W
AT-W-01-BIO	LVA Blaasstrasse 29 A-1190 Wien Tel: +43 (0)1 3688555 541 or +43 (0)1 3688555 12 Fax: +43 1 368 85 55-20 E-mail: cs@lva.co.at or bio@lva.at Website: www.lva.co.at	W, B, K, N, O, S, ST, T, V
AT-W-02-BIO	SGS Austria Controll — Co. GesmbH Diefenbachgasse 35 A-1150 Wien Tel: +43 (0)1 5122567 154 or +43 (0)1 5122567 0 Fax: +43 (0)1 5122567 9 E-mail: sgs.austria@sgs.com Website: www.at.sgs.com	W, B, K, N, O, S, ST, T, V

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
BELGIA		Järjestelmä A
BE-BIO-01	CERTISYS Av. de l'Escrime 85 Schermlaan B-1150 Bruxelles — Brussel Bureaux: Chemin de la Haute Baudecet 1 B-1457 Walhain Tel: +32 (0) 81 60 03 77 Fax: +32 (0) 81 60 03 13 E-mail: info@certisys.eu Website: www.certisys.eu	
BE-BIO-02	INTEGRA bvba, afdeling BLIK Statiestraat 164 B-2600 Berchem Tel: +32 (0)3 287 37 60 Fax: +32 (0)3 287 37 61 E-mail: info@integra-bvba.be Website: www.integra-bvba.be	
BULGARIA		Järjestelmä A
BG-02	BALKAN BIOCERT Ltd 13, Christo G. Danov Str. BG-4000 Plovdiv Tel: +359 32 625 888 Fax: +359 32 625 818 E-mail: gm@balkanbiocert.com Website: www.balkanbiocert.com	
BG-03	QC I INTERNATIONAL SERVICES S.P.A. 23, Vasil Aprilov Blvd., floor 3 BG-4000 Plovdiv Tel/Fax: +359 32 649 228 E-mail: office@qci.bg Website: qci.bg	
BG-04	CERES — Certification of Environmental Standards Ltd. 15, Ivan Gechov Blvd. BG-1431 Sofia Tel/Fax: +359 29530264 E-mail: bioxm_bg@yahoo.com Website: www.ceres-cert.com	
BG-05	LACON Ltd 17, Prolet Str. BG-5140 Lyaskovetz Tel/Fax: +359 619/231 87 E-mail: laconbg@gmail.com E-mail: b_cert@yahoo.co.uk Website: www.b-cert.com	
BG-06	BCS Öko-Garantie Ltd 15, Ivailo Str. BG-1606 Sofia Tel: + 359 29880276 Fax: +359 29880259 E-mail: bulgaria@bcs-oeko.com Website: www.bcs-oeko.com	
BG-07	Control Union Certifications Ltd 40, Graf Ignatiev Str. BG-9000 Varna Tel: + 359 52/66 55 903 Fax: + 359 52/600 453 E-mail: sales@fidelitas.bg Website: www.controlunion.com	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
KYPROS		Järjestelmä A
CY-BIO-001	LACON LTD Archbishop Kyprianos 53 2059 Strovolos Cyprus Tel: +35 722499640 Fax: +35 722499643 E-mail: laconcy@cytanet.com.cy	
CY-BIO-002	BIOCERT (CYPRUS) LTD Olympias 12 1070 Lefkosia Cyprus Tel: +35 722766446 Fax: +35 722375069	
TŠEKKI		Järjestelmä A
CZ-BIO-KEZ-01	KEZ o.p.s. Poděbradova 909 CZ-53701 Chrudim Tel: +420 469 622 249 Fax: +420 469 625 027 E-mail: kez@kez.cz Website: www.kez.cz	
CZ-BIO-ABCERT-02	ABCERT AG, organizační složka Lidická 40 CZ-602 00 Brno Tel: +420 545 215 899 Fax: +420 545 217 876 E-mail: info@abcert.cz Website: www.abcert.cz	
CZ-BIOKONT-03	BIOKONT CZ, s r.o. Měřičkova 34 CZ-62100 Brno Tel: +420 545 225 565 Fax: +420 547 225 565 E-mail: slavik@biokont.cz Website: www.biokont.cz	
TANSKA		Järjestelmä B
DK-Ø-50	Plantedirektoratet Skovbrynet 20 DK-2800 Lyngby Tel: +45 45 26 36 00 Fax: +45 45 26 36 19 E-mail: pdir@pdir.dk	
DK-Ø-1	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Aalborg Sofiendalsvej 90 DK-9200 Aalborg SV. Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5003 E-mail: kontr.aalborg.nord@fvst.dk	
DK-Ø-2	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Viborg Klostermarken 16 DK-8800 Viborg Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5007 E-mail: kontr.viborg.nord@fvst.dk	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
DK-Ø-3	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Herning Rosenholmsvej 15, Tjørring DK-7400 Herning Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5005 E-mail: kontr.herning.nord@fvst.dk	
DK-Ø-4	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Århus Sønderskovvej 5 DK-8520 Lystrup Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5001 E-mail: kontr.aarhus.nord@fvst.dk	
DK-Ø-5	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Vejle Tysklandsvej 7 DK-7100 Vejle Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5501 E-mail: kontr.vejle.syd@fvst.dk	
DK-Ø-6	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Esbjerg Høgevej 25 DK-6705 Esbjerg Ø. Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5601 E-mail: kontr.esbjerg.syd@fvst.dk	
DK-Ø-7	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Haderslev Ole Rømersvej 30 DK-6100 Haderslev Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5701 E-mail: kontr.haderslev.syd@fvst.dk	
DK-Ø-8	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Odense Lille Tornbjerg Vej 30 DK-5220 Odense SØ. Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5801 E-mail: kontr.odense.syd@fvst.dk	
DK-Ø-9	Fødevareregion Øst Kontrolafdeling Ringsted Søndervang 4 DK-4100 Ringsted Tel: +45 7227 6000 Fax: +45 7227 6101 E-mail: kontr.ringsted.oest@fvst.dk	
DK-Ø-10	Fødevareregion Øst Kontrolafdeling Rødovre Fjeldhammervej 15 DK-2610 Rødovre Tel: +45 7227 6000 Fax: +45 7227 6399 E-mail: kontr.roedovre.oest@fvst.dk	
VIRO		Järjestelmä B
EE-VTA	Veterinary and Food Board Väike-Paala 3 EE-11415 Tallinn Tel: +372 605 1710 Fax: +372 621 1441 E-mail: vet@vet.agri.ee Website: www.vet.agri.ee	VFB on tuontiluvista ja valmistelusta vastaava tarkastusviranomainen

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
EE-TTI	Plant Production Inspectorate Teaduse 2, Saku 75501 Harjumaa Tel: +372 6712 602 Fax: +372 6712 604 E-mail: plant@plant.agri.ee Website: www.plant.agri.ee	PPI on tuotannosta vastaava tarkastusviranomainen
SUOMI		Järjestelmä B
FI-A-001	Uudenman työvoima- ja elinkeinokeskus Elintarviketurvallisuusvirasto Evira (The Finnish Food Safety Authority Evira) Mustialankatu 3 FIN-00790 Helsinki Tel: +358 20 772 003 Fax: +358 20 772 4350 E-mail: kirjaamo@evira.fi Website: www.evira.fi	
FI-A-002	Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-003	Satakunnan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-004	Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-005	Pirkanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-006	Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-007	Etelä-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-008	Pohjois-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-009	Pohjois-Karjalan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-010	Keski-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-011	Etelä-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-012	Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-013	Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-014	Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-015	Lapin työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-B	Elintarviketurvallisuusvirasto Evira As above	
FI-C	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto P.O. Box 210 FIN-00531 Helsinki Tel: +358-9-772 920 Fax: +358-9-7729 2498 E-mail: kirjaamo@valvira.fi Website: www.valvira.fi	
FI-D	Ålands landskapsregering PB 1060 FIN-22111 Mariehamn, Åland Tel: +358 18 250 00 Fax: +358-18-192 40 E-mail: registrator@regeringen.ax Website: www.regeringen.ax	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
RANSKA		Järjestelmä A
FR-BIO 01	<p>ECOCERT S.A.S. B.P. 47 F-32600 L'Isle Jourdain Tel: +33 (0)5 62 07 34 24 Fax: +33 (0)5 62 07 11 67 E-mail: info@ecocert.com Website: www.ecocert.fr</p>	
FR-AB 06	<p>ULASE SAS B.P. 68 F-26270 Loriol sur Drôme Tel: +33 (0)4 75 61 13 05 Fax: +33 (0)4 75 85 62 12 E-mail: info@ulase.fr Website: www.ulase.fr</p>	
FR-BIO 07	<p>AGROCERT 4, rue Albert Gary F-47200 Marmande Tel: +33 (0)5 53 20 93 04 Fax: +33 (0)5 53 20 92 41 E-mail: agrocert@agrocert.fr</p>	
FR-BIO 09	<p>ACLAVE 56, rue Roger Salengro F-85013 LA-ROCHE-SUR-YON CEDEX Tel: +33(0)2 51 05 14 92 Fax: +33 (0)2 51 36 84 63 E-mail: accueil@aclave.asso.fr Website: www.aclave.asso.fr</p>	
FR-BIO 10	<p>QUALITÉ FRANCE S.A.S. * Immeuble le Guillaumet 60, av. du G^l de Gaulle F-92046 PARIS la DÉFENSE CEDEX Tel: +33 (0)1 41 97 00 74 Fax: +33 (0)1 41 97 08 32 E-mail: bio@fr.bureauveritas.com Website: www.qualite-france.com</p> <p>* ZAC ATALANTE CHAMPEAUX 1, rue Maillard de la Gournerie CS 63901 F-35039 RENNES CEDEX</p> <p>* ZA CHAMPGRAND B.P. 68 F-26270 LORIOI-SUR-DRÔME</p>	
FR-BIO 11	<p>SGS ICS S.A.S. 191, avenue Aristide Briand F-94237 CACHAN CEDEX Tel: +33(0)1 41 24 83 04 Fax: +33 (0)1 41 24 89 96 E-mail: fr.certification@sgs.com Website: www.fr.sgs.com</p>	
SAKSA		Järjestelmä A
DE-001-Öko-Kontrollstelle	<p>BCS Öko-Garantie GmbH Control System Peter Grosch Cimbernstraße 21 D-90402 Nürnberg Tel: +49 (0)911 424390 Fax: +49 (0)911 492239 E-mail: info@bcs-oeko.de Website: www.bcs-oeko.de</p>	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
DE-003-Öko-Kontrollstelle	<p>Lacon GmbH Privatinstitut für Qualitätssicherung und Zertifizierung ökologisch erzeugter Lebensmittel Brünnesweg 19 D-77654 Offenburg Tel: +49 (0)781 91937 30 Fax: +49 (0)781 91937 50 E-mail: lacon@lacon-institut.com Website: www.lacon-institut.com</p>	
DE-005-Öko-Kontrollstelle	<p>IMO GmbH Institut für Marktökologie GmbH Obere Laube 51-53 D-78462 Konstanz Tel: +49 (0)7531/81301-0 Fax: +49 (0)7531/81301-29 E-mail: imod@imo.ch Website: www.imo.ch</p>	
DE-006-Öko-Kontrollstelle	<p>ABCERT GmbH Kontrollstelle für ökologisch erzeugte Lebensmittel Martinstraße 42-44 D-73728 Esslingen Tel: +49 (0)711 351792-0 Fax: +49 (0)711 351792-200 E-mail: info@abcert.de Website: www.abcert.de</p>	
DE-007-Öko-Kontrollstelle	<p>Prüfverein Verarbeitung Ökologische Landbauprodukte e.V. Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49(0)721 35239-20 Fax: +49(0)721 35239-09 E-mail: kontakt@pruefverein.de Website: www.pruefverein.de</p>	
DE-009-Öko-Kontrollstelle	<p>LC Landwirtschafts-Consulting GmbH Am Kamp 15-17 D-24768 Rendsburg Tel: +49 (0)4331 33630 0 Fax: +49 (0)4331 33630 12 Website: www.lc-kiel.de</p>	
DE-012-Öko-Kontrollstelle	<p>AGRECO R.F. Göderz GmbH Mündener Straße 19 D-37218 Witzenhausen Tel: +49 (0)5542 4044 Fax: +49 (0)5542 6540 E-mail: info@agrecogmbh.de Website: www.agrecogmbh.de</p>	
DE-013-Öko-Kontrollstelle	<p>QC & I Gesellschaft für Kontrolle und Zertifizierung von Qualitätssicherungssystemen GmbH Geschäftsstelle: Tiergartenstraße 32 D-54595 Prüm/ Eifel Tel: +49 (0)6551 147641 Fax: +49 (0)6551 147645</p> <p>Sitz der Gesellschaft: Gleuelerstraße 286 D-50935 Köln E-mail: qci.koeln@qci.de Website: www.qci.de</p>	
DE-021-Öko-Kontrollstelle	<p>Grünstempel Ökoprüfstelle e.V. EU Kontrollstelle für ökologische Erzeugung und Verarbei- tung landwirtschaftlicher Produkte Windmühlenbreite 25d D-39164 Wanzleben Tel: +49 (0)39209 46696 Fax: +49 (0)39209 60596 E-mail: info@gruenstempel.de Website: www.gruenstempel.de</p>	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
DE-022-Öko-Kontrollstelle	Kontrollverein ökologischer Landbau e.V. Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 (0)721 35239-10 Fax: +49 (0)721 35239-09 E-mail: kontakt@kontrollverein.de Website: www.kontrollverein.de	
DE-024-Öko-Kontrollstelle	Ecocert Deutschland GmbH Güterbahnhofstr.10 D-37154 Northeim Tel: +49 (0)5551 908430 Fax: +49 (0)5551 9084380 E-mail: info-deutschland@ecocert.com	
DE-026-Öko-Kontrollstelle	Certification Services International CSI GmbH Flughafendamm 9a D-28199 Bremen Tel: +49 (0)421 5977322 or (0)421 594770 Fax: +49 (0)421 594771 E-mail: info@csicert.com Website: www.csicert.com	
DE-032-Öko-Kontrollstelle	Kontrollstelle für ökologischen Landbau GmbH Dorfstraße 11 D-07646 Tissa Tel: +49 (0)36428 60934 (Office Stadtroda) Fax: +49 (0)36428 13852 Tel/Fax: +49 (0)36428 62743 (Office Tissa) E-mail: kontrollstelle@t-online.de	
DE-034-Öko-Kontrollstelle	Fachverein für Öko-Kontrolle e.V. Plauerhäger Straße16 D-19395 Karow Tel: +49 (0)38738 70755 Fax: +49 (0)38738 70756 E-mail: info@fachverein.de Website: www.fachverein.de	
DE-037-Öko-Kontrollstelle	ÖKOP Zertifizierungs GmbH Schlesische Straße 17 d D-94315 Straubing Tel: +49 (0)9421 703075 Fax: +49 (0)9421 703074 E-mail: biokontrollstelle@oekop.de Website: www.oekop.de	
DE-039-Öko-Kontrollstelle	GfRS Gesellschaft für Ressourcenschutz GmbH Prinzenstraße 4 D-37073 Göttingen Tel: +49 (0)551 5865 Fax: +49 (0)551 58774 E-mail: postmaster@gfrs.de Website: www.gfrs.de	
DE-043-Öko-Kontrollstelle	Agro-Öko-Consult Berlin GmbH Dorotheastraße 30 D-10318 Berlin Tel: +49 (0)30 54782352 Fax: +49 (0)30 54782309 E-mail: aoec@aoec.de Website: www.aoec.de	
DE-044-Öko-Kontrollstelle	Ars Probata GmbH Möllendorffstraße 49 D-10367 Berlin Tel: +49 (0)30/47004632 Fax: +49 (0)30/47004633 E-mail: ars-probata@ars-probata.de Website: www.ars-probata.de	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
DE-060-Öko-Kontrollstelle	QAL Gesellschaft für Qualitätssicherung in der Agrar und Lebensmittelwirtschaft GmbH Am Branden 6b D-85256 Vierkirchen Tel: +49 (0)8139 8027-0 Fax: +49 (0)8139 8027-50 E-mail: info@qal-gmbh.de Website: www.qal-gmbh.de	
DE-061-Öko-Kontrollstelle	LAB — Landwirtschaftliche Beratung der Agrarverbände Brandenburg GmbH Chausseestraße 2 D-03058 Groß Gaglow Tel: +49 (0)355 541465 Fax: +49 (0)355 541466 E-mail: labgmbh.cottbus@t-online.de	
DE-063-Öko-Kontrollstelle	Öko-kontrollstelle der TÜV Nord Cert GmbH Langemarckstraße 20 D-45141 Essen Tel: +49 (0)2 01 825 3404 Fax: +49 (0)2 01 825 3290 E-mail: oeko-kontrollstelle@tuev-nord.de Website: www.tuev-nord.de	
DE-064-Öko-Kontrollstelle	ABC GmbH Agrar- Beratungs- und Controll GmbH An der Hessenhalle 1 D-36304 Alsfeld Tel: +49 (0)6631/78490 Fax: +49 (0)6631/78495 E-mail: zwick@abcg-alsfeld.de	
KREIKKA		Järjestelmä A
EL-01-BIO	DIO 38, Aristotelous str. GR-10433 Athens Tel: +30 210 8224384 Fax: +30 210 8218117 E-mail: info@dionet.gr Website: www.dionet.gr	
EL-02-BIO	PHYSIOLOGIKI Ltd 24, N. Plastira str. GR-59300 Alexandria Imathias Tel: +30 23330 24440 Fax: +30 23330 24440 E-mail: fysicert@acn.gr	
EL-03-BIO	BIOELLAS S.A. 11 B, Kodringtonos str. GR-10434 Athens Tel: +30 210 8211940/8211707 Fax: +30 210 8211015 E-mail: info@bio-hellas.gr Website: www.bio-hellas.gr	
EL-04-BIO	QWAYS DIADROMES PIOTITAS A.E. 8, Demokratias str. GR-15127 Melissia Athens Tel: +30 210 6130070/6136326 Fax: +30 210 6136071 E-mail: info@qways.gr Website: www.qways.gr	
EL-05-BIO	A CERT European Organisation for Certification 2, Telou str. GR-54638 Thessaloniki Tel: +30 2310 210777/210417 Fax: +30 2310 219824/210417 E-mail: info@a-cert.org Website: www.a-cert.org	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
EL-06-BIO	IRIS — A. HATZIDAKI & Co E.E. I. Marneli 13 & Zotou GR-71305 Heraklion, Crete Tel: +30 2810 360715-7 Fax: +30 2810 360718 E-mail: info@irisbio.gr	
EL-07-BIO	PRASINOS ELEGCHOS — GREEN CONTROL 10th km on the Veria-Skydra road Kopano-Stenimacho district P.O.Box 50 GR-59035 Tel: +30 23320 6438 Fax: +30 23320 43509 E-mail: greencontrol@hol.gr Website: www.greencontrol.gr	
EL-08-BIO	GEOTECHNIKO ERGASTIRIO SA Paleochori Administrative Department Plateos Municipality GR-59300 Imathia Tel: +30 23320 64387 Fax: +30 23320 43509 E-mail: info@bio-geolab.gr Website: www.bio-geolab.gr	
UNKARI		Järjestelmä A
HU-ÖKO-01	Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. Margit krt. 1. III/16-17. H-1027 Budapest Tel: +36 1 336 11 22 Fax: +36 1 315 11 23 E-mail: info@biokontroll.hu E-mail: biokontroll@biokontroll.hu Website: www.biokontroll.hu	
HU-ÖKO-02	Hungária Öko Garancia Kft. Miklós tér 1. H-1033 Budapest Tel: +36 1 336 0533 Fax: +36 1 336 0534 E-mail: info@okogarancia.hu Website: www.okogarancia.hu	
IRLANTI		Järjestelmä A
IRL-OIB1	Demeter Standards Ltd Watergarten Thomastown Co. Kilkenny Ireland Tel: +353 56 7754214 Fax: +353 56 7754214 E-mail: bdaai@indigo.ie Website: www.demeter.net	
IRL-OIB2	Irish Organic Farmers and Growers Association Ltd Main Street Newtownforbes Co. Longford Ireland Tel: +353 43 42495 Fax: +353 43 42496 E-mail: iofga@eircom.net Website: www.irishorganic.ie	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
IRL-OIB3	Organic Trust Ltd 2 Vernon Avenue Clontarf Dublin 3 Ireland Tel: +353 1 8530271 Fax: +353 1 8530271 E-mail: organic@iol.ie Website: www.organic-trust.org	
ITALIA		Järjestelmä A
IT-ASS	Suolo & Salute srl Via Paolo Borsellino, 12/B I-61032 Fano (PU) Tel: +39 0721 860543 Fax: +39 0721 860543 E-mail: info@suoloesalute.it Website: www.suoloesalute.it	
IT-ICA	ICEA — Istituto per la Certificazione Etica e Ambientale Strada Maggiore, 29 I-40125 Bologna Tel: +39 051 272986 Fax: +39 051 232011 E-mail: icea@icea.info Website: www.icea.info	
IT-IMC	Istituto Mediterraneo di Certificazione srl — IMC Via Carlo Pisacane, 32 I-60019 Senigallia (AN) Tel: +39 071 7928725 or 7930179 Fax: +39 071 7910043 E-mail: imcert@imcert.it Website: www.imcert.it	
IT-BAC	Bioagricert srl Via dei Macabracchia, 8 I-40033 Casalecchio Di Reno (BO) Tel: +39 051562158 Fax: +39 051564294 E-mail: info@bioagricert.org Website: www.bioagricert.org	
IT-CPB	CCPB S.r.l. via Jacopo Barozzi 8 I-40126 Bologna Tel: +39 051 254688 or 6089811 Fax: +39 051 254842 E-mail: ccpb@ccpb.it Website: www.ccpb.it	
IT-CDX	CODEX srl Via Duca degli Abruzzi, 41 I-95048 Scordia (CT) Tel: +39 095 650716/634 Fax: +39 095 650356 E-mail: codex@codexsrl.it Website: www.codexsrl.it	
IT-QCI	QC & I International Services s.a.s. Villa Parigini Località Basciano Monteriggioni I-53035 Siena Tel: +39 (0)577 327234 Fax: +39 (0)577 329907 E-mail: lettera@qci.it Website: www.qci.it	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
IT-ECO	<p>Ecocert Italia S.r.l. Corso delle Province 60 I-95127 Catania Tel: +39 095 442746 or 433071 Fax: +39 095 505094 E-mail: info@ecocertitalia.it Website: www.ecocertitalia.it</p>	
IT-BSI	<p>BIOS srl Via Monte Grappa 37/C I-36063 Marostica (VI) Tel: +39 0424 471125 Fax: +39 0424 476947 E-mail: info@certbios.it Website: www.certbios.it</p>	
IT-ECS	<p>ECS — Ecosystem International Certificazioni s.r.l. Via Monte San Michele 49 I-73100 Lecce Tel: +39 0832 318433 Fax: +39 0832 315845 E-mail: info@ecosystem-srl.com Website: www.ecosystem-srl.com</p>	
IT-BZO	<p>BIOZOO srl Via Chironi 9 I-07100 SASSARI Tel: +39 079 276537 Fax: +39 178 2247626 E-mail: info@biozoo.org Website: www.biozoo.org</p>	
IT-ABC	<p>ABC Fratelli Bartolomeo società semplice via Roma, 45 Grumo Appula I-70025 Bari Tel: +39 080 3839578 Fax: +39 080 3839578 E-mail: abc.italia@libero.it Website: www.abcitalia.org</p>	
IT-ANC	<p>ANCCP S.r.l via Rombon 11 I-20134 MILANO Tel: +39 02 2104071 Fax: +39 02 210407218 E-mail: anccp@anccp.it Website: www.anccp.it</p>	
IT-SDL	<p>Sidel S.p.a. via Larga, 34/2 I-40138 BOLOGNA Tel: +39 051 6026611 Fax: +39 051 6012227 E-mail: sidel@sidelitalia.it Website: www.sideitalia.it</p>	
IT-CTQ	<p>Certiquality S.r.l. Via Gaetano Giardino 4 I-20123 Milano Tel: +39 02 8069171 Fax: +39 02 86465295 E-mail: certiquality@certiquality.it Website: www.certiquality.it</p>	
IT-BZ-BZT	<p>ABCERT GmbH Martinstrasse 42-44 D-73728 Esslingen Tel: +49 (0) 711 351792-0 Fax: +49 (0) 711 351792-200 E-mail: info@abcert.de Website: www.abcert.de</p>	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomaiset (-viranomaiset) tai -laitokset (-laitokset)	Huomautuksia
IT-BZ-INC	INAC GmbH International Nutrition and Agriculture Certification In der Kämmersliethe 1 D-37213 Witzenhausen Tel: +49 (0)5542 911400 Fax: +49 (0)5542 911401 Website: www.inac-gmbh.net	
IT-BZ-IMO	IMO GMBH Obere Laube 51/53 D-78462 Konstanz Tel: +49 (0) 7531 81301-0 Fax: +49 (0) 7531 81301-29 E-mail: imod@imo.ch Website: www.imo-control.net	
IT-BZ-QCI	QC I GmbH — Gesellschaft für Kontrolle und Zertifizierung von Qualitätssicherungssystemen mbh Gleuelerstraße 286 D-50935 KÖLN Tel: +49 (0)221 94392-09 Fax: +49 (0)221 94392-11 E-mail: qci.koeln@qci.de Website: www.qci.de	
IT-BZ-BKT	Kontrollservice BIKO Tirol Wilhelm-Greil-Straße 9 A-6020 INNSBRUCK Tel: +43 (0)5 92 92 3101 Fax: +43 (0)5 92 92 3199 E-mail: biko@lk-tirol.at Website: www.kontrollservice-tirol.at	
LATVIA		Järjestelmä A
LV-EQ	Biedrība "Vides kvalitāte" Rīgas iela 113 Salaspils Rīgas raj. LV-2169 Tel: +371 67709090 Fax: +371 67709090 E-mail: eq@videskvalitate.lv Website: www.videskvalitate.lv	
LV-STC	Valsts SIA "Sertifikācijas un testēšanas centrs" Dārza iela 12 Priekule pagasts Cēsu raj. LV-4126 Tel: +371 64130013 Fax: +371 641 30010 E-mail: info@stc.lv Website: www.stc.lv	
LIETTUA		Järjestelmä B
LT-01	Ekoagros K. Donelaičio str. 33 or A. Mickevičiaus str. 48 LT-44240 Kaunas Tel: +370 37203181 Fax: +370 37203182 E-mail: ekoagros@ekoagros.lt Website: www.ekoagros.lt	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
LUXEMBURG		Järjestelmä C
LU-BIO-01	Administration des Services techniques de l'Agriculture (autorité compétente) Service de la protection des végétaux BP 1904 L-1019 Luxembourg Tel: +352 45 71 72 353 Fax: +352 45 71 72 340 E-mail: Monique.Faber@asta.etat.lu Website: www.asta.etat.lu	
LU-BIO-04	Prüfverein Verarbeitung Ökologische Landbauprodukte e.V. (DE-007) Vorholzstr. 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 721 35239-20 Fax: +49 721-626840-22 E-mail: kontakt@pruefverein.de Website: www.pruefverein.de	
LU-BIO-05	Kontrollverein Ökologischer Landbau e.V. (DE-022) Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 (0)721 35239-10 Fax: +49 (0)721 35239-09 E-mail: kontakt@kontrollverein.de Website: www.kontrollverein.de	
LU-BIO-06	CERTISYS (BE-01) Siège social: Av. de l'Escrime 85 Schermlaan B-1150 Bruxelles Bureaux: Chemin de la Haute Baudecet 1 B-1457 Walhain Tel: +32 (0) 81 60 03 77 Fax: +32 (0) 81 60 03 13 E-mail: info@certisys.eu Website: www.certisys.eu	
MALTA		Järjestelmä C
MT01	Malta Standards Authority 2nd Floor, Evans Building Merchants' Street Valletta Tel: + 356 21242420 Fax: + 356 21242406 E-mail: michael.cassar@msa.org.mt Website: www.msa.gov.mt	
MT02	BIOZOO via Chironi 9 IT-07100 Sassari Tel: + 39 079 276537 E-mail: info@biozoo.org Website: www.biozoo.org	
ALANKOMAAT		Järjestelmä B
NL01	Stichting Skal Postbus 384 NL-8000 AJ Zwolle Tel: +31 38 4268181 Fax: +31 38 4268182 E-mail: info@skal.nl Website: www.skal.nl	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
PUOLA		Järjestelmä C
RE-01/2005/PL	EKOGWARANCJA PTRE Ltd ul. Irysowa 12/2 PL-20-834 Lublin Tel.: +48 (0) 81 742 68 64 E-mail: biuro@ekogwarancja.pl Website: www.ekogwarancja.pl	
RE-02/2005/PL	Certifying Body of Organic Production PNG Ltd PL-26-065 Piekoszów Zajaczkow k.Kielc Tel.: +48 (0)41 306 40 00 E-mail: png@ecofarm.pl Website: www.ecofarm.pl	
RE-03/2005/PL	COBICO Ltd ul. Grzegórzecka 77 PL-31-559 Kraków Tel.: +48 (0)12 632 35 71 E-mail: cobico@cobico.pl Website: www.cobico.pl	
RE-04/2005/PL	BIOEKSPERT Ltd ul. Narbutta 3A m1 PL-02-564 Warsaw Tel.: +48 (0)22 499 53 66 E-mail: bioekspert@bioekspert.waw.pl Website: www.bioekspert.waw.pl	
RE-05/2005/PL	BIOCERT MAŁOPOLSKA Ltd. ul. Lubicz 25A PL-31-503 Kraków Tel.: +48 (0)12 430 36 06 E-mail: sekretariat@biocert.pl Website: www.biocert.pl	
RE-06/2005/PL	Polish Centre of Research and Certification, Branch in Piła ul. Śniadeckich 5 PL-64-920 Piła Tel.: +48 (0)67 213 87 00 E-mail: pcbcpila@i-pila.pl Website: www.pcbc.gov.pl	
RE-07/2005/PL	AgroBioTest Ltd ul. Nowoursynowska 166 PL-02-787 Warsaw Tel.: +48 (0)22 847 87 39 E-mail: agro.bio.test@agrobiotest.pl Website: www.agrobiotest.pl	
PORTUGALI		Järjestelmä A
PT/AB 02	ECOCERT PORTUGAL, Unipessoal Lda Rua Alexandre Herculano, 68 — 1º Esq. P-2520-273 Peniche Tel: +351 262 785117 Fax: +351 262 787171 E-mail: ecocert@mail.telepac.pt Website: www.ecocert.com	
PT/AB 03	SATIVA, DESENVOLVIMENTO RURAL, Lda Rua Robalo Gouveia, 1º 1a P-1900-392 Lisboa Tel: +351 21 799 11 00 Fax: +351 21 799 11 19 E-mail: sativa@sativa.pt Website: www.sativa.pt	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
PT/AB 04	CERTIPLANET, Certificação da Agricultura, Floresta e Pescas, Unipessoal Lda Av. do Porto de Pescas, Lote C — 15, 1 ° C P-2520 — 208 Peniche Tel: +351 262 789 005 Fax: +351 262 789 514 E-mail: certiplanet@sapo.pt Website: www.certiplanet.pt	
PT/AB 05	CERTIALENTEJO, Certificação de Produtos Agrícolas, Lda Rua Diana de Liz — Horta do Bispo Apartado 320 P-7006 — 804 Évora Tel: +351 266 769564/5 Fax: +351 266769566 E-mail: geral@certialentejo.pt Website: www.certialentejo.pt	
PT/AB 06	AGRICERT — Certificação de Produtos Alimentares Lda Rua Alfredo Mirante, 1, R/C Esq. P-7350-153 Elvas Tel: +351 268 625 026 Fax: +351 268 626 546 E-mail: agricert@agricert.pt Website: www.agricert.pt	
PT/AB 07	TRADIÇÃO E QUALIDADE — Associação Interprofissional para os Produtos Agro-Alimentares de Trás-os-Montes Av. 25 de Abril 273 S/L E P-5370-202 Mirandela Tel/Fax: +351 278 261 410 E-mail: tradicao-qualidade@clix.pt	
PT/AB 08	CODIMACO — Certificação e Qualidade, Lda Pátio do Município, 1, 3º Dtº P-2550 — 103 Cadaval Tel: +351 262 691 155 Fax: +351 262 695 095 E-mail: codimaco@codimaco.pt Website: www.codimaco.pt	
PT/AB 09	SGS Portugal — Sociedade Geral de Superintendência, S A Pólo Tecnológico de Lisboa, Lote 6, Pisos 0 e 1 P-1600-546 Lisboa Tel: +351 217 104 200 Fax: +351 217 157 520 E-mail: sgs.portugal@sgs.com Website: www.pt.sgs.com	
ROMANIA		Järjestelmä A
RO-ECO-001	BCS OKO-Garantie România SRL Strada Belsugului, nr. 24, ap.1 RO-540037, Oras Targu Mures Judet Mures Tel: +40 265250846 Fax: +40 265250928 E-mail: bcs_oko@zappmobile.ro Website: www.bcs-oeco.com	
RO-ECO-002	S.C QC I România SRL Strada Franz Listz nr.1, ap.1 RO-300081, Oras Timisoara Judet Timis Tel: +40 723 748499 Fax: +40 256241562 E-mail: victor_scorodeti@yahoo.com	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
RO-ECO-003	SUOLO E SALUTE SRL România Strada Nicolae Balcescu nr. 5, sc. G, ap. 9 RO-600052, Oras Bacau Judet Bacau Tel: +40 234206165 Fax: +40 234206166 E-mail: danielciubotaru@yahoo.com	
RO-ECO-005	ICEA ROMANIA SRL Strada Comisia Centrala nr. 80 A RO-620165, Oras Focsani Judet Vrancea Tel: +40 237210497 Fax: +40 0237210497 E-mail: icearomania@yahoo.com	
RO-ECO-006	S.C. Eleghos Bio Ellas România SRL Strada Calea Mosilor, nr. 284, bl. 22A,, sc. B, ap. 32, sector 2 RO-020894, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 216104020 E-mail: dragomir_damian@yahoo.com	
RO-ECO-007	ECOCERT ESE SRL Strada Viitorului, nr. 112, ap. 1, sector 2 RO-020616, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 2106835 E-mail: office.romania@ecocert.com	
RO-ECO-008	S.C Ecoinspect SRL România Strada Horia, nr. 75, ap.5 RO-400202, Oras Cluj Napoca Judet Cluj Tel/Fax: +40 264432088 E-mail: ecoinspect@from.ro Website: www.ecoinspect.ro	
RO-ECO-009	BIOS SRL Italia România Branch Strada Dionisie Lupu, nr.50, ap. 2, sector 1 RO-010458, Oras Bucuresti Tel: +40 212106620 Fax: +40 212106660 E-mail: bios.romania@certbios.it	
RO-ECO-010	LACON SRL Germania- România Branch Strada Baia de Aries, nr. 3, bl. 5B, sc. 1, et. 4, ap.18, sector 6 RO-060801, Oras Bucuresti, Tel: +40 214115446 E-mail: marianaexpert@yahoo.com	
RO-ECO-011	SC BIO CERT SRL România Strada Calea Mosilor, nr. 284, bl. 22A, sc. B, ap. 32, sect. 2 RO-020894, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 216104020 E-mail: biocert_romania@yahoo.com	
RO-ECO-012	BIOINSPECTA SRL Suisse România Branch Strada Gurghiu, nr. 2, ap. 9 RO-400647, Oras Cluj-Napoca Judet Cluj Tel/Fax: +40 264573546 E-mail: monika.zimmermeier@bio-inspecta.ch	
RO-ECO-013	IMO CONTROL SRL România Strada Crizantemelor, nr. 7, ap. 51 RO-545400, Oras Sighisoara Judet Mures Tel/Fax: +40 269543609 E-mail: tartler@gmx.de	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
RO-ECO-014	CERES HAPPURG GmbH Sucursala Iernut Romania Strada 1 dec.1918, bl. 3, sc. A, ap. 5 RO-545100, Oras Iernut Judet Mures Tel: +40 740591529 E-mail: ameliarachita@yahoo.com Website: www.ceres-cert.com	
RO-ECO-015	Agreco R.F GÖDERZ GmbH Germania Sucursala Romania Strada Magurii, nr. 4, bloc 33, sc.C ap.16 RO-100473, Oras Ploiesti Judet Prahova Tel: +40 244561615 E-mail:info@agrecogmbh.de Website: www.agrecogmbh.de	
RO-ECO-016	Bioagricert Italia srl Sucursala România str. Mateescu Nicolae nr. 3, camera nr. 1, sector 6 București Tel/Fax: +40 213173291 E-mail: achira@info.usamv.ro Website: www.bioagricert.org	
RO-ECO-017	Certification Services International CSI GmbH Germania Sucursala Romania str. Reconstructiei nr.6, Bloc 28, Sc.2, etaj 1, ap 50, sect.3 București Tel/Fax: +40 216475983 E-mail: beeswoborders@yahoo.com Website: www.csicert.com	
SLOVAKIA		Järjestelmä A
SK-02-BIO	Naturalis SK Ltd. Björnsonova 14 SK-811 05 Bratislava Tel: +421 2 52 62 66 61-3 Fax: +421 2 52 62 66 63 E-mail: kontrola@naturalis.sk, certo@naturalis.sk Website: www.naturalis.sk	
SLOVENIA		Järjestelmä A
SI-01-EKO	Institute of Inspection and Certification in Agriculture and Forestry Vinarska ulica 14 SLO-2000 Maribor Tel: +386 2 228 49 31/32/33 Fax: +386 2 251 94 82 E-mail: info@kon-cert.si Website: www.kon-cert.si	
SI-IKC-EKO	IKC — Institute for Inspection and Certification of University of Maribor Pivola 8 SLO-2311 Hoče Tel: +386 (0)2 613 08 31 (-32) Fax: +386 (0)2 613 08 33 E-mail: Polonca.replic@uni-mb.si Website: www.ikc-um.si	
SI-BV-EKO	Bureau Veritas, d.o.o. Linhartova cesta 49A SLO-1000 Ljubljana Tel: +386 1 475 76 61 Fax: +386 1 475 76 07 E-mail: Marko.Majer@si.bureauveritas.com E-mail: info@si.bureauveritas.com Website: www.bureauveritas.si	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
ESPANJA		Järjestelmä C
ES-AN-00-AE ES-CM-03-AE	Servicio de certificación CAAE Av. Emilio Lemos, 2 Edificio Torre Este, planta 6a Módulo 603 E-41020 Sevilla Tel: +34 955 024 150 Tel: +34 902 521 555 Fax: +34 955 029 440 E-mail: certi@caae.es Website: www.caae.es	AN, CM
ES-AN-01-AE ES-AR-05/C-AE ES-CM-01-AE	SOHISCERT S.A. Finca La Cañada — Ctra Sevilla-Utrera Km 20.8 E-41710 Utrera (Sevilla) Tel: +34 955 86 80 51 Fax: +34 955 86 81 37 E-mail: sohiscert@sohiscert.com Website: www.sohiscert.com	AN, AR, CM
ES-AN-03-AE	AGROCOLOR, S.L. Ctra. De Ronda, nº11.-bajo E-04004 Almeria Tel: +34 950 280 380 Fax: +34 950 281 331 E-mail: agrocolor@agrocolor.es Website: www.agrocolor.es	AN
ES-AN-04-AE ES-AR-23/C-AE	LGAI TECHNOLOGICAL CENTER, S.A. Parque Empresarial de Las Mercedes C/Campezo nº 1, Edificio 3, 1ª planta E-28022 Madrid Tel: +34 91 208 0800/+34 912 756 312 Fax: +34 912 080 803 E-mail: certiagroalimentario@appluscorp.com/imanas@appluscorp.com Website: www.appluscorp.com	AN, AR
ES-AN-05-AE	AGROCALIDAD DEL SUR S.L. C/ Méndez Núñez 15, 3º 21001 Huelva Tel: +34 959 255 524 Fax: +34 959 285 926 E-mail: agrocalidadsur@agrocalidadsur.com Website: http://www.agrocalidadsur.com	
ES-AR-AE	Comité Aragonés de Agricultura Ecológica (CAAE) Edificio Centrorigen Ctra. Cogullada, 65 — Mercazaragoza E-50014 Zaragoza Tel: +34 976.47.57.78 Fax: +34 976.47.58.17 E-mail: caae-aragon@caae-aragon.com Website: http://www.caae-aragon.com	AR
ES-AR-03/C-AE	BCS Öko — Garantie GmbH Cimbernstrasse, 21 D-90402 Nürnberg — Alemania Tel: +49 911 424 391/+34 679 983 598 Fax: +49 911 424 391 E-mail: fischer@bcs-oeko.de/esanchez@canricastell.net	AR
ES-AN-06-AE ES-AR-17/C-AE	Certificación of Environmental Standards GmbH (CERES) C/Serrano, 91, 2º E-28006 Madrid Tel: +34 915 630 171 Fax: +34 915 637 335 E-mail: ceres-iberica@gmail.com Website: www.ceres-cert.com	AN, AR

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
ES-AR-18/C-AE	CERTIAL, S.L. Polígono Los Leones, Nave 63 E-50298-PINSEQUE (Zaragoza) Tel: +34-97-6656919 Fax: +34-97-6656823 E-mail: info@certial.com Website: www.certial.com	AR
ES-AR-19/C-AE	Instituto de Ecomercado (IMO) C/ Venezuela, 17 3º C E-36203-VIGO (Pontevedra) Tel/Fax: +34 986 423 252 E-mail: imo-spain@imo.ch Website: www.imo.ch	AR
ES-AS-AE	Consejo de la Producción Agraria Ecológica del Principado de Asturias Avda. Prudencio González, 81 E-33424 Posada de Llanera (Asturias) Tel: +34 98 577 35 58 Fax: +34 98 577 22 05 E-mail: copae@copaeastur.org Website: www.copaeastur.org	AS
ES-BA-AE	Consejo Balear de la Producción Agraria Ecológica C/Selletes, 25 (Edif. Centro BIT) E-07300 INCA (Mallorca) Tel: +34 971 88 70 14 Fax: +34 971 88 70 01 E-mail: info@cbpae.org Website: www.cbpae.org	BA
ES-CA-AE	Instituto Canario de Calidad Agroalimentaria (ICCA) Av. José Manuel Guimerá, 8, 4ª planta E-38071 Santa Cruz de Tenerife Tel: +34 922 47 6514 Fax: +34 922 47 67 39 E-mail: icca.cagpa@gobiernodecanarias.org Website: www.gobiernodecanarias.org/agricultura/icca	CA
ES-CL-AE	Consejo de Agricultura Ecológica de Castilla y León C/Pío del Río Hortega, 1, 5º A E-47014 Valladolid Tel: +34 983/34 38 55 Fax: +34 983/34 26 40 E-mail: caecyl@nemo.es	CL
ES-CM-01-AE	SOHISCERT S.A. see ES-AN-01-AE Delegación en Toledo C/ Italia, 113 45005 Toledo Tel: +34 925 28 04 68 Fax: +34 925 28 02 22 E-mail: castillalamanca@sohiscert.com	CM
ES-CM-02-AE	Servicios de Inspección y certificación S.L. (SIC) C/Ronda de Buenavista, 15, 2º E-45005 TOLEDO Tel/Fax: +34 925 28 51 39 E-mail: sic-toledo@sicagro.org Delegación en Albacete P de la Libertad, 15-6º E-02001 Albacete Tel: +34 967 21 09 09 Fax: +34 967 21 07 07 E-mail: sic-albacete@sicagro.org Website: www.sicagro.org	CM

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
ES-CM-03-AE	Servicio de certificación CAAE See ES-AN-00-AE Delegación en Castilla-La Mancha: C/ Pedro Muñoz, 1 Edificio CEEI E-13005 Ciudad Real Tel: +34 926 20 03 39 Fax: +34 926 21 20 12 E-mail: certi@caae.es Website:www.caae.es	CM
ES-CM-04-AE	ECOAGROCONTROL, S.L. C/ Carlos VII, 9 E-13630 Socuéllamos (Ciudad Real) Tel: +34 926 53 26 28 Fax: +34 926 53 90 64 E-mail: tecnico@ecoagrocontrol.com Website: www.ecoagrocontrol.com	CM
ES-CN-AE	Consejo Regulador de la Agricultura Ecológica de Cantabria C/Héroes Dos de Mayo, s/n E-39600 Muriedas-Camargo (Cantabria) Tel: +34 942 26 98 55 Fax: +34 942 26 98 56 E-mail: odeca@odeca.es	CN
ES-CT-AE	Consejo Catalán de la Producción Agraria Ecológica Avinguda Meridiana, 38 E-08018 Barcelona Tel: +34 93 552 47 90 Fax: +34 93 552 47 91 E-mail: ccpaie.darp@gencat.cat Website: www.ccpaie.org	CT
ES-EX-01-AE	Consejo Regulador Agroalimentario Ecológico de Extremadura Avda. de Huelva 6, 2º E-06004 Badajoz Tel: +34 924 01 08 60 Fax: +34 924 01 08 47 E-mail: craex@eco.juntaex.es	EX Jalostajien ja tuojien valvonta
ES-EX-02-AE	Comité Extremeño de la Producción Agraria Ecológica Avda. Portugal, s/n E-06800 Mérida (Badajoz) Tel: +34 924 00 22 75 Fax: +34 924 00 21 26 E-mail: cepaie@adr.juntaex.es Website: www.cepaie.org	EX Tuottajien valvonta
ES-GA-AE	Consejo Regulador de la Agricultura Ecológica de Galicia Edificio Multiusos C/Circunvalación, s/n Apdo de Correos 55 E-27400 Monforte de Lemos (Lugo) Tel: +34 982 40 53 00 Fax: +34 982 41 65 30 E-mail: craega@craega.es Website: www.craega.es	GA
ES-MA-AE	Comité de Agricultura Ecológica de la Comunidad de Madrid Ronda de Atocha, 17, 7º planta E-28012 Madrid Tel: +34 91 420 66 65 Fax: +34 91 420 66 66 E-mail: agricultura.ecologica@madrid.org Website: www.caem.es	MA

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
ES-MU-AE	Consejo de Agricultura Ecológica de la Región de Murcia Avda. del Río Segura, 7 E-30002 Murcia Tel: +34 968 35 54 88 Fax: +34 968 22 33 07 E-mail: caermurcia@caermurcia.com Website: www.caermurcia.com	MU
ES-NA-AE	Consejo de la Producción Agraria Ecológica de Navarra Avda — San Jorge, 81 entreplanta dcha. E-31012 Pamplona — Iruña Tel: +34 948-17 83 32 Tel: +34 948-25 67 37 Tel: +34 948-25 66 42 Fax: +34 948-25 15 33 E-mail: cpaen@cpaen.org Website: www.cpaen.org	NA
ES-VAS-AE	Consejo de Agricultura y Alimentación Ecológica de Euskadi Euskadiko Nekazaritza eta Elikadura Ekologikoaren Kontseilua Bekoibarra kalea, 35, "San Migel" eraikina 2/9 bulegoa E-48300 Gernika (Bizcaia) Tel: +34 902 540 165 E-mail: info@eneek-caee.net	VAS
ES-RI-AE	Dirección General de Calidad e Investigación Agroalimentaria Consejería de Agricultura, Ganadería y Desarrollo Rural Avda. de la Paz, 8-10 E-26071 Logroño (La Rioja) Tel: +34 941 29 16 00 Fax: +34 941 29 16 02 E-mail: seccionproduccion.compatible.agri@larioja.org Website: www.larioja.org/agricultura	RI
ES-VA-AE	Comité de Agricultura Ecológica de la Comunidad Valenciana Camí de la Marjal, s/n E-46470 Albal (Valencia) Tel: +34 961 22 05 60 Fax: +34 961 22 05 61 E-mail: caecv@caecv.com Website: www.caecv.com	VA
RUOTSI		Järjestelmä A
SE Ekol 1	Aranea Certifiering AB Box 1940 S-751 49 Uppsala Tel: +46 18 17 00 00 Fax: +46 18 10 03 66 E-mail: info@araneacert.se Website: www.araneacert.se	
SE Ekol 3	SMAK AB Box 42 S-230 53 Alnarp Tel: +46 40 46 00 72 Fax: +46 40 46 33 72 E-mail: smak@smak.se Website: www.smak.se	Alkutuotanto ja rehujen merkinnät

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
YHDISTYNYT KUNIN-GASKUNTA		Järjestelmä A
UK 2	Organic Farmers and Growers Ltd The Old Estate Yard Shrewsbury Road Albrighton Shrewsbury Shropshire SY4 3AG United Kingdom Tel: +44 (0)1939 291800 E-mail: info@organicfarmers.org.uk Website: www.organicfarmers.org.uk	
UK 3	Scottish Organic Producers Association Scottish Food Quality Certification (SFQC) 10th Avenue Royal Highland Centre Ingliston Edinburgh EH28 8NF United Kingdom Support and development: Tel: +44 (0)131 333 0940 E-mail: sopa@sfqc.co.uk Website: www.sopa.org.uk	
UK 4	Organic Food Federation 31 Turbine Way Eco Tech Business Park Swaffham Norfolk PE37 7XD United Kingdom Tel: +44 (0)1760 720444 E-mail: info@orgfoodfed.com Website: www.orgfoodfed.com	
UK 5	Soil Association Certification Ltd South Plaza Marlborough Street Bristol BS1 3NX United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44 (0)117 914 2412 E-mail: prod.cert@soilassociation.org Website: www.soilassociation.org/certification	
UK 6	Bio-Dynamic Agricultural Association Demeter Certification Office 17 Inverleith Place Edinburgh EH3 5QE United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44 (0)131 478 1201 E-mail: timbrink@biodynamic.org.uk Website: www.biodynamic.org.uk/demeter	
UK 7	Irish Organic Farmers and Growers Association Main Street Newtownforbes Co. Longford Ireland Tel: +353 043 42495 E-mail: iofga@eircom.net	
UK 9	Organic Trust Limited Vernon House 2 Vernon Avenue Clontarf Dublin 3 Ireland Tel.: +353 185 30271 Fax: +353 185 30271 E-mail: organic@iol.ie Website: www.organic-trust.org	

Jäsenvaltiot ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
UK 13	Quality Welsh Food Certification Ltd Gorseland North Road Aberystwyth Ceredigion SY23 2WB United Kingdom Tel: +44 (0)1970 636688 E-mail: mossj@wfsagri.net	
UK 15	Ascisco Ltd South Plaza Marlborough Street Bristol BS1 3NX United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44(0)117 914 2407 E-mail: Dpeace@soilassociation.org	

ETA-maat ja tunnukset	Tarkastusviranomainen (-viranomaiset) tai -laitos (-laitokset)	Huomautuksia
ISLANTI		Järjestelmä B
IS-1	Vottunarstofan Tún e h f Laugavegur 7 IS-101 Reykjavík E-mail: tun@nmedia.is	
NORJA		Järjestelmä A
N-001	Debio N-1940 Bjørkelangen Tel: +47 63862650 Fax: +47 63856985 E-mail: kontor@debio.no Website: www.debio.no	

EUROOPAN TALOUSALUEESEEN LIITTYVÄT TIEDOTTEET

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN

Kehotus huomautusten esittämiseen valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti valtiotuesta, joka liittyy vakuutusalan kytkösyhtiöiden verotukseen Liechtensteinissa

(2009/C 72/05)

EFTAn valvontaviranomainen aloitti 24. syyskuuta 2008 tehdyllä, tätä yhteenvetoa seuraavilla sivuilla todistusvoimaisella kielellä toistetulla päätöksellä N:o 620/08/KOL valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn. Jäljennös päätöksestä on toimitettu Liechtensteinin viranomaisille tiedoksi.

EFTAn valvontaviranomainen kehottaa EFTA-valtioita, EU:n jäsenvaltioita ja muita asianomaisia lähettämään kyseistä toimenpidettä koskevat huomautuksensa kuukauden kuluessa tämän tiedonannon julkaisemisesta seuraavaan osoitteeseen:

EFTA Surveillance Authority
Registry
35, rue Belliard
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Huomautukset toimitetaan Liechtensteinin viranomaisille. Huomautusten esittäjä voi pyytää kirjallisesti henkilöllisyytensä luottamuksellista käsittelyä. Tämä pyyntö on perusteltava.

TIIVISTELMÄ

EFTAn valvontaviranomainen pani asian vireille lähettämällä 14. maaliskuuta 2007 tietopyynnön Liechtensteinin viranomaisille.

Liechtensteinin viranomaiset antoivat 18. joulukuuta 1997 lain Liechtensteinin verolain muuttamisesta ⁽¹⁾, jossa säädettiin erityisistä vakuutusalan kytkösyhtiöihin sovellettavista verotussäännöistä.

Vakuutusalan kytkösyhtiöt maksavat verolain 82a §:n 1 momentin mukaan 1 promillen suuruista pääomaveroa yhtiön omasta pääomasta. Jos pääoma on suurempi kuin 50 miljoonaa EUR, verokanta pienenee 0,75 promilleen, ja jos se on suurempi kuin 100 miljoonaa EUR, verokanta pienenee 0,5 promilleen. Tavanomainen pääomaverokanta on 2 promillea.

Lain 82a § tulkittuna yhdessä lain 73 §:n kanssa, viittaa siihen, että vakuutusalan kytkösyhtiöt eivät maksa ollenkaan tuloveroa.

Lisäksi verolain 88 §:n d momentin 3 kohdan nojalla vakuutusalan kytkösyhtiöiden osakkeet tai osuudet ovat vapautettuja kuponkiveromaksusta, joka peritään yleensä 4 prosentin verokannan mukaisesti.

⁽¹⁾ Laki Liechtensteinin verolain muuttamisesta annettu 18. joulukuuta 1997, Liechtensteinin virallinen lehti N:o 36/1998.

Valvontaviranomainen katsoi alustavasti, että vakuutusalan kytkösyhtiöt ovat ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan mukaisia yrityksiä. Ne tarjoavat palveluja yhdelle yritykselle tai tarkkaan valikoidulle yritysryhmälle. Vakuutusten tarjoaminen on palvelu, joka on lähtökohtaisesti taloudellista toimintaa. Vakuutusalan kytkösyhtiö ansaitsee yleensä tuloja tarjoamistaan palveluista. Se, että palveluja toimitetaan vain yhdelle asiakkaalle tai rajatulle ryhmälle asiakkaita, ei estä sitä olemasta taloudellista toimintaa.

Valvontaviranomainen katsoi alustavasti, että tuloverohelpotus ja alennettu pääomavero täyttävät myös muut ehdot, joiden mukaisesti ne olisi luokiteltava ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi valtiontuiksi.

Osittainen tai täydellinen verovapautus merkitsee sitä, että valtion voimavaroihin kohdistuu rasite. Yritykset hyötyvät siitä, että ne vapautetaan kuluista, jotka tavallisesti veloitettaisiin niiden talousarviosta. Tukikelpoiset yhtiöt tarjoavat palveluja, joilla käydään kauppaa ETA-sopimuksen osapuolten välillä, ja nämä yhtiöt voivat siten osallistua rajat ylittävään kilpailuun. Toimenpiteet ovat valikoivia, koska ne ovat sovellettavissa vain tiettyyn yritysten ryhmään. Valvontaviranomainen ei ole löytänyt perusteita sellaiselle kannalle, että tämä valikoivuus voisi johtua verotusjärjestelmän sisäisestä logiikasta.

Vastaavanlaiset päätelmät pätevät myös kuponkiveron osalta. Eroa on kuitenkin siinä, että kuponkivero toteutetaan veronpidätyksenä. Kuponkiverovapautus tarkoittaa täten etuja vakuutusalan kytkösyhtiöiden omistajille. Omistajat ovat yleensä (suuria) yrityksiä. Siten tällaiset yritykset hyötyvät suoraan tukitoimenpiteestä. Sen lisäksi vakuutusalan kytkösyhtiöiden voidaan katsoa hyötävän epäsuorasti kuponkiverovapautuksesta. Ne muuttuvat houkuttelevammiksi investoijien silmissä, ja toimenpide johtaa siten siihen, että ne saavat helpommin pääomaa.

ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan tukitoimenpiteet ovat yleisesti yhteensopimattomia ETA-sopimuksen toiminnan kanssa, elleivät ne täytä ETA-sopimuksen 61 artiklan 2 tai 3 kohdan mukaisen poikkeuksen edellytyksiä. Valvontaviranomaisen alustava kanta on, ettei mikään mainittujen määräysten mukainen poikkeus näytä soveltuvan Liechtensteinin vakuutusalan kytkösyhtiöiden verotukseen. Koska toimenpiteet pantiin täytäntöön sen jälkeen kun Liechtenstein oli liittynyt ETA-sopimukseen, kaikki yhteismarkkinoille sovelmaton tuki olisi perittävä tuensaaajilta takaisin.

Päätelmät

Edellä esitetyn perusteella EFTAn valvontaviranomainen on päättänyt aloittaa ETA-sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn. Asianomaisia kehoitetaan esittämään huomautuksensa kuukauden kuluessa päivästä, jona tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

V

(Ilmoitukset)

KILPAILUPOLITIIKAN TOIMEENPANOON LIITTYVÄT MENETTELYT

KOMISSIO

PÄÄTÖS N:o 842,

tehty 23 päivänä joulukuuta 2008,

menettelyn aloittamisesta luvan myöntämiseksi maanalaisten luonnonvarojen — Öljyn ja maakaasun — Etsintää ja tutkimusta varten maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan mukaisesti alueella Blok 1-5 Devetaki, joka sijaitsee Lovechin, Plevenin ja Gabrovon alueilla, sekä luvan myöntämistä koskevasta kilpailuilmoituksesta

(2009/C 72/06)

BULGARIAN TASAVALTA

MINISTERINEUVOSTO

Maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 5 artiklan 2 kohdan, 42 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan, ja 44 artiklan 3 kohdan nojalla, ottaen huomioon energialain 4 artiklan 2 kohdan 16 alakohdan ja 1 §:n 24 a momentin,

MINISTERINEUVOSTO ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1. Aloitetaan menettely luvan myöntämiseksi raakaöljyn ja maakaasun etsimiseksi ja tutkimiseksi alueella Blok 1–5 Devetaki, jonka pinta-ala on 786,74 km² ja jonka maantieteelliset koordinaatit kuvataan ja annetaan etsintä- ja tutkimussopimusluonnokseen, joka on tarjouskilpailuasiakirjojen erottamaton osa, sisältyvässä projektikartassa.
2. Ilmoitetaan, että 1 kohdassa tarkoitettu lupa myönnetään tarjouskilpailumenettelyllä.
3. Etsintä- ja tutkimuslupa on voimassa viisi vuotta etsintä- ja tutkimussopimuksen voimaantulopäivästä, ja voimassaoloaikaa on oikeus pidentää maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 31 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen luvan haltijan valintaa koskeva tarjouskilpailu järjestetään 150 päivänä siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, talous- ja energiaministeriön rakennuksessa, osoite: Triaditsa Street N:o 8, Sofia.
5. Määräaika tarjouskilpailuasiakirjojen ostolle päättyy 120 päivänä (klo 17:00) siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
6. Määräaika tarjouskilpailuun osallistumista koskevan ilmoituksen jättämiselle päättyy 130 päivänä (klo 17:00) siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
7. Määräaika tarjouskilpailuasiakirjojen mukaisten tarjousten jättämiselle päättyy 144 päivänä (klo 17:00) siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
8. Tarjouskilpailu ei edellytä henkilökohtaista läsnäoloa.
9. Tarjouskilpailuasiakirjojen hinnaksi vahvistetaan 500 BGN. Tarjouskilpailuasiakirjat voi ostaa 5 kohdassa vahvistetun määräajan kuluessa osoitteesta: Talous- ja energiaministeriö, huone 802, Triaditsa Street N:o 8, Sofia.

10. Tarjouskilpailuun osallistuvien ehdokkaiden on täytettävä maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 23 artiklan 1 kohdan vaatimukset.
11. Tarjouskilpailuun osallistuvien ehdokkaiden tarjoukset arvioidaan ehdotettujen työohjelmien, ympäristönsuojeluvälineiden, koulutuksen, bonusten sekä osallistujien hallinnollisten ja taloudellisten resurssien perusteella tarjouskilpailuasiakirjojen mukaisesti.
12. Tarjouskilpailuun osallistumista varten on asetettava 10 000 BGN suuruinen vakuus, joka maksetaan ennen 6 kohdassa vahvistetun määräajan päättymistä tarjouskilpailuasiakirjoissa mainitulle talous- ja energiaministeriön pankkitilille.
13. Jos ehdokasta ei hyväksytä tarjouskilpailuun, ehdokkaan antama vakuus palautetaan 14 päivän kuluessa päivämäärästä, jona hänelle on ilmoitettu hylkäämisestä.
14. Valitun tarjouksen tekijän vakuutta ei palauteta, mutta muiden tarjouksen tekijöiden vakuudet palauteaan 14 päivän kuluessa siitä, kun ministerineuvoston päätös etsintä- ja tutkimusluvan myöntämisestä on julkaistu Bulgarian valtion lehdessä (*State Gazeta*).
15. Tarjouskilpailuun osallistumista koskevat ilmoitukset ja tarjouskilpailuehtojen mukaiset tarjoukset on toimitettava maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 46 artiklan mukaisesti bulgarian kielellä talous- ja energiaministeriölle, osoite: Triaditsa Street N:o 8, Sofia.
16. Tarjoukset on laadittava tarjouskilpailuasiakirjoissa esitettyjen vaatimusten ja ehtojen mukaisesti.
17. Tarjouskilpailu järjestetään, vaikka siihen hyväksyttäisiin vain yksi ehdokas.
18. Talous- ja energiaministeriö valtuutetaan:
 - 18.1 toimittamaan tämä päätös julkaistavaksi *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, Bulgarian valtion lehdessä (*State Gazeta*) ja ministerineuvoston Internet-sivustolla;
 - 18.2 nimeämään komitea, jonka tehtävänä on järjestää ja toteuttaa tarjouskilpailu.
19. Tästä päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa siitä, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Pääministeri

Sergei STANISHEV

Ministerineuvoston pääsihteeri

Veselin DAKOV

Todistetaan oikeaksi

Johtaja valtioneuvoston kanslia

Veselin DAKOV

PÄÄTÖS N:o 843,**tehty 23 päivänä joulukuuta 2008,****menettelyn aloittamisesta luvan myöntämiseksi maanalaisten luonnonvarojen — Öljyn ja maakaasun — Etsintää ja tutkimusta maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan mukaisesti alueella Blok 1–9 Mizija, joka sijaitsee Vratzan alueella, sekä luvan myöntämistä koskevasta kilpailuilmoituksesta**

(2009/C 72/07)

BULGARIAN TASAVALTA

MINISTERINEUVOSTO

Maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 5 artiklan 2 kohdan, 42 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan ja 44 artiklan 3 kohdan nojalla, ottaen huomioon energialain 4 artiklan 2 kohdan 16 alakohdan ja 1 §:n 2 a momentin,

MINISTERINEUVOSTO ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1. Aloitetaan menettely luvan myöntämiseksi raakaöljyn ja maakaasun etsimiseksi ja tutkimiseksi alueella Blok 1–9 Mizija, jonka pinta-ala on 155,95 km² ja jonka maantieteelliset koordinaatit kuvataan ja annetaan etsintä- ja tutkimussopimusluonnokseen, joka on tarjouskilpailuasiakirjojen erottamaton osa, sisältyvässä projektikartassa. Alueen ulkopuolelle jää Selanovtsin toimilupa-alue.
2. Ilmoitetaan, että 1 kohdassa tarkoitettu lupa myönnetään tarjouskilpailumenettelyllä.
3. Etsintä- ja tutkimuslupa on voimassa viisi vuotta etsintä- ja tutkimussopimuksen voimaantulopäivästä, ja voimassaoloaikaa on oikeus pidentää maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 31 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen luvan haltijan valintaa koskeva tarjouskilpailu järjestetään 150 päivänä siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, talous- ja energiaministeriön rakennuksessa, osoite: Triaditsa Street N:o 8, Sofia.
5. Määräaika tarjouskilpailuasiakirjojen ostolle päättyy 120 päivänä (klo 17:00) siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
6. Määräaika tarjouskilpailuun osallistumista koskevan ilmoituksen jättämiselle päättyy 130 päivänä (klo 17:00) siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
7. Määräaika tarjouskilpailuasiakirjojen mukaisten tarjousten jättämiselle päättyy 144 päivänä (klo 17:00) siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
8. Tarjouskilpailu ei edellytä henkilökohtaista läsnäoloa.
9. Tarjouskilpailuasiakirjojen hinnaksi vahvistetaan 500 BGN. Tarjouskilpailuasiakirjat voi ostaa 5 kohdassa vahvistetun määräajan kuluessa osoitteesta: Talous- ja energiaministeriö, huone 802, Triaditsa Street N:o 8, Sofia.
10. Tarjouskilpailuun osallistuvien ehdokkaiden on täytettävä maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 23 artiklan 1 kohdan vaatimukset.
11. Tarjouskilpailuun osallistuvien ehdokkaiden tarjoukset arvioidaan ehdotettujen työohjelmien, ympäristönsuojeluvälineiden, koulutuksen, bonusten sekä osallistujien hallinnollisten ja taloudellisten resurssien perusteella tarjouskilpailuasiakirjojen mukaisesti.
12. Tarjouskilpailuun osallistumista varten on asetettava 10 000 BGN suuruinen vakuus, joka maksetaan ennen 6 kohdassa vahvistetun määräajan päättymistä tarjouskilpailuasiakirjoissa mainitulle talous- ja energiaministeriön pankkitilille.
13. Jos ehdokasta ei hyväksytä tarjouskilpailuun, ehdokkaan antama vakuus palautetaan 14 päivän kuluessa päivämäärästä, jona hänelle on ilmoitettu hylkäämisestä.
14. Valitun tarjouksen tekijän vakuutta ei palauteta, mutta muiden tarjouksen tekijöiden vakuudet palautetaan 14 päivän kuluessa siitä, kun ministerineuvoston päätös etsintä- ja tutkimusluvan myöntämisestä on julkaistu Bulgarian valtion lehdessä (*State Gazette*).

15. Tarjouskilpailuun osallistumista koskevat ilmoitukset ja tarjouskilpailuehtojen mukaiset tarjoukset on toimitettava maanlaisista luonnonvaroista annetun lain 46 artiklan mukaisesti bulgarian kielellä talous- ja energiaministeriölle, osoite: Triaditsa Street N:o 8, Sofia.
16. Tarjoukset on laadittava tarjouskilpailuasiakirjoissa esitettyjen vaatimusten ja ehtojen mukaisesti.
17. Tarjouskilpailu järjestetään, vaikka siihen hyväksyttäisiin vain yksi ehdokas.
18. Talous- ja energiaministeriö valtuutetaan:
- 18.1 toimittamaan tämä päätös julkaistavaksi *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, Bulgarian valtion lehdessä (*State Gazeta*) ja ministerineuvoston Internet-sivustolla;
- 18.2 nimeämään komitea, jonka tehtävänä on järjestää ja toteuttaa tarjouskilpailu.
19. Tästä päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa siitä, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Pääministeri

Sergei STANISHEV

Ministerineuvoston pääsihteeri

Veselin DAKOV

Todistetaan oikeaksi

Johtaja valtioneuvoston kanslia

Veselin DAKOV

PÄÄTÖS N:o 844,**tehty 23 päivänä joulukuuta 2008,****menettelyn aloittamisesta luvan myöntämiseksi maanalaisten luonnonvarojen — Öljyn ja maakaasun — Etsintää ja tutkimusta maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan mukaisesti alueella Blok 1–10 Botevo, joka sijaitsee Vratzan ja Montanan alueilla, sekä luvan myöntämistä koskevasta kilpailuilmotuksesta**

(2009/C 72/08)

BULGARIAN TASAVALTA

MINISTERINEUVOSTO

Maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 5 artiklan 2 kohdan, 42 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan ja 44 artiklan 3 kohdan nojalla, ottaen huomioon energialain 4 artiklan 2 kohdan 16 alakohdan ja 1 §:n 24 a momentin,

MINISTERINEUVOSTO ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1. Aloitetaan menettely luvan myöntämiseksi raakaöljyn ja maakaasun etsimiseksi ja tutkimiseksi alueella Blok 1–10 Botevo, jonka pinta-ala on 280,58 km² ja jonka maantieteelliset koordinaatit kuvataan ja annetaan etsintä- ja tutkimussopimusluonnokseen, joka on tarjouskilpailuasiakirjojen erottamaton osa, sisältyvässä projektikartassa.
2. Ilmoitetaan, että 1 kohdassa tarkoitettu lupa myönnetään tarjouskilpailumenettelyllä.
3. Etsintä- ja tutkimuslupa on voimassa viisi vuotta etsintä- ja tutkimussopimuksen voimaantulopäivästä, ja voimassaoloaikaa on oikeus pidentää maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 31 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen luvan haltijan valintaa koskeva tarjouskilpailu järjestetään 150 päivänä siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, talous- ja energiaministeriön rakennuksessa, osoite: Triaditsa Street N:o 8, Sofia.
5. Määräaika tarjouskilpailuasiakirjojen ostolle päättyy 120 päivänä (klo 17:00) siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
6. Määräaika tarjouskilpailuun osallistumista koskevan ilmoituksen jättämiselle päättyy 130 päivänä (klo 17:00) siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
7. Määräaika tarjouskilpailuasiakirjojen mukaisten tarjousten jättämiselle päättyy 144 päivänä (klo 17:00) siitä, kun tämä päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
8. Tarjouskilpailu ei edellytä henkilökohtaista läsnäoloa.
9. Tarjouskilpailuasiakirjojen hinnaksi vahvistetaan 500 BGN. Tarjouskilpailuasiakirjat voi ostaa 5 kohdassa vahvistetun määräajan kuluessa osoitteesta: Talous- ja energiaministeriö, huone 802, Triaditsa Street N:o 8, Sofia.
10. Tarjouskilpailuun osallistuvien ehdokkaiden on täytettävä maanalaisista luonnonvaroista annetun lain 23 artiklan 1 kohdan vaatimukset.
11. Tarjouskilpailuun osallistuvien ehdokkaiden tarjoukset arvioidaan ehdotettujen työohjelmien, ympäristönsuojeluvälineiden, koulutuksen, bonusten sekä osallistujien hallinnollisten ja taloudellisten resurssien perusteella tarjouskilpailuasiakirjojen mukaisesti.
12. Tarjouskilpailuun osallistumista varten on asetettava 10 000 BGN suuruinen vakuus, joka maksetaan ennen 6 kohdassa vahvistetun määräajan päättymistä tarjouskilpailuasiakirjoissa mainitulle talous- ja energiaministeriön pankkitilille.
13. Jos ehdokasta ei hyväksytä tarjouskilpailuun, ehdokkaan antama vakuus palautetaan 14 päivän kuluessa päivämäärästä, jona hänelle on ilmoitettu hylkäämisestä.
14. Valitun tarjouksen tekijän vakuutta ei palauteta, mutta muiden tarjouksen tekijöiden vakuudet palautetaan 14 päivän kuluessa siitä, kun ministerineuvoston päätös etsintä- ja tutkimusluvan myöntämisestä on julkaistu Bulgarian valtion lehdessä (*State Gazette*).

15. Tarjouskilpailuun osallistumista koskevat ilmoitukset ja tarjouskilpailuehtojen mukaiset tarjoukset on toimitettava maanlaisista luonnonvaroista annetun lain 46 artiklan mukaisesti bulgarian kielellä talous- ja energiaministeriölle, osoite: Triaditsa Street N:o 8, Sofia.
16. Tarjoukset on laadittava tarjouskilpailuasiakirjoissa esitettyjen vaatimusten ja ehtojen mukaisesti.
17. Tarjouskilpailu järjestetään, vaikka siihen hyväksyttäisiin vain yksi ehdokas.
18. Talous- ja energiaministeriö valtuutetaan:
- 18.1 toimittamaan tämä päätös julkaistavaksi Euroopan unionin virallisessa lehdessä, Bulgarian valtion lehdessä (*State Gazeta*) ja ministerineuvoston Internet-sivustolla;
- 18.2 nimeämään komitea, jonka tehtävänä on järjestää ja toteuttaa tarjouskilpailu.
19. Tästä päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa siitä, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Pääministeri

Sergei STANISHEV

Ministerineuvoston pääsihteeri

Veselin DAKOV

Todistetaan oikeaksi

Johtaja valtioneuvoston kanslia

Veselin DAKOV

MUUT ILMOITUKSET

KOMISSIO

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 510/2006 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rekisteröinti-hakemuksen julkaiseminen

(2009/C 72/09)

Tämä julkaiseminen antaa oikeuden vastustaa hakemusta neuvoston asetuksen (EY) N:o 510/2006 (1) 7 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Vastaväitteet on toimitettava komissiolle kuuden kuukauden kuluessa tästä julkaisemisesta.

YHTEENVETO

NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 510/2006

"GRELOS DE GALICIA"

EY nro: ES-PGI-0005-0469-13.06.2005

SAN () SMM (X)

Tässä yhteenvedossa esitetään tuote-eritelmän pääkohdat tiedotustarkoituksessa.

1. Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen:

Nimi: Subdirección General de Calidad y Agricultura ecológica — Dirección General de Industrias y Mercados Agroalimentarios — Secretaría General de Medio Rural del Ministerio de Medio Ambiente, y Medio Rural y Marino de España

Osoite: Paseo Infanta Isabel 1
28071 Madrid
ESPAÑA

Puhelin: +34 91 347 5394

Faksi: +34 91 347 5410

Sähköposti: sgcaae@mapya.es

2. Ryhmittymä:

Nimi: CHAMPIVIL, S.L. y otros

Osoite: Mourence, 6
27820 Villalba (Lugo)
ESPAÑA

Puhelin: +34 982 5112 22

Faksi: +34 982 512135

Sähköposti: info@champivil.com

Kokoonpano: Tuottaja/jalostaja (X) Muu ()

(1) EUVL L 93, 31.3.2006, s. 12.

3. Tuotelaji:

Luokka 1.6: Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina

4. Eritelmä:

(yhteenveto asetuksen (EY) N:o 510/2006 4 artiklan 2 kohdan mukaisista vaatimuksista)

4.1 Nimi

"Grelós de Galicia"

4.2 Kuvaus

Suojatun maantieteellisen merkinnän (SMM) saanut tuote "Grelós de Galicia" on Brassica rapa L. var. rapa -lajin (tunnetaan yleisesti nauriina) kasveista saatava ihmisten ravinnoksi tarkoitettu vihannes. Se on peräisin lajikeryhmistä, jotka vastaavat Santiago- ja Lugo-ekotyyppejä, sekä näitä kahta ekotyyppiä edustavista rekisteröidyistä kaupallisista lajikkeista "Grelós de Santiago" ja "Globo blanco de Lugo". Tuotetta myydään tuoreena, pakastettuna ja säilöttyinä.

Morfologiset ominaisuudet ovat seuraavat: kiekkomainen juuri, jossa on paisunut yläosa ja josta lähtee sileä ja haaroittunut varsi. Ruodilliset karvaiset alalehdet, joissa pieniä ja leveitä ulkonemia; ylälehdet ovat suurempia. Yläosassa pitkulaisia keihäänmuotoisia lehtiä ja varressa kiinni kaksi karvatonta ja varren ympärille kiertynyttä kukkalehteä.

Nimitys *grelós* kattaa sekä lehdet ja vihanneksenvarret, jotka kerätään kasvin elinkaaren aikana ja joita kutsutaan nimellä *nabizas*, että lehdet ja kukanvarret, jotka saadaan heti kukinnan jälkeen ja jotka tunnetaan monissa osissa Galiciaa nimellä "*timos*".

Tuoreet lehdet myydään alkuperän ja lajikkeen mukaan muodostettuina tasalaatuisina erinä. Lehdet niputetaan perinteiseen tapaan noin 0,5–1 kilon nippuihin, jotka sidotaan varsilla tai laatukäsikirjassa sallituilla nauhoilla.

Pakastetut lehdet on luokiteltu, pesty, kaltattu ja mahdollisesti paloitetu ennen pakastamista, ja ne pakataan astioihin, joiden materiaali ja paino on määritetty lainsäädännössä tai laatukäsikirjassa.

Säilöttyinä myytävät lehdet käsitellään luonnollisesti. Niihin lisätään ainoastaan keitinettä ja suolaa; niitä ei säilötä happamoittamalla. Lehdet pidetään kaupan metallisäiliöissä tai lasipurkeissa, joiden paino on määritetty lainsäädännössä tai laatukäsikirjassa.

Aistinvaraiset ominaisuudet: Lehtiä ei nautita tuoreina. Jotta ne kelpaavat ravinnoksi, niitä on keitettävä aika, joka riippuu niiden fenologisesta kehityksestä. Tämän vuoksi tässä tarkoitettujen aistinvaraisien ominaisuuksien koskevat lehtiä, jotka soveltuvat kulutukseen eli ne ovat joko kuluttajien itsensä tai jalostusteollisuuden keittämiä.

Ominaisuudet ovat seuraavat: Väri puhtaan vihreä, joka tummenee kukintahetken lähestyessä. Maku on lievästi hapan, kevyesti karvas. Koostumus on hieman kuitumainen; ominaisuus voimistuu, kun kyseessä on lajike, jolla on kapeat lehdet ja runsaasti ruotia. Pehmeä, koska kuitupitoisuus on alhainen.

4.3 Maantieteellinen alue

Tuotantoalueeseen kuuluvat kaikki Galician itsehallintoalueen kunnat. Jalostus- ja pakkausalue on sama kuin tuotantoalue.

4.4 Alkuperätodisteet

SMM-tunnus "Grelós de Galicia" voidaan myöntää nauriiden lehdille, jotka on kasvatettu eritelmän ja laatukäsikirjan vaatimusten mukaisesti. Nauriit on kasvatettava rekisteriin merkityillä tiloilla, ja niiden on oltava rekisteriin rekisteröityjen viljelijöiden kasvattamia. Myös SMM-tunnuksen kattamien lehtien jalostamisessa on käytettävä ainoastaan lehtiä, jotka täyttävät nämä vaatimukset. Myös käsittelyn ja jalostuksen on tapahduttava laitoksissa, jotka on merkitty rekisteriin.

Sääntelyneuvosto valvoo kaikkia fyysisiä henkilöitä ja oikeushenkilöitä, rekistereihin kirjatun omaisuuden haltijoita, maatiloja, kauppvoja, laitoksia ja tuotteita. Tarkoituksena on varmistaa, että SMM-merkinnällä suojatut "Grellos de Galicia" -tuotteet täyttävät eritelmän ja laatukäsikirjan vaatimukset.

4.5. Tuotantomenetelmä

Käytettävien siementen on oltava peräisin Santiago- ja Lugo-ekotyypin kasveista, jotka vastaavat sallittuja kaupallisia lajikkeita "Grellos de Santiago" ja "Globo blanco de Lugo", sekä niiden lajikeryhmistä, jotka ovat peräisin saman maan uudelleenkäytöstä tai muilta SMM-merkinnän "Grellos de Galicia" rekisteriin merkityiltä viljelylohkoilta. Siemenet kylvetään hajakylvönä elokuun puolesta välistä alkaen. Tarkka päivämäärä vaihtelee alueesta ja lajikkeesta riippuen. Korjuu tehdään käsin, mieluiten viileään aikaan. Kasvit edellyttävät huolellista käsittelyä, jotta vältetään lehtien vahingoittuminen. Näin estetään se, että niiden ulkonäkö heikkenee ja että tauteja aiheuttavat mikro-organismit pääsevät lehtiin. Korjuu voidaan suorittaa myös mekaanisesti, jos tuote on tarkoitettu jalostettavaksi. Sadonkorjuupäivänä lehdet toimitetaan joko varastoitavaksi tai käsiteltäväksi. Tällöin toimitaan huolellisesti, jotta lehdet eivät vahingoitu.

Koska tuotteen käsittely ja säilöminen korjuun jälkeen on tehtävä erityisten edellytysten mukaisesti, käsittely ja säilöminen on suoritettava rajoitetulla maantieteellisellä alueella, jotta:

- *vältetään tuotteen laadun huonontuminen*: Nauriin lehdet ovat lehtivihanneksia, joiden laatu heikkenee nopeasti korjuun jälkeen ennen saapumista käsittelykeskukseen. Veden haihtumisen ja solujen hajoamisen vuoksi lehdet kellastuvat ja lakastuvat, mikä alentaa tuotteen suosiota markkinoilla. Nauriin lehdillä on lisäarvoa terveystuotteena elintarvikkeena, koska ne sisältävät runsaasti esimerkiksi glukosinolaattia, flavonoideja ja vitamiineja. Korjuun jälkeen nämä ja muut yhdisteet vähenevät nopeasti ja tuotteen ravintoarvo heikkenee. Tiedetään, että 50 prosenttia C-vitamiinista katoaa kahdessa päivässä ja että glukosinaatit (syövästä ehkäisevät yhdisteet) heikkenevät nopeasti korjuun jälkeen. Tämän vuoksi kaikki käsittely-, kuljetus-, varastointi- ja jalostustoimet on suoritettava 24 tunnin kuluessa korjuusta, joten etäisyydet korjuupaikkojen ja jakelu-, pakkaus- ja/ tai jalostuspaikkojen välillä on ehdottomasti pidettävä mahdollisimman lyhyinä,
- *varmistetaan jäljitettävyys ja valvonta*: Valvontaelimen maantieteellinen alue on rajattu Galician itsehallintoalueeseen. Alkuperä ja jäljitettävyys voidaan taata valvonta- ja varmennusjärjestelmän avulla, kun tuote valmistellaan, käsitellään ja pakataan määrättyllä alueella,
- *säilytetään tuotteen "Grellos de Galicia" erityisominaisuudet ja laatu*: Galician itsehallintoalueella tämän tuotteen käyttöön ja valmistamiseen liittyy pitkä perinne. Pakkaaminen määritellyllä maantieteellisellä alueella vaikuttaa tuotteen erityisominaisuuksien ja laadun säilymiseen. SMM-tuotteen tuottajien ja valvontaelimen on sovellettava kuljetusta, jalostusta ja pakkaamista koskevia vaatimuksia ja valvottava niiden noudattamista. Niillä on tuotteen asianmukaisen käsittelemisen edellyttämä tieto ja tekninen osaaminen.

4.6 Yhteys maantieteelliseen alkuperään

Nauriiden kasvatuksen aloittaminen vuoroviljelyssä 1200-luvulla on dokumentoitu useisiin kuntien asiakirjoihin sekä nauristiloja koskeviin myyntiasiakirjoihin. Vuoroviljely mahdollisti sen, että maa voitiin hyödyntää mahdollisimman hyvin vuorottelemalla kesäviljan, nauriin ja talviviljan viljelyä.

Nauriit sopivat kosteaan ja leutoon lämpötilaan ja kestävät hallaa. Ne tarvitsevat hedelmällistä maaperää, jonka orgaanisen aineksen määrä on suuri, jonka koostumus on melko tasainen ja joka on syvä ja kuohkea ja hyvin ojitettu mutta kuitenkin suhteellisen kostea. Tällaisia ilmasto- ja maaperäoloja löytyy suuresta osasta Galiciaa.

Nauriin lehdet ovat olennainen aines eräissä tyyppillisissä Galician ruokalajeissa, kuten "Caldo" tai "Pote gallego", "Cocido" ja "Lacón con Grellos". Ne ovat se osa, joka erottaa Galician ruokalajit muiden alueiden perinteisistä ruokalajeista.

Historiallisia ja gastronomisia viittauksia tähän vihannekseen on runsaasti, mikä on osoitus sen merkityksestä Galiciassa. Eri kansantieteilijät ja gastronomit ovat yksimielisesti korostaneet sitä, että nauriin lehdet kuuluvat perinteiseen ruokakulttuuriin Galiciassa ja ovat sen merkittävä osa. Viittauksia löytyy teksteistä, joita ovat kirjoittaneet esimerkiksi kuuluisa monipuolinen kirjailija Ramón Otero Pedrayo (*Guía de Galicia*. 1926), ruokakriitikko Ángel Muro ("*Almanaque y conferencias culinarias*", 1890–1905) sekä kirjailijat Emilia Pardo Bazán (*La cocina española antigua*. 1912), Manuel María Puga y Parga (*La cocina práctica*. 1905) ja Álvaro Cunqueiro (*A cociña galega*. 1973).

Lisäksi tämä tuote mainitaan tyypillisenä Galician alueen vihanneksena Espanjan maatalous-, kalastus- ja elintarvikeministeriön vuonna 1996 julkaisemassa luettelossa "*Inventario Español de Productos Tradicionales*".

4.7 Valvontaelin

Nimi: Instituto Galego da Calidade Alimentaria (INGACAL)
Osoite: Rúa Fonte dos Concheiros, 11 bajo.
15703 Santiago de Compostela
ESPAÑA
Puhelin: +34 981540055
Faksi: +34 981540018
Sähköposti: sxca.agri@xunta.es

4.8 Merkinnät

Nauriin lehtiin, jotka ovat saaneet suojatun maantieteellisen merkinnän "Grelos de Galicia", on kiinnitettävä sertifiointin jälkeen kunkin pakkaajan tuotemerkkiä vastaava kauppaketiketti. Tuotteessa on myös oltava erityinen kyseiselle maantieteelliselle merkinnälle ominainen etiketti, valvontaelimen hyväksymä ja antama aakkosnumeerinen kodifioitu ja numeroitu merkintä sekä suojatun maantieteellisen merkinnän osoittava virallinen tunnus.

Sekä kauppaketiketissä että suojatussa maantieteellisessä merkinnässä on oltava maininta "*Grelos de Galicia*".

Merkinnässä voidaan myös ilmoittaa kasvin fenologinen tila ("*nabizas*" / "*timos*", katso tuotteen kuvaus).

Mikäli nauriin lehtiä käsitellään eri tavalla kuin eritelmässä esitetään, voidaan kuitenkin antaa lupa sille, että tuotteen merkinnöissä mainitaan, että se on valmistettu SMM-merkinnällä "*Grelos de Galicia*" suojatuista nauriin lehdistä, jos raaka-aine täyttää eritelmässä ja laatukäsikirjassa esitetyt vaatimukset.

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 510/2006 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rekisteröinti-hakemuksen julkaiseminen

(2009/C 72/10)

Tämä julkaiseminen antaa oikeuden vastustaa hakemusta neuvoston asetuksen (EY) N:o 510/2006 (1) 7 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Vastaväitteet on toimitettava komissiolle kuuden kuukauden kuluessa tästä julkaisemisesta.

YHTEENVETO

NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 510/2006

”MOUTARDE DE BOURGOGNE”

EY-numero: FR-PGI-005-0503-25.10.2005

SAN () SMM (X)

Tässä yhteenvedossa esitetään eritelmän pääkohdat tiedotustarkoituksessa.

1. Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen:

Nimi: Institut National des Appellations d'Origine (I.N.A.O.)
Osoite: 51, rue d'Anjou
75 008 Paris
FRANCE
Puhelin: +33 153898000
Faksi: +33 142255797
Sähköposti: info@inao.gouv.fr

2. Ryhmittymä:

Nimi: Association Moutarde de Bourgogne (AMB)
Osoite: AMB ARIA Bourgogne
4, Bd du Docteur Jean Veillet
21 000 Dijon
FRANCE
Puhelin: +33 380288140
Faksi: +33 380288169
Sähköposti: laure.ohleyer@cote-dor.chambagri.fr
Kokoonpano: Tuottaja/jalostaja (X) muu (X)

3. Tuotelaji:

Luokka 2.6: Sinappitahna

4. Eritelmä:

(yhteenvedon asetuksen (EY) N:o 510/2006 4 artiklan 2 kohdan mukaisista vaatimuksista)

(1) EUVL L 93, 31.3.2006, s. 12.

4.1 Nimi

”Moutarde de Bourgogne”

4.2 Kuvaus

Moutarde de Bourgogne (Burgundin sinappi) on vahva tai ekstravahva sinappi, jonka valmistuksessa on käytetty valkoviiniä. Sen väri on vaaleankeltainen ja koostumus paksu, homogeeninen ja täyte­läinen. Siinä on Burgundin alueen valkoviinin tunnusomainen vahva tuoksu ja maku, joka on myös voimakkaan pistelevä.

4.2.1 Sallitut ainesosat ja lisäaineet:

- Burgundissa tuotetut ja varastoidut sinapinsiemenet
- Veden ja Burgundin viiniviljelyalueella tuotetun valkoviinin sekoitus, jota lisätään vähintään 25 prosenttia. Valkoviinillä on oltava tarkistettu alkuperänimitys ja se on saatava perinteisistä Bourgogne l'Aligoté- ja Chardonnay-rypäleistä. Näillä voimakkaan aromaattisilla viineillä on pitkä suutuntuma.
- Suola, sokeri, mausteet ja lisäaineet (lisäaineet, jotka on sallittu EU:n lisäainedirektiivillä vuodelta 1995, lukuun ottamatta keinotekoisia väriaineita, viljasta saatuja jauhoja tai muita stabilointi- tai sakeuttamisaineita, luontaisia tai keinotekoisia sinappiaromi­tiivisteitä sekä sinappi­uutteita tai eteerisiä sinappiöljyjä).

4.2.2 Burgundin sinapin fysikaalis-kemialliset ominaisuudet:

- Sinapinsiemenistä peräisin oleva kuiva-aine > tai = 24 % lopputuotteen painosta.
- Sinapinsiemenistä peräisin olevat rasvat > tai = 9 % lopputuotteen painosta.
- Siemenkuorten osuus massasta alle 2 % kokonaispainosta.

4.3 Maantieteellinen alue

Sinapinsiementen tuotannon ja varastoinnin kuten myös sinappitahnan tuotannon (jalostuksen) on ehdottomasti tapahduttava maantieteellisellä tuotantoalueella. Maantieteellinen tuotantoalue koostuu Burgundin alueen departementeista Côte d'Or, Nièvre, Saône et Loire ja Yonne.

Maantieteellisen alueen määrittäminen perustuu paikalliseen erityisosaamiseen sinapinsiementen viljelyn ja Burgundin viinien tuotannon alalla. Näistä valmistetaan sinappitahna, josta saadaan omaleimainen tuote (ks. kohta 4.6).

Burgundissa viljeltyjen sinapinsiementen erityisten laatuominaisuuksien maine on vuosisatainen. Ranskan kuninkaan Frans ensimmäisen lääkäri Charles Estienne katsoi Burgundissa valmistetun sinapin korkealaatuisuuden johtuvan sen valmistuksessa käytetystä sinappikasvista. Toiseen maailmansotaan saakka sinappia viljeltiin metsissä miilunpoltopaikoilla. Kun puuta hiillettiin miilussa, maaperään kertyi paljon sinapinviljelylle suotuisaa kaliumia (ja siemeniin taas paljon sinappiöljyä). Miilunpolttajat kylvivät siemenet maaliskuussa, ja sato korjattiin elokuussa. Lisäksi joka puolella Burgundia vallitseva varsin samanlainen puolimannerilmasto soveltuu hyvin sinapinviljelyyn. Sinappikasvi ei vaadi paljon vettä, vaan sietää mainiosti kuivuutta ja korkeita lämpötiloja. Sitä vastoin liian kosteat loppukeväävät eivät ole sille hyväksi. Sinapinvalmistus hiipui Burgundissa monien kymmenien vuosien ajan, kunnes sen elvyttivät sinappitahnan teolliset valmistajat, jotka halusivat kontrolloida raaka-aineen tuotannon laatua ja parantaa lopputuotteen laatua. Elvytysohjelmaan osallistuu tutkimuslaitoksia, Côte d'Orin departementin maaseutukeskus, alueellisia varastointilaitoksia, maanviljelijöitä ja jalostajia. Burgundin alueen maaperästä ja ilmastosta johtuviin edellytyksiin ja jalostajien laatuvaatimuksiin vastaamiseksi valittiin lajikkeita, joilla on tiettyjä ominaisuuksia.

Maantieteellisen alueen sisällä määriteltiin kuitenkin vyöhyke, jolla sinapinsiementen viljely on mahdollista. Vyöhykkeen määrittämisessä käytettiin geologiaa ja maaperään liittyviä kriteereitä, joiden perusteella valittiin sinapin viljelylle suotuisat ympäristöt. Tämä tarkoitti sitä, että pois suljettiin happamat ruskomaat ja ylänköjen podsolimaat, joilla tehdyt koeviljelyt osoittavat, että siemenet kehittyvät puutteellisesti ja että niiden haihtuvan isotiosyanaatin pitoisuus on riittämätön, jotta niistä saataisiin tunnusomaista sinappitahnaa.

4.4 Alkuperätodisteet

Jäljitettävyys varmistetaan asiakirjoin Burgundin sinapin koko tuotantoprosessin ajan aina viljelylohkolta valmiiseen tahnaan. Sinapinsiemenet saadaan yksinomaan SMM-tuotantoa varten määritellyllä vyöhykkeellä sijaitsevilta luetteloiduilta lohkoilta. Lohkojen on oltava tuotantosunnitelmaa laadittaessa vahvistettujen valintakriteerien mukaisia. Viljelijät toimittavat tuotantonsa Burgundissa sijaitseville varastointilaitoksille. Kaikkien sinapinsiementen tuotantoon, varastointiin tai jalostukseen osallistuvien toimijoiden on pidettävä asiakirjarekisteriä. Sinapinsiemenistä ja valmiista tahnasta otetaan jalostuksen aikana näytteitä analyysyä varten.

4.5 Tuotantomenetelmä

Sinapin viljelyssä voi käyttää ainoastaan Burgundin sinappiyhdistyksen (AMB) valitsemaa lajiketta, jotka kuuluvat ruskea- ja valkokuoriseen *Brassica juncea* -lajiin ja mustakuoriseen *Brassica nigra* -lajiin. Tuotannolle laaditaan suunnitelma, jossa täsmennetään viljeltävät pinta-alat sekä lohkot ja niiden sijainti SMM-vyöhykkeellä. Siemenet toimitetaan korjuun jälkeen Burgundissa sijaitsevaan varastointilaitokseen, joka varmistaa siementen jäljitettävyuden sekä puhdistaa ja varastoi ne.

Tässä vaiheessa siemenerät tarkastetaan seuraavien kriteerien noudattamisen varmistamiseksi:

- Siemenet ovat peräisin Burgundista ja AMB:n valitsemista lajikkeista.
- Vihreiden tai tuleentumattomien siementen osuus: enintään 1,5 % (I ja II luokka).
- Vieraiden siementen osuus: I luokassa enintään 0,3 % ja II luokassa enintään 0,5 %.
- Siementen joukossa ei ole hyönteisiä, hometta eikä kuumentuneita siemeniä.
- Siementen koko: tuhannen siemenen paino (tsp) > 2,35 g (jos ilmasto-olosuhteet ovat olleet poikkeukselliset, tsp > 2 g).
- Veden ja haihtuvien aineiden pitoisuus: 4,2–9 massaprosenttia.
- Rasvapitoisuus: 28–42 massaprosenttia kuiva-aineessa.
- Haihtuvan isotiosyanaatin pitoisuus: 0,7–0,84 massaprosenttia kuiva-aineessa.
- Valkuaispitoisuus: 24,2–30,8 massaprosenttia kuiva-aineessa.

Tarkastuksen jälkeen siemenet käsitellään ja toimitetaan maantieteellisellä alueella sijaitseviin tehtaisiin. Siemenet jauhetaan ja sekoitetaan veden ja valkoviinin kanssa. Viininä käytetään Burgundin viini-alueella tuotettua valkoviiniä, jolla on tarkistettu alkuperänimitys. Tässä vaiheessa siemenen ydin irtoaa, jolloin muodostuu ensimmäinen sinappitahna. Tahna siivilöidään siemenkuorien poistamiseksi, ja tuloksena on paksu, homogeeninen ja täyteläinen vaaleankeltainen tahna vailla ilmakehää. Tahna jätetään lepäämään sinapille ominaisen pistelevän maun aikaansaamiseksi, minkä jälkeen se varastoidaan ja pakataan.

4.6 Yhteys maantieteelliseen alkuperään

Yhteys maantieteellinen alkuperään syntyy vuosisataisesta alueellisesta osaamisesta, sinapin viljelyperinteestä Burgundissa sekä Burgundin sinapin ja viininviljelyn välisestä lujasta historiallisesta yhteydestä ja vakiintuneesta maineesta.

4.6.1 Laatu:

Moutarde de Bourgognen voimakkaan pistelevä maku syntyy, kun Burgundissa tuotettuihin ja varastoituihin sinapinsiemeniin sekoitetaan vettä, suolaa, sokeria, mausteita ja vähintään 25 prosenttia kuivaa valkoviiniä, joka on peräisin perinteisistä burgundilaisista lajikkeista. Näillä voimakkaan aromaattisilla valkoviineillä on pitkä suutuntuma. Juuri niiden ansiosta Burgundin sinappi eroaa muista sinapeista: ne antavat sille vahvan ja tyypillisen tuoksun sekä Burgundin valkoviinin voimakkaan maun. Siementen kuiva-ainepitoisuuden on oltava yli 24 prosenttia ja rasvapitoisuuden yli 9 prosenttia.

4.6.2 Maine

Burgundin alue ja sinappi ovat jo kauan olleet yhteen nivoutuneita. Tarinoiden mukaan Burgundin herttua Eudes neljäs järjesti vuonna 1336 kuningas Filip kuudennen kunniaksi Rouvresissa juhlan, jossa kulutettiin erään tuolloisen mittayksikön mukaiset 206,75 litraa sinappia. Sinapinvalmistajien kiltojen peruskirjoja löytyy 1500-luvulta asti (Dijonissa vuonna 1634 ja Beaunessa vuonna 1647). Sinappia valmistettiin 1800-luvulle asti pienissä käsityöläispajoissa. Teollisuusvallankumous vaikutti myös sinapinvalmistukseen: burgundilaiset sinapinvalmistajat kilvoittelivat alalla paremmuudesta. Esimerkiksi Dijonin kaupungissa toiminut tehtailija Maurice Grey haki vuonna 1850 taide-, tiede- ja kirjallisuusakatemialta tunnustusta koneelle, joka nosti merkittävästi tuottavuutta. Vuosina 1750–1984 Burgundissa toimi 263 sinapinvalmistajaa, mikä on enemmän kuin millään muulla alueella Ranskassa.

Sinappia on viljelty Burgundissa ammoisista ajoista. Muun muassa Frans ensimmäisen lääkäri Charles Estienne piti Burgundissa tuotettua sinappia laadultaan mainiona, koska hänen mukaansa siellä sinappi kasvoi paremmin kuin muualla.

Viini ja sinappi kuuluvat kiinteästi yhteen. A. Berthiot kirjoitti vuonna 1911, että sinapin maine juontuu laadukkaasta valmistusmenetelmästä, jossa parhaat siemenet jauhetaan ja sekoitetaan burgundilaiseen erikoisnesteeseen eli eräänlaiseen raakaviiniin (*verjus*), joka saadaan puristamalla puoliraakoja valkoisia rypäleitä. Kun viinikirva tuhosi näitä rypäleitä tuottavat viiniköynnökset, sinapinvalmistajat siirtyivät käyttämään happamaa valkoviiniä tuottavia maatiaislajikkeita, jotka sittemmin korvattiin vartetuilla laatulajikkeilla. Kun sinapin valmistuksessa käytetään viinietikan sijasta valkoviiniä, saadaan aikaan halutut aistinvaraiset ominaisuudet.

Sinapinvalmistajat käyttivät jo hyvin varhain nimitystä "Moutarde de Bourgogne". Yonnen departementissa sijaitsevan Sensin kunnan tuomioistuimessa rekisteröitiin vuonna 1891 tavaramerkki "Moutarde de Bourgogne, extra-blanche supérieure" ja Dijonin kauppatuomioistuimessa vuonna 1903 nimitys "Moutarde Jacquemart au pur verjus de Bourgogne". Burgundin sinapin vakiintuneesta maineesta kertovat tavaramerkkeihin nimitysten lisäksi sisältyvät viittaukset Burgundiin ja sen historiaan. Tällaisia tavaramerkkejä ovat muun muassa "Jean-sans-Peur", "Téméraire", "Moutarde à la cuillère de la Belle Bourguignonne" ja "La Bourguignonne".

4.6.3 Ihmisten erityisosaaminen

Sinapinsiementen tuotanto oli Burgundissa merkittävää toiseen maailmansotaan saakka. Vuoden 1945 jälkeen teolliset tuottajat pyrkivät säilyttämään tuotannon alueella. Sinapinvalmistajien järjestö laati tätä tarkoitusta varten esitteen sinapinviljelystä. Nämä pyrkimykset eivät kantaneet pitkälle muiden öljykasvien kilpailun ja maailmanmarkkinoiden vuoksi.

Sinapinsiementen viljely elpyi kunnolla vasta 1990-luvun alussa. Tuolloin alaa askarruttivat seuraavat toisiinsa liittyvät kysymykset:

- teollisuus pyrki monipuolistamaan hankintalähteitään ja varmistamaan raaka-ainetuotannon laadun sekä ohjaamaan siementen kehittämistä lopputuotteen laadun parantamiseksi,
- viljelijät etsivät mahdollisuuksia monipuolistaa ja hyödyntää tuotantoaan alueellisesti.

Sinapinviljelyn elvyttämiseksi perustettiin ohjauskomitea, johon osallistuivat seuraavat tahot seuraavien toimin:

- Dijonin maatalouskorkeakoulu ja geneettiseen tutkimukseen erikoistunut maatalouden tutkimusinstituutti: tuottavuuden parantaminen sekä AMB:n vahvistamien kriteerien mukaisten siementen erityislaadun varmistaminen,
- Côte d'Orin departementin maatalouskeskus: soveltava tutkimus ja kokeilutoiminta,
- alueelliset varastointilaitokset: siementen logistiikka ja pakkaaminen,
- maanviljelijät: viljelykokeissa saatujen tulosten testaaminen todellisessa mittakaavassa ja riittävän siemenmäärän tuottaminen koevalmistuksen mahdollistamiseksi tehtaissa,
- Ranskan leikkele-, valmisateria- ja lihajalosteteollisuuden keskusjärjestö: erilaisia pilottitestejä sekä puoliteollista ja teollista koevalmistusta.

Yhteistyön puitteissa määriteltiin kaksi lajiketta, joille haettiin suojattua maantieteellistä merkintää.

Tämän ohella tuotanto lisääntyi: kun vuonna 1993 viljelmiä oli noin 350 hehtaarilla, vuonna 2003 viljelypinta-alaa oli jo 1 230 hehtaaria.

4.7 *Valvontaelin*

Nimi: CERTIPAQ
Osoite: 44, rue La Quintinie
75015 Paris
FRANCE
Puhelin: +33 145309292
Faksi: +33 145309300
Sähköposti: certipaq@certipaq.com

4.8 *Merkinnät*

Merkinnässä on seuraavat maininnat:

- Myyntinimike: "Moutarde de Bourgogne"
 - IGP-tunnus (eli SMM)
-

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 510/2006 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rekisteröinti-hakemuksen julkaiseminen

(2009/C 72/11)

Tämä julkaiseminen antaa oikeuden vastustaa hakemusta neuvoston asetuksen (EY) N:o 510/2006 (1) 7 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Vastaväitteet on toimitettava komissiolle kuuden kuukauden kuluessa tästä julkaisemisesta.

YHTEENVETO

NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 510/2006

”ŠTAJERSKO PREKMURSKO BUČNO OLJE”

EY-nro: SI-PGI-0005-0418-29.10.2004

SAN () SMM (X)

Tässä yhteenvedossa esitetään tuote-eritelmän pääkohdat tiedotustarkoituksessa.

1. Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen:

Nimi: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS
Osoite: Dunajska 58
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Puhelin: +386 14789109
Faksi: +386 14789055
Sähköpostiosoite: varnahrana.mkgp@gov.si

2. Hakija:

Nimi: GOLICA GIZ
Osoite: Trg svobode 3,
SI-2310 Slovenska Bistrica
SLOVENIJA
Puhelin: +386 28432611
Faksi: +386 28432613
Sähköpostiosoite: —
Kokoonpano: Tuottaja/jalostaja (X) Muu ()

3. Tuotelaji:

Ryhmä: 1.5 Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)

4. Tuote-eritelmä:

(yhteenvedo asetuksen (EY) N:o 510/2006 4 artiklan 2 kohdan mukaisista vaatimuksista)

4.1 Nimi

”Štajersko prekmursko bučno olje”

(1) EUVL L 93, 31.3.2006, s. 12.

4.2 Kuvaus

Štajersko Prekmursko bučno olje on syötävä raffinoimaton kasviöljy, joka saadaan puristamalla ensiluokkaisia paahdettuja öljykurpitsan siemeniä.

Štajersko prekmursko bučno olje -öljyn väri vaihtelee tummanvihreästä punaiseen, ja sillä on hyvin omintakeinen aromi ja maku. Öljyn rasvahappokoostumus on hyvä: se sisältää noin 20 % tyydyttyneitä rasvahappoja, noin 35 % tyydyttymättömiä rasvahappoja ja noin 45 % monitydyttymättömiä rasvahappoja.

Korkean E-vitamiinipitoisuutensa (noin 50 mg/100 g öljyä) ansiosta kurpitsansiemenöljy sisältää myös runsaasti tokoferolia. Se sisältää myös muita vitamiineja, mikroravinteita, karotenoideja, harvinaisia aminohappoja ja luontaisia väriaineita (lehtivihreää).

4.3 Maantieteellinen alue

Štajersko prekmursko bučno olje -öljyn tuotantoaluetta rajaa seuraavien paikkakuntien kautta kulkeva linja: Dravograd, Slovenj Gradec, Mislinje ja Velenja (jossa pääkatu muodostaa rajan), Šoštanj, Mozirje, Nazarje, Vranksko, Prebold, Zabukovica ja Laško. Sieltä raja kulkee Savinja- ja Sava-jokia pitkin Radečén, Sevnican, Krškon ja Brežicen ohi Obrežjeen, sieltä Kroatian rajaa pitkin Unkarin rajalle ja Itävallan rajaa pitkin (Karavankkien harjannetta seuraten) takaisin Dravogradiin.

4.4 Alkuperätodisteet

Štajersko Prekmursko bučno olje -öljyn tuottajien on oltava määritetyllä maantieteellisellä alueella rekisteröityjä. Kurpitsansiementen öljyksi jalostamisen on tapahduttava Štajersko Prekmursko bučno oljen eritelmaa noudattaen. Tuottajien on pidettävä kirjaa kustakin myyjästä ja tämän myymistä siemenmäärästä, analyysipäivämäärästä, kemiallisten analyysien tuloksista sekä fysikaalis-kemiallisista parametreista. Tuottajien on myös pidettävä kirjaa tuotantoprosessin vaiheista ja kirjattava raaka-aineiden ja materiaalien kulutus sekä tuotetun öljyn määrät.

Kaikki vaiheet tapahtuvat eurooppalaisen standardin EN 45011 mukaisesti valtuutetun varmentamislaitoksen valvonnassa.

4.5 Tuotantomenetelmä

Štajersko prekmursko bučno olje -öljyn tuotantoon voidaan käyttää useita eri siementyyppisiä, edellyttäen, että ne täyttävät säädetyt laatuvaatimukset.

Kurpitsansiemeniä voidaan viljellä määritellyn maantieteellisen alueen ulkopuolella, mutta niiden jalostamisen Štajersko prekmursko bučno olje -öljyksi on tapahduttava kyseisellä maantieteellisellä alueella.

1. Kurpitsansiementoitimusten vastaanotto ja siementen fysikaalis-kemiallisten ominaisuuksien (epäpuhtaudet, kosteuspitoisuus, öljypitoisuus, vahingoittuneiden siementen osuus) sekä ulkomuodon tarkastus.
2. Siementen varastointi.
3. Siementen puhdistus (epäpuhtauksista).
4. Siementen kuivaus siten, että loppukosteus on 6–7 %.
5. Siementen jauhaminen.
6. Siemenmassan vaivaaminen.
7. Paahtaminen (paahtetun massan lämpötila saa olla enintään 120° C, 30–60 min).
8. Paahtetun massan puristaminen.
9. Kurpitsasiemenöljyn saostaminen.
10. Laadun tarkastus (fysikaalis-kemiallinen sekä aistinvarainen analyysi).
11. Pullotus ja etiketointi.

4.6 Yhteys maantieteelliseen alkuperään

Štajersko prekmursko bučno olje on 4.3 kohdassa määritellyn maantieteellisen alueen kulinaarinen erikoisuus. Kurpitsansiemenöljy on Štajerskan ja Prekmurjen alueiden perinteinen tuote, ja olemassa olevissa kirjallisissa lähteissä kerrotaan ensimmäisen kurpitsaöljypuristamon perustamisesta Framiin jo vuonna 1750. Kurpitsansiementen viljelyn laajenemisen myötä kyseiselle alueelle perustettiin useita kurpitsansiemenöljyä valmistavia kotiteollisuusyrityksiä (Slovenska Bistrica, Središče ob Dravi, Selo pri Pragerskem, jne.). Vuonna 1904 Albert Stigar perusti Slovenska Bistricaan kurpitsansiemenöljyä kotiteollisin menetelmin valmistavan yrityksen. Prekmurjessa ei ole suuria puristamoita vaan pelkästään maanviljelijöiden omia pieniä yrityksiä. Eräs tällaisista yrityksistä on Vadarci na Goričkossa sijaitseva Feri Vučak, joka on ollut toiminnassa jo 130 vuotta ja on nyt jo neljännen sukupolven ohjauksessa.

Štajersko prekmursko bučno olje -öljyn maine on kantautunut Sloveniasta jo muihin Euroopan maihin, USA:han, Australiaan, Venäjälle jne, mitä todistaa muun muassa kyseiselle tuotteelle IFE07-kilpailussa (The International food&drink event) Lontoossa vuonna 2007 myönnetty parhaan innovatiivisen tuotteen palkinto.

4.7 Valvontaelin

Nimi: Bureau Veritas d.o.o.
Osoite: Linhartova 49a
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Puhelin: +386 14757670
Faksi: +386 14747602
Sähköpostiosoite: info@bureauveritas.si

4.8 Pakkausmerkinnät

Jos Štajersko prekmursko bučno olje pulloetaan määritellyllä maantieteellisellä alueella, kukin tuottaja voi käyttää omaa pakkaustaan ja etikettiään, edellyttäen että pakkaukseen merkitään suojattu nimitys "Štajersko prekmursko bučno olje", nimityksen värillinen logo sekä vastaava yhteisön tunnus tai kansallinen laatumerkki.

Jos pakkaaminen tapahtuu kyseisen alueen ulkopuolella, Štajersko prekmursko bučno oljen alkuperä on käytävä ilmi. Tällöin Štajersko prekmursko bučno oljen pakkaukseen on merkittävä suojattu nimitys, logo sekä vastaava yhteisön tunnus.
